



ΕΙΣΗΓΗΣΗ Π.Γ. ΠΡΟΣ ΣΤ' ΣΥΝΕΔΡΙΟ



- Για τὰ ἐκκλησιαστικά ζητήματα
- Για τὸ οἰκολογικό πρόβλημα

ΕΝΘΕΤΟ ΤΕΤΡΑΣΕΛΙΔΟ

ΜΟΝΙΜΟΣ ΠΟΝΟΚΕΦΑΛΟΣ ΓΙΑ ΟΛΑ ΤΑ ΒΑΛΚΑΝΙΑ
Ἡ ἀνεξαρτησία τοῦ Κοσόβου

ΣΕΛ. 6

Ἡ Γενοκτονία στὸν Πόντο ἀπὸ τὸν τουρκικό ἐθνικισμό



ΣΕΛ. 6-7

ΟΣΟ ΑΔΡΑΝΟΥΜΕ ΚΑΠΟΙΟΙ ΑΠΕΡΓΑΖΟΝΤΑΙ «ΛΥΣΕΙΣ» ΚΑΘΡΕΦΤΗΣ ΤΑ ΣΚΟΠΙΑ

Και πάλι Σκόπια, λοιπόν! Εκεί που κοντεύαμε να το ξεχάσουμε, ότι δηλαδή στα βόρεια σύνορά μας, τα ερείπια του (αν)ύπαρκτου σοσιαλισμού μάς αφήσαν αμανάτι ένα κράτος -κρατίδιο μας αρέσει, σπουδαίοι εμείς, να το ονομάζουμε- με το όνομα «Δημοκρατία της Μακεδονίας». Ριζωμένο, από την παμπόνηρη πολιτική του Στάλιν στα Βαλκάνια, πάνω σε εθνικά ανακλαστικά και αντιπαραθέσεις στην περιοχή, που πάνε τουλάχιστον 10 αιώνες πίσω, το κράτος αυτό απλώς άλλαξε αφεντικά. Τώρα είναι το φιλ-«ελεύθερο» ΝΑΤΟ ο κληρονόμος της πολιτικής του κομμουνιστή «πατερούλη».

Αυτά, βεβαίως, τα γνωρίζουν και τα μικρά παιδιά, ήδη από τη δεκαετία του 1990, οπότε και η έρις περί το όνομα ήταν εκείνη που έριξε την κυβέρνηση Μητσοτάκη, την πρώτη μετακαρμανλική κυβέρνηση της ΝΔ. Μόνο που το θέμα για τις ελληνικές κυβερνήσεις που ακολούθησαν -Α. Παπανδρέου, Κ. Σημίτη και Κ. Καραμανλή- έμεινε «παγωμένο» σε μία στείρα, όπως αναμενόταν, διαπραγμάτευση μεταξύ της Ελλάδας και της ΠΓΔΜ. Μόνο που η ζωή συνεχίζεται και τίποτα δεν σταματά, παρά μόνο τα καρέ των επαναλήψεων στα γκολ του ποδοσφαίρου. Και ιδού το πρόβλημα που κρύψαμε κάτω από το χαλί είναι πάλι μέσα στα πόδια μας.

Την ίδια ώρα που το έθνος σύσσωμο αγωνιούσε για τον Σαρμπέλ στη Γιουροβίζιον κι ενώ ο πρωθυπουργός ταξιδεύει στην



Τό δίδυμο Σαρκοζί - Κουσνέρ στη γραμμή Μπλέρ

Ὡς ἀριστερό ἀνοιγμα τοῦ νέου Γάλλου Προέδρου, Νικολά Σαρκοζί, χαϊρετίστηκε ἡ ἔνταξη τοῦ σοσιαλιστῆ Κουσνέρ στήν κυβέρνηση, ὡς ὑπουργοῦ Ἐξωτερικῶν. Εἶναι ὅμως «ἀριστερό» τὸ ἀνοιγμα ἢ ἀνοιγμα στήν ἀμερικανο-βρετανική πολιτική Μπους - Μπλέρ; Ὁ κ. Κουσνέρ εἶχε ταχθεῖ ὑπέρ τῶν «ἀνθρωπιστικῶν» βομβαρδισμῶν στή Γιουγκοσλαβία. (σελ. 12)

μακρινή Αυστραλία, ο αειθαλής κύριος Μπους αποφάσισε να έρθει στη γειτονική Αλβανία. Για διακοπές; Όχι, βέβαια! Θέλει να τελειώνει με το νατοϊκής αυτή τη φορά εμπνεύσεως έτερο προτεκτοράτο, βορειώς των Σκοπίων, το Κόσσοβο. Κι εφόσον πληγές θ' ανοίξει η αναγνώριση σε κράτος μιας σπείρας που νέμεται τον κοσσοβάρικο εθνικισμό, θέλει να έχει τα νώτα του σιγουρευμένα, ότι δηλαδή τα Σκόπια θα είναι στο ΝΑΤΟ. Εννοείται με το συνταγματικό τους όνομα, τούτέστιν: «Δημοκρατία της Μα-

κεδονίας». Εδώ όμως δεν έχουμε να κάνουμε με πραγματικό αιφνιδιασμό. Οι εξελίξεις τρέχουν όλη την τελευταία 15ετία κι αν εμείς τώρα πεταχτήκαμε από τον ύπνο μας, σαν αγουροξυπνημένοι μας φαίνονται όλα ξαφνικά. Άλλωστε η Κοντολίζα Ράις, το alter ego Μπους, το είχε πει ένα μήνα τώρα. Με επιστολή της στον Σκοπιανό ομόλογο της είχε ταχθεῖ ὑπέρ της ἔνταξης της χώρας του στο ΝΑΤΟ ὡς «Δημοκρατία της Μακεδονίας», ὄνομα ἄλλωστε που οἱ ΗΠΑ ἔχουν ἤδη ἀποδεχθεῖ

ὅταν ἀναγνώρισαν τὸ κράτος αὐτό με τὸ ὄνομά του. Αὐτοὶ που σταθερὰ ἀρνοῦνται νὰ πουν τὰ πράγματα με τὸ ὄνομά τους εἴμαστε εμεῖς. Επειδὴ βγάλαμε κάτι λίγα λεφτουδάκια τελευταία κι επειδὴ κάναμε κι εμεῖς, σαν μικροὶ μπρούκλινδες τῆς περιοχῆς, κάτι μικρὲς μπίζνες στα Βαλκάνια, νομίσουμε ὅτι τὸ θέμα θὰ τὸ λύσουν τὰ χρηματιστήρια. Ξεχάσαμε, βέβαια, ὅτι οἱ δικές μας οἱ «μπίζνες» εἶναι ελεγχόμενες καὶ τὸ κάθε μικρὸ κόκκαλο που μασάμε τὸ ἔχουν πετάξει πρωτύτερα οἱ επικυρίαρχοι τῆς πε-

ριοχῆς, οἱ οἱοὶ δὲν ἐπιβλήθηκαν με τὰ ντόλαρς ἀλλὰ με βόμβες. Τὸ ξεχάσαμε κι αὐτό. Μ' ἄλλα λόγια, επειδὴ εμεῖς ἐμφιαλῶνουμε τὴν κόκα-κόλα που πίνουν στα Σκόπια, νομίσουμε ὅτι δική μας εἶναι ἡ φόρμουλα τοῦ ποτοῦ τῶν λωτογάων. Μόνο που τοῦ λωτοῦς ἄλλοι τοὺς παράγουν. Εμεῖς, οἱ «γειάσου», ἀπλῶς τοὺς τρώμε.

Ὀλίγον ρητορικά καὶ φιλολογικά ὅλα αὐτά. Τὸ πολιτικὸ γινόμενο ὅμως δὲν εἶναι καθόλου ρητορικό: χωρὶς ἐθνικὴ στρατηγικὴ ἢ λεγόμενη σύγκλιση με τοὺς ἄλλους ευρωπαϊοὺς εἶναι ἀπλῶς ἓνας ἀριθμὸς στα χαρτιά τοῦ ἀλογοσκοῦφῆ. Κι ὅταν λέμε ἐθνικὴ στρατηγικὴ δὲν ἐννοοῦμε αὐτὸ που μύωπες στρατηγοὶ θὰ ἐβλεπαν, δὲν ἐννοοῦμε δηλαδὴ νὰ ἐξαπολύσουμε τεθωρακισμένα κατὰ τῶν Σκοπίων. Ἄν καὶ μόνο ὅταν τὰ ἔχεις τὰ ὄπλα καὶ, τὸ κυριώτερο, εἶσαι ἀποφασισμένος νὰ τὰ χρησιμοποιοῦσεις, μόνο τότε σε παίρνουν στα σοβαρὰ στο ματοβαμμένο ἀλῶνι που λέγεται ἱστορία καὶ διεθνῆς πολιτικῆς.

Ἀλλὰ πρὶν φτάσουμε στὴ γλώσσα τοῦ ἀσπασίου εἶναι ἄλλα που πρέπει νὰ χαλυβδῶσουμε. Πρῶτο-πρῶτο τὴν Παιδεία. Τὸ νὰ ξέρεις ποῖος εἶσαι καὶ τι γυρεύεις σ' αὐτὸ τὸν κόσμο, πράγμα που μόνο ἡ ἀληθινὴ παιδεία μπορεῖ νὰ σου χαρίσει, εἶναι τὸ ἄλφα καὶ τὸ ὤμεγα τῆς δύναμης που χρειάζεσαι γιὰ νὰ διεκδικήσεις τὰ δίκια σου ἢ, ἂν θέλετε, τὸν τόπο που σου ἀναλογεῖ σ' αὐτὸ σπίτι που λέγεται ἀνθρωπότητα. Πάρτε γιὰ παρά-

Συνέχεια στή σελ. 3

Ἡ φωτιά στήν Τουρκία μπορεῖ νὰ κάψει καί μᾶς!

Ἀπὸ τότε που ἡ 19η Μαΐου ὀρίστηκε ὡς ἡμέρα μνήμης τῆς γενοκτονίας τοῦ Μικρασιατικοῦ, κυρίως Ποντιακοῦ, Ἑλληνισμοῦ, καταβάλλονται φιλότιμες προσπάθειες κατὰ τόπους νὰ μὴν περνᾶ ἡ ἐπέτειος ἀπαρατήρητη. Βέβαια, στὴ δίνη τῆς ἱστορικής λήθης διατρέχουν μεγάλο τὸν κίνδυνον νὰ ἐμπλακοῦν καὶ οἱ πρόσφυγες, ἀπόγονοι τῶν σφαγιασθέντων, καθὼς ὁ Ἑλληνισμὸς πορεύεται με γοργὸ ρυθμὸ πρὸς τὴ μετανεωτερικότητα, χαρακτηριστικὰ τῆς ὁποίας εἶναι ἡ ἀποκοπή τοῦ ἀπὸ τὴς ρίζες καὶ ἡ ἀκρίτη υιοθέτηση τρόπου σκέψεως καὶ ζωῆς που ἐπιχειροῦν νὰ ἐπιβάλλουν τὰ κέντρα τῆς ἰδεολογίας τῆς παγκοσμιοποίησης. Σὲ αὐτὸ ἀκριβῶς οφείλεται καὶ ἡ σαφὴς υστέρηση τοῦ ἐλληνισμοῦ στὸν ἀγῶνα τοῦ γιὰ τὴν ἀναγνώριση τῆς Γενοκτονίας διεθνῶς. Καὶ βέβαια δὲν θὰ λάβουμε ὡς πρότυπο τοὺς Ἑβραίους, οἱ οἱοὶ πέτυχαν τὴν ποινικοποίηση τῆς ἀμφισβήτησης τοῦ ὀλοκαυτώματος τῶν προγόνων τους, ἔχοντας ἐπιτύχει προηγουμένως τὸν ἀσφυκτικὸ ἐλεγχὸ τῆς παγκόσμιας οικονομίας καὶ μέσω αὐτῆς τῶν κυβερνήσεων τῶν χωρῶν τοῦ πλανήτη. Γιὰ νὰ δεῖχθεῖ καταφανῶς ἡ υστέρηση τοῦ ἐλληνικοῦ ἀγῶνα, ἀρκεῖ νὰ συγκρίνουμε τὰ ἐπιτεύγματά μας διεθνῶς πρὸς ἐκεῖνα τῶν Ἀρμενίων, οἱ οἱοὶ μὲν μόλις πρόσφατα πέτυχαν νὰ ἐπιδρῶσουν κράτος. Κατ' ἀρχὴν, πρέπει νὰ τεθεῖ τὸ ἐρώτημα,

Συνέχεια στή σελ. 3



‘Η φωτιά στην Τουρκία μπορεί να κάψει και μūs!

Συνέχεια από τη σελ. 1

αν η αναγνώριση της γενοκτονίας του ελληνοισλαμισμού της Μικράς Ασίας είναι θέμα που απασχολεί το σύνολο των Ελλήνων και όχι μόνο τους απογόνους των θυμάτων. Μήπως οι λοιποί των Ελλήνων φέρουμε ακόμη κληρονομικά αισθήματα ενοχής για τη μεγαλύτερη τραγωδία του ελληνοισλαμισμού στη μακραίωνη ιστορία του; Ο χρόνος δεν επουλώνει όλες τις πληγές.

Στις συγκεντρώσεις και στις ημερίδες φαίνεται να ζητούμε από τους Τούρκους να αναγνωρίσουν το έγκλημα των προγόνων τους. Αλλά στην εξουσία βρίσκονται ακόμη εκείνοι που το εξετέλεσαν, οι κεμαλικοί. Αυτοί, με τη στήριξη των ισχυρών της γης, των ΗΠΑ, που τους ανέθεσαν το ρόλο του χωροφύλακα της Μέσης Ανατολής, και μετά την κατάρρευση της ΕΣΣΔ, της Καυκασίας και Υπερκαυκασίας περιοχής, πέτυχαν να καταχωρηθεί σε αμερικανικές εγκυκλοπαίδειες ότι γενοκτονία στη Μικρά Ασία διέπραξαν οι Έλληνες σε βάρος των Τούρκων! Φέρεται κατά καιρούς ως παράδειγμα προς μίμηση η Γερμανία, η οποία όχι μόνο αναγνώρισε τη γενοκτονία των Εβραίων από τους ναζιστές, αλλά προχώρησε και στην ποινικοποίηση της αμφισβήτησής της. Πρέπει να παρατηρήσουμε ότι η αναγνώριση δεν έγινε από τους ίδιους τους εγκληματίες, κάποιιοι από τους οποίους παρέμειναν αμετανόητοι ακόμη και στα εδώλια του δικαστηρίου εγκληματιών της Νυρεμβέργης. Όσο για την ποινικοποίηση της αμφισβήτησης, αυτή μαρτυρεί ότι η Γερμανία είναι ακόμη δεμένη στο άρμα θριάμβου των νικητών του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου. Αυτό ευχόμαστε να βγει σε καλό για την Ευρώπη, διότι δεν είναι εύκολο να δεχθούμε ότι εξέλιπε ως δια μαγείας ο γερμανικός εθνικισμός. Εκείνο που πρέπει να τονιστεί είναι ότι εμείς έχουμε

την απαίτηση να αναγνωρίσουν τη Γενοκτονία αυτοί που τη διέπραξαν όχι όμως και εκείνοι που υπήρξαν οι ιθύνοντες νόες, δηλαδή οι Γερμανοί!

Είναι άξιο προσοχής ότι οι αγωνιστικοί Αρμένιοι πέτυχαν νίκες όχι μόνο σε ευρωπαϊκό έδαφος, αλλά και στα εδάφη των ΗΠΑ και του Ισραήλ. Μήπως αυτό είναι προανάκρουσμα της αλλαγής της πολιτικής των χωρών αυτών έναντι της Τουρκίας; Τα γεγονότα στη Μέση Ανατολή, σε συνδυασμό με τη μη ικανοποιητική για τους Αμερικανούς στάση της Τουρκίας έναντι τους κατά την επιχείρηση στο Ιράκ, μαρτυρούν ότι βρισκόμαστε ενώπιον σημαντικών εξελίξεων. Μέρος αυτών είναι τα αδιέξοδα στη γείτονα χώρα λόγω της αντιπαράθεσης κεμαλικών – ισλαμιστών. Αν οι ΗΠΑ καταλήξουν στην αναγνώριση Κουρδικού Κράτους, η Τουρκία δεν θα παραμείνει αλώβητη. Φοβούμαστε πως η Τουρκία δεν είναι Τσεχοσλοβακία, για να προχωρήσει σε αναίμακτη διάσπαση. Πιο πολύπλοκο καθιστά το όλο ζήτημα η αντιπαράθεση που προαναφέραμε. Μήπως οι ισχυροί ενδιαιτούν για τα συμφέροντά τους εμφύλιο πόλεμο στη γείτονα;

Κάποιοι θερμόαιμοι συμπατριώτες μας βλέπουν να πλησιάζει η ώρα της «θείας δίκης» στη γείτονα. Αλλά σε μια τέτοια προοπτική, δεν θα τιμωρηθούν οι απόγονοι των ενόχων, αλλά θα πληρώσει ο φτωχός και ταλαιπωρημένος λαός. Αυτός που και τότε έδειξε πως δεν είχε χάσει την ανθρωπιά του παρά την προπαγάνδα των κεμαλικών σε βάρος των «απίστων», των γκισούρηδων. Τέλος, ας μη ξεχνάμε πως, όταν παίρνει φωτιά το σπίτι του γείτονα, εμείς δεν πρέπει να εφησυχάζουμε. Ποιος ξέρει τι εντοιάζουν και για μας οι ισχυροί της γης;

Απόστολος Παπαδημητρίου

Οι πρόσφατες εκλογές στην πατρίδα της δημοκρατίας, όπως την ξέρουμε τους δύο τελευταίους αιώνες, φαίνεται να δημιουργούν πίο πολλά προβλήματα απ΄ όσα λύνουν.

Ταυτόχρονα με τους πανηγυρισμούς τά επεισόδια. Στο κέντρο της πρωτεύουσας οι φωνές και ζητωκραυγές, στίς παρυφές και τα φτωχοπροάστια οι φωτιές. Αυτά τα δύο ταυτόχρονα γεγονότα υπενθυμίζουν την αντίρροπη πορεία των Γάλλων στον 21ο αιώνα.

‘Η τάξη των «νοικοκυραίων» προσπαθεί να βάλει μιά σειρά στη ζωή της χώρας, όπως αυτή νομίζει καλύτερα. Γι΄ αυτό άκριβώς συναντά δύο σειρές προβλημάτων. Δηλαδή, αντιμετώπιζει

Συνέχεια από τη σελ. 1

δειγμα την αντίσταση κατά των Ιταλών στα βουνά της Ηπείρου ή την αντίσταση στους Γερμανούς στην Κρήτη, μέρες που ‘ναι. Νομίζετε ότι η Ελλάδα του ‘40, σπαρασσομένη ήδη από τον άσβεστο εμφύλιο, είχε την απαραίτητη πολεμική προπαρασκευή; Είδικά για τη μάχη της Κρήτης ουδέμια προπαρασκευή υπήρξε και μάλιστα οι στρατηγοί είχαν συνθηκολογήσει. Τι κρατούσε τους ανθρώπους αυτούς πίσω απ΄ τα λιαντούφεκά τους και τους σουγιάδες τους; Τους κρατούσε η φλόγα που μέσα τους είχαν ανάψει δάσκαλοι ταπεινοί μα σπουδαίοι. ‘Η μήπως είναι τυχαία η συνακόλουθη της επικής αντίστασης του ελληνικού λαού στον Άξονα μεγάλη πνευματική άνθιση της γενιάς του ‘30;

Παρεπιπτόντως, αλλ΄ όχι χωρίς λόγο, αναφέρω, για να δείτε τι όπλο παράγματος είναι η παιδεία, το ζωηρό ενδιαφέρον του νέου γενιάς των ΗΠΑ στην Αθήνα, Τ. Καντριμαν, για την ισότιμη αναγνώριση της ιδιωτικής με τη δημόσια τριτοβάθμια εκπαίδευση στην Ελλάδα, όπως την εξέφρασε περίπου στους απόφοιτους του παραρτήματος του Πανεπιστημίου της Ινδιανάπολης στην Ελλάδα –εσείς φαντάζεστε παράρτημα του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου στις ΗΠΑ; Ακόμα και η πρωθυπουργός της Νέας Ζηλανδίας εξέφρασε το ενδιαφέρον της για την ανάπτυξη της παιδείας στη χώρας μας, κατά την πρόσφατη εκεί επίσκεψή του κ. Καραμανλή. Δεν σας κάνει εντύπωση;

Έπειτα είναι η οικονομία. Χωρίς υγιείς βάσεις παραγωγής πλούτου η οποιαδήποτε πολιτεία είναι και θα παραμείνει ανίσχυρη. Μέχρι τώρα πορευτήκαμε με το λάδι μας και το

ΕΠΙ ΤΟΥ ΠΙΕΣΤΗΡΙΟΥ

Στις 26 Απριλίου έφυγε για τους ουρανούς ο αδ. **Κώστας Τζουνόπουλος**. Αιώνια η μνήμη του. (Στο επόμενο φύλλο περισσότερα για τη ζωή και τους αγώνες του)

ΜΕ ΤΟΝ ΤΡΟΠΟ ΤΟΥ Κ. ΚΑΛΧΑ Γαλλία: Έθνος σε κρίση;

άρρυθμία, χάος, σπασμωδικές κοινωνικές αντιδράσεις και βλέπει τη σοσιαλιστική αντιπολίτευση να παραμυλά μεταξύ άριστων και δεξιών λογοπλασιών. Έτσι, ογκώνεται ένα «μετα-γαλλικό» κύμα αμφισβήτησης «μελαμψό» και χωρίς κοινωνική στρατεύση στα άριστερά (δείγμα της ιδεολογικής και πολιτικής αδυναμίας των κλασσικών ιδεωδών της προοδευτικής παράδοσης του 1789, 1848, 1870 κ.λπ.), που θα προσδιορίσει ένα πολυεθνικό-πολυπολιτισμικό τραχύ με άγνωστο μέλλον στο μονοεθνικό γαλλικό κύ-

ταρο. Από την άλλη πλευρά η γκωλική άστική πολιτική διεθνώς ξεπερνά γρήγορα το νεο-γκωλισμό και πρόκειται σύντομα να δείξει πόσο φιλοαμερικανική θα είναι και πόσο μετα-ευρωπαϊζουσα. Οι πιέσεις για άλλη πολιτική στο θέμα της Μέσης Ανατολής, ο έπικείμενος πόλεμος στο Ιράν, το μέλλον της Ρωσσίας εν σχέσει με τη Γερμανία, την ενέργεια, την Ευρώπη, το ΝΑΤΟ και η γαλλική θέση προβληματίζουν.

Οι παλιές παραδόσεις προοδευτισμού και συντηρητισμού εμποδίζουν τη Γαλλία να λάβει θέση στο κέντρο

της νέας χιλιετηρίδας. Κινδυνεύει να παραπέσει σε ένα Μετα-Νεο-Γκωλικό λαβύρινθο αδιέξοδων κινήσεων που θάνατι αντιδράσεις σε δράσεις άλλων εθνών και μεγάλων δυνάμεων χωρίς αρχή, αρχές και τέλος.

Όσο για τον αντιτουρκισμό του «Σαρκάζοντος», ας ιδωθεί ως δείγμα παραχώρησης της Τουρκίας στην σφαίρα επιρροής των ΗΠΑ στη Μέση Ανατολή, ως δείγμα αναγνώρισης των ορίων της γαλλικής πολιτικής έμβελειας που φτάνει ως τις παρυφές της Ευρώπης και παύει να είναι παγκόσμια.

Υπό τις συνθήκες αυτές η νέα προεδρική εκλογή ίσως αποδειχθεί άρχη νέων προβλημάτων και όχι λύσεων.

ΚΑΘΡΕΦΤΗΣ ΤΑ ΣΚΟΠΙΑ

κρασί μας. Τώρα τι γίνεται. Με την πρωτογενή παραγωγή να συρρικνώνεται, τους τελευταίους αγρότες να σπεύδουν με τα λεφτά των επιδοτήσεων να αγοράσουν διαμέρισμα στην πόλη, με την βιομηχανική παραγωγή βυθισμένη σε κρίση διάλυσης ήδη από το ‘70, με ένα τραπέζικό σύστημα ληστρικού επιπέδου μας έμεινε, λένε, μόνο ο τουρισμός. Μα κι αυτός, χωρίς γερές δομές ναυαγεί σαν το «Σι Ντάιαμοντ» στο λιμάνι της Καλντέρας, της φαισιστικής τρύπας της οικονομίας παναπέι.

Κάθε αγρότης που αφήνει το κτήμα του για να δουλέψει ταξί στην Αθήνα ή ταβερνιάρης στα νησιά, κάθε εργάτης που χάνει τη δουλειά του γιατί το εργοστάσιο που δούλευε κλείνει ή μεταφέρεται -στα

και τον δημόσιο τομέα το ΠΑΣΟΚ, τους εργολάβους και τους εισαγωγείς η ΝΔ. Η λογική τους είναι η διαχείριση της κρίσης επ΄ οφελεία -βραχύβια εννοείται- των τάξεων που εκπροσωπούν. Κανείς τους δεν προτείνει και δεν εργάζεται για ένα σχέδιο εξόδου από την χρονίζουσα κρίση.

Για να ξανάρθουμε στο Σκοπιανό, τα αποτελέσματα είναι αναμενόμενα: όταν στο εσωτερικό μέτωπο καμία σοβαρή συζήτηση δεν έχει οργανώσει όλα αυτά τα 15 χρόνια για το τι θέλουμε από την ΠΓΔΜ που όλος ο κόσμος καλεί «Μακεδονία» κι όταν στο εξωτερικό μένεις σε λεονταρισμούς μπακογιάννιου τύπου: «η ΠΓΔΜ δεν συνορεύει με τις ΗΠΑ αλλά με την Ελλάδα» απαντώντας

έτσι όχι σε πρόκληση των Σκοπιών αλλά της Ουάσιγκτον, με την επιπλοκή Ράις που προαναφέραμε ή οι υψηλοί τόνοι Καραμανλή από τη Ν. Ζηλανδία για «κρυστάλινη θέση» της Ελλάδας, τότε η μάχη είναι χαμένη πριν ακόμα δοθεί.

Και -ο Θεός να φυλάει τα χειρότερα έρχονται. Μάθαμε ότι ο πολύς Τόμας Κάντριμαν, ο νέος πρόεδρος των ΗΠΑ, εις αντικατάστασιν του κ. Ρις που μετατέθηκε στη Βαγδάτη (!) έχει δηλώσει προκαταβολικά: «Αυτή είναι η αξιολόγησή μας. Ότι οι μουσουλμάνοι της Βόρειας Ελλάδας, αυτοί οι έλληνες πολίτες, από εθνική άποψη είναι Τούρκοι» (Κυριακή 17/05/2007). Το ‘χουμε πει και μια και δυο φορές: αυτή η ιστορία των αμερικανι-



Του ΚΩΝ/ΝΟΥ ΜΠΛΑΘΡΑ

Σκόπια, μεταξύ άλλων, κάθε εξειδικευμένος πτυχιούχος που μένει άνεργος, κάθε γυναίκα που, λόγω οικονομικής στενότητας, δεν μπορεί να γεννήσει είναι και μια εθνική καταστροφή. Και δυστυχώς αυτές είναι καθημερινές ιστορίες στην «ισχυρή» Ελλάδα του 21ου αιώνα.

Μπροστά σ΄ αυτή την πραγματικότητα τι έχει να προτείνει ο κυρίαρχος πολιτικός λόγος; -όταν λέμε κυρίαρχος δεν εννοούμε μόνο τα δύο μεγάλα κόμματα, δυστυχώς. Η λύση βρέθηκε: εκλογές! Από την επαύριο των εκλογών οργανωνόμαστε για εκλογές ή ζητάμε εκλογές. Μόνο αυτό καταγίνονται τα κόμματα με τα δύο μεγαλύτερα να φέρνουν κάθε φορά τα πράγματα στα όρια του δικασμού για να γεμίσουν τους εκλογικούς ταμειυτήρες τους. Αδυνατώντας να προτείνουν στην ουσία κάτι διαφορετικό το ένα από το άλλο, τα δύο κόμματα που κυρίως κυβερνούν, μένουν στη λογική της απλής διαχείρισης. Το μόνο διαφορετικό που έχουν είναι τα διαφορετικά συμφέροντα που οργανώνουν μέσα στην ελληνική κοινωνία: τους μεγαλοϋπαλλήλους

κών πυραύλων και των ρωσικών πετρελαίων δεν θα μας βγει σε καλό. Ειδικότερα όταν το κενό της εθνικής μας στρατηγικής προσπαθούμε να το υποκαταστήσουμε με εκλογικές τακτικές.

Ας ξυπνήσουμε, όσο είναι καιρός. Γιατί αλλιώς, καθώς εμείς θα διαχειριζόμαστε την κρίση, κάποιιοι άλλοι απεργάζονται «λύσεις» πριν από μας για μας.

Επί του πιεστηρίου:

Σήμερα (22/5) μάθαμε ότι το ΝΑΤΟ – προς Θεού! – δεν θα εντάξει στους κόλπους του τα Σκόπια με άλλο όνομα παρά ως FYROM. Σύμφωνα με «απόρρητο» έγγραφο του ΝΑΤΟ που διέρρευσε στα «ΝΕΑ» προφανώς από το ΥΠΕΞ, τα Σκόπια καλούνται FYROM. Η διαρροή, πέραν από το ότι φανερώνει τον αδελφοποιητικό σπαραγμό μέσα στη Ν.Δ. μεταξύ Μπακογιάννη και Καραμανλή, επιβεβαιώνει προς το χειρότερο τα πιο πάνω. Όχι μόνο αναμένεται να χαθεί οσονούπω η μάχη των Σκοπιών αλλά χρησιμοποείται και ως εσωκυβερνητικό παίγνιο με ενδεχόμενο στόχο την «αλλαγή» σκηνικού με τις επόμενες εκλογές, όπως γράψαμε στο προηγούμενο φύλλο και τη δημιουργία «τόξου υποτέλειας». Εάν σας φαίνεται εξωπραγματική η συμμαχία βέρων εκσυγχρονιστών και από τα δύο κόμματα δεσ τε τον Σαρκοζί!

Το υπουργείο Εξωτερικών το ανέθεσε σε σοσιαλιστή. Φαντάζεστε εδώ, μιλάμε για πραγματικό μαύρο χιούμορ, κυβέρνηση Ντόρας με Πάγκαλο στο ΥΠΕΞ ή τούμπαλιν; Μμπρρ....

Έκδήλωση για την Κύπρο

Το Σωματείο «Συμπάρασταση Αγώνα Κύπρου» (Σ.Α.Κ.) και το Ευρωπαϊκό Κέντρο Περιβαλλοντικής Έρευνας και Κατάρτισης του Παντείου Πανεπιστημίου (Ε.Κε.Π.Ε.Κ.) σας προσκαλούν σε επιστημονική ημερίδα, με θέμα:

Κύπρος - Εξελίξεις και Προοπτικές

Τρίτη, 12 Ιουνίου 2007, ώρα 10.30 π.μ.

Αίθουσα: **Αμφιθέατρο Πολεμικού Μουσείου** (Βασιλίσσης Σοφίας και Ριζάρη 2, Στάση Μετρό: «Ευαγγελισμός»)

Η παρουσία σας θα τιμήσει τους διοργανωτές

ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ
ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΟΥ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ ΑΓΩΝΑ
 Ίδρυτής: **ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΣΤ. ΨΑΡΟΥΔΑΚΗΣ**
 Ίδιοκτήτης: **ΚΙΝΗΜΑ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ**
 Εκδότης: **ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΜΠΛΑΘΡΑΣ**
 Διευθυντής: **ΙΩΑΝΝΗΣ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΑΚΗΣ**
 Διευθυντής Σύνταξης: **ΓΙΑΝΝΗΣ ΖΕΡΒΟΣ**
 Οικονομικός υπεύθυνος: **ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΕΜΠΟΣ**
 Τμήμα διαφήμισης: **ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΑΘ. ΓΚΟΥΛΗ**
 Διεύθυνση: **ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ 78^α 106 78 ΑΘΗΝΑ**
 Ηλεκτρονική διεύθυνση: **www.xristianiki.gr**
 e-mail: **xristianiki@xristianiki.gr**
 Τηλέφωνα Γραμματείας:
210 38.11.302, 210 38.06.863
 Τηλεομοιότυπον (fax): **210 38.06.262**
 Ήλεκτρονική Σελιδοποίηση:
ΓΡΑΦΙΚΕΣ ΤΕΧΝΕΣ
ΜΕΜΦΙΣ ΑΕ, Σωκράτους 23, 105 52 ΑΘΗΝΑ
 Έτιση συνδρομή: Έσωτερικου 20,00€, Κύπρου: 50,00€, Εξωτερικού: 50,00€, ΗΠΑ: 80 δολάρια, Καναδά 120 δολάρια Καναδά, Αυστραλίας: 150 δολάρια Αυστραλίας, Λοιπών Χωρών: 80 δολάρια ΗΠΑ ή 80,00€.
 Φιλικές συνδρομές από τράπεζες και Έταιρείες 50€.
 Λογ/σμός τής «Χ» στην Έθνική Τράπεζα: 040/626560-06.
 Άμεσως μετά την κατάθεση πρέπει να μūs ενημερώσετε.



ΤΟ ΕΠΙΔΟΜΑ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΓΙΑ ΤΟ ΤΡΙΤΟ ΠΑΙΔΙ ΣΤΗ ΘΡΑΚΗ

Αποφασιστική ή συμβολή του στην αύξηση των γεννήσεων

Σε άρθρο μας στη «Χριστιανική» της 4.2.07, με τίτλο: «Το δημογραφικό εκτός από πνευματικό είναι και οικονομικό πρόβλημα και πρόβλημα κρατικών παροχών», αναφερθήκαμε σε έρευνες που έχουν δείξει ότι στη χώρα μας τα ζευγάρια θα ήθελαν να κάνουν περισσότερα παιδιά απ' όσα έχουν, αν είχαν τα αναγκαία οικονομικά μέσα. Το ότι το δημογραφικό πρόβλημα είναι και πρόβλημα κρατικών παροχών έχει επιβεβαιωθεί από την αύξηση των τρίτων, τέταρτων και άνω γεννήσεων μετά την καθιέρωση του επιδόματος τρίτου παιδιού και την αύξηση των πολυτεχνικών επιδομάτων που έγινε στις αρχές της δεκαετίας του '90. Τελευταία, αυτό έχει επιβεβαιωθεί και από την αύξηση των τρίτων γεννήσεων στη Θράκη μετά την καθιέρωση από την Εκκλησία της Ελλάδος στα τέλη του 1999 του πρόσθετου επιδόματος για το τρίτο παιδί στους τρεις νομούς της.

Στο άρθρο αυτό, με βάση τα στοιχεία της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας της Ελλάδος, εξετάζουμε την επίδραση που είχαν τα επιδόματα της Πολιτείας στις τρίτες και τέταρτες και άνω γεννήσεις στο σύνολο της χώρας και στη Θράκη στο διάστημα 1990-1996 (στο πρώτο μέρος) και το πρόσθετο επίδομα της Εκκλησίας της Ελλάδος για το τρίτο παιδί στις τρίτες γεννήσεις στη Θράκη σε σύγκριση με τις τρίτες γεννήσεις στο σύνολο της χώρας στο διάστημα 1999-2005 (στο δεύτερο μέρος).

I. Η επίδραση των επιδομάτων της Πολιτείας στο διάστημα 1990-1995

Στο πρώτο τμήμα του πρώτου Πίνακα δίνονται οι γεννήσεις κατά σειρά γέννησης τέκνου στο σύνολο της χώρας το έτος 1990 (πρώτη στήλη) και οι γεννήσεις κατά μέσο όρο το χρόνο* στο διάστημα 1991-1996 (δεύτερη στήλη) και στην τρίτη στήλη η ποσοστιαία μεταβολή των γεννήσεων του μέσου όρου τους το χρόνο στο διάστημα 1991-1996 σε σχέση με το 1990. Στο δεύτερο τμήμα του Πίνακα δίνονται τα ίδια στοιχεία για τη Θράκη.

Από τη σύγκριση της τρίτης στήλης του δεύτερου μέρους με την τρίτη στήλη του πρώτου μέρους του πρώτου Πίνακα, φαίνεται ότι κατά μέσο όρο το χρόνο στο διάστημα 1991-1996 σε σχέση με το έτος 1990 σημειώθηκε:

— Μείωση των πρώτων γεννήσεων στη Θράκη, ενώ στο σύνολο της χώρας αύξηση.

— Μείωση των δεύτερων γεννήσεων τόσο στη Θράκη, όσο και στο σύνολο της χώρας. Η μείωση στη Θράκη ήταν ελαφρά μεγαλύτερη απ'

ό,τι στο σύνολο της χώρας.

— Αύξηση των τρίτων γεννήσεων τόσο στη Θράκη, όσο και στο σύνολο της χώρας. Η αύξηση στη Θράκη ήταν μεγαλύτερη απ' ό,τι στο σύνολο της χώρας.

— Αύξηση των τέταρτων και άνω γεννήσεων τόσο στη Θράκη, όσο και στο σύνολο της χώρας. Η αύξηση στη Θράκη ήταν πάνω από μιάμισι φορές μεγαλύτερη απ' ό,τι στο σύνολο της χώρας.

— Τόσο στη Θράκη, όσο και στο σύνολο της χώρας σημειώθηκε μικρή αύξηση των γεννήσεων. Η αύξηση, όμως, στη Θράκη ήταν τετραπλάσια εκείνης στο σύνολο της χώρας και οφείλεται αποκλειστικά στην αύξηση των τρίτων και

τέταρτων γεννήσεων.

Από τα παραπάνω φαίνεται καθαρά ότι το επίδομα τρίτου παιδιού και η αύξηση των πολυτεχνικών επιδομάτων της Πολιτείας συνέβαλαν στην αύξηση των τρίτων και τέταρτων και άνω γεννήσεων στο σύνολο της χώρας και (περισσότερο) στη Θράκη. Η διαφορά αυτή δείχνει πόσο σημαντική είναι η επίδραση των επιδομάτων που καθιερώθηκαν στις αρχές της δεκαετίας του '90 στην αύξηση των τρίτων και τέταρτων και άνω γεννήσεων ιδιαίτερα σε φτωχές περιοχές της χώρας, όπως είναι η Θράκη.

II. Η επίδραση του πρόσθετου επιδόματος της Εκκλησίας της Ελλάδος για το τρίτο παιδί στη Θράκη στο διάστημα 1999 - 2005

Στο πρώτο τμήμα του δεύτερου Πίνακα δίνονται οι γεννήσεις κατά σειρά γέννησης τέκνου στο σύνολο της χώρας το έτος 1999 (πρώτη στήλη) και οι γεννήσεις κατά μέσο όρο το χρόνο* στο διάστημα 2000-2005 (δεύτερη στήλη) και στην τρίτη στήλη η ποσοστιαία μεταβολή των γεννήσεων του μέσου όρου τους το χρόνο στο διάστημα 2000-2005 σε σχέση με το 1999. Στο δεύτερο τμήμα του Πίνακα δίνονται τα ίδια στοιχεία για τη Θράκη.

Από τη σύγκριση της τρίτης στήλης του δεύτερου μέρους με τη τρίτη στήλη του πρώτου μέρους του δεύτερου Πίνακα φαίνεται ότι κατά μέσο όρο το χρόνο στο διάστημα 2000-2005 σε σχέση με το έτος 1999 σημειώθηκε:

— Αύξηση των πρώτων και των δεύτερων πρώτων γεννήσεων τόσο στη Θράκη, όσο και στο σύνολο της χώρας. Οι αυξήσεις στη Θράκη ήταν μικρότερες απ' ό,τι στο σύνολο της χώρας.

— Αύξηση των τρίτων γεν-

νήσεων τόσο στη Θράκη, όσο και στο σύνολο της χώρας. Η αύξηση, όμως, στη Θράκη ήταν εντεκαπλάσια εκείνης στο σύνολο της χώρας.

— Αύξηση των τέταρτων και άνω γεννήσεων στη Θράκη και μείωσή τους στο σύνολο της χώρας.

— Παρά τις διαφορές στη μεταβολή των γεννήσεων κατά σειρά γέννησης τέκνου τόσο στη Θράκη, όσο και στο σύνολο της χώρας, σημειώθηκε (ση ποσοστιαία) αύξηση του συνόλου των γεννήσεων. Η αύξηση, όμως, στη Θράκη οφείλεται κατά 58% στις πρώτες και δεύτερες γεννήσεις και κατά 42% στις τρίτες και τέταρτες και άνω γεννήσεις,

ενώ η αύξηση στο σύνολο της χώρας οφείλεται κατά 97,5% στις πρώτες και δεύτερες γεννήσεις και μόνο κατά 2,5% στις τρί-

τες. Από την ανάλυση αυτή, φαίνεται ότι το μηνιαίο επίδομα των 100 € που δίνει η Εκκλησία της Ελλάδος για το τρίτο παιδί στη Θράκη (το οποίο προστίθεται στο μηνιαίο επίδομα των 164 € που δίνει τώρα η Πολιτεία), συνέβαλε στο να αυξηθούν οι τρίτες γεννήσεις στη Θράκη με ρυθμό πολλαπλάσιο εκείνου στο σύνολο της χώρας. Το επίδομα αυτό της Εκκλησίας της Ελλάδος ήρθε στην κατάλληλη στιγμή και αντιτάχθηκε τη μείωση κατά το ένα τρίτο της αγοραστικής δύναμης επιδόματος της Πολιτείας (το επίδομα αυτό το 2005 ήταν αυξημένο σε σχέση με το 1991 μόνο κατά 65%, ενώ ο Δείκτης Τιμών Καταναλωτή στο ίδιο διάστημα αυξήθηκε κατά 147%).

Από τις συγκρίσεις που έγιναν στο άρθρο αυτό, φάνηκε καθαρά πόσο μεγάλη σημασία έχει η οικονομική ενίσχυση από την Πολιτεία για το σύνολο της χώρας και από την Εκκλησία της Ελλάδος για τη Θράκη των οικογενειών που θέλουν να κάνουν τρίτο παιδί. Σε ό,τι αφορά την Πολιτεία, άμεσα είναι η ανάγκη για μια γενναία αύξηση του επιδόματος για το τρίτο παιδί (απαιτείται αύξησή του κατά 50%, προκειμένου να ανακτήσει τουλάχιστον την αγοραστική δύναμη που είχε το 1991).

(* ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Προκειμένου να γίνει μια αντικειμενική εκτίμηση της επίδρασης των επιδομάτων, συγκρίνουμε το έτος 1990 με το μέσο όρο το χρόνο στο διάστημα 1991-1996 και το έτος 1999 με το μέσο όρο το χρόνο στο διάστημα 2000-2005, διότι υπάρχει διακύμανση των γεννήσεων από χρόνο σε χρόνο και, κατά συνέπεια, η επιλογή ενός οποιουδήποτε χρόνου στα διαστήματα αυτά για σύγκριση με το 1990 στο πρώτο Μέρος ή το έτος 1999 στο δεύτερο Μέρος θα έδινε λανθασμένες εντυπώσεις για την επίπτωση αυτήν.

*Ο Μανώλης Γ. Δρεττάκης είναι πρόεδρος Αντιπρόεδρος της Βουλής, Υπουργός και Καθηγητής της ΑΣΟΕΕ.

Του ΜΑΝΟΛΗ ΔΡΕΤΤΑΚΗ*



τά του Καίσαρος...

Του ΓΙΑΝΝΗ ΖΕΡΒΟΥ



Κυριακή 27 Μαΐου. Κυριακή της Πεντηκοστής. «Γλώσσας αλλογενών εκαινούρησας Χριστέ, τούς σου μαθητάς, ίνα δι' αὐτῶν σε κηρύξωσι τὸν Ἀθάνατον Λόγον καὶ Θεόν, τὸν παρέχοντα ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν τὸ μέγα ἔλεος» (στιχηρό από τὸν Ἑσπερινό τῆς Ἑορτῆς). Ἡ ἀναστροφή τοῦ φαινομένου τῆς Βαβέλ, ὅταν ἡ πολυγλωσσία ἔφερε τὴ διάσπαση καὶ τὴν ἀσυνεννοησία μεταξύ τῶν ἀνθρώπων. Ἐδῶ ἡ πολυγλωσσία γίνεται παράγοντας ἐνότητος καὶ συνεννόησης. Ἡ κάθε γλῶσσα, χωρὶς διακρίσεις, μπορεῖ νὰ γίνει μέσο σωτηρίας καὶ παραγωγῆς τοῦ νέου πολιτισμοῦ.

★★★

Πάπας Βενέδικτος. «Τὴν ἀνησυχία τοῦ γιὰ κυβερνήσεις οἱ ὁποῖες ἐμπνέονται ἀπὸ ἰδεολογίες ποῦ ὁ ἴδιος θεωρεῖ ξεπερασμένες καὶ δὲν ἀναποκρίνονται στὸ χριστιανικὸ ὄραμα γιὰ τὸν ἄνθρωπο καὶ τὴν κοινωνία στὴ Λατινικὴ Ἀμερική, ἐξέφρασε ὁ πάπας Βενέδικτος XVI ἀπὸ τῆς Βραζιλίας, κατὰ τὴν ἐναρξη τῶν ἐργασιῶν τῆς Ε' Διάσκεψης τῶν Ἐπισκόπων τῆς Λατινικῆς Ἀμερικής καὶ Καραϊβικής. Εἶπε, βέβαια, ὅτι λυπάται γιὰ τὴν ὑπαρξη «ὑπερβολικῆς φτώχειας» στὴν ἡπειρο αὐτὴν καὶ ζήτησε ἀπὸ τὶς χώρες ποῦ ἔχουν υἱοθετήσει μιὰ «φιλελεύθερη οἰκονομία» νὰ φροντίσουν, ὥστε νὰ ὑπάρξει μεγαλύτερη δικαιοσύνη (ἰστοσελίδα «Flash», 13.5.2007). Γιὰ ἄλλη μιὰ φορά, ὁ Πάπας παρενέβη ἐθέτως στὰ πολιτικὰ πράγματα, «ἀνησυχώντας» μονομερῶς γιὰ τὶς κυβερνήσεις τῆς Ἀριστερᾶς. Γιὰ τὶς δεξιές, φιλελεύθερες κυβερνήσεις ἀπλῶς «λυπάται», διότι ἐπιτρέπουν τὴν ὑπερβολικὴ φτώχεια. Στὴν πραγματικότητα, καὶ οἱ δύο παρατάξεις ἔχουν υἱοθετήσει τμήματα τοῦ «χριστιανικοῦ ὁράματος γιὰ τὸν ἄνθρωπο καὶ τὴν κοινωνία», ἄσχετα ἂν στὴν πορεία τὰ διαστρέφουν καὶ δὲν τὰ ἐφαρμόζουν. Ἀπὸ τὴν πλευρὰ του, τὸ Βατικανὸ λησμονεῖ ἐπιλεκτικὰ πολλὰς πτυχῆς τοῦ «ὁράματος» αὐτοῦ.

★★★

Θεολογία τῆς ἀπελευθέρωσης. Ὁ πάπας Ράτσιγκερ ὑπῆρξε δῶκτες τῆς «θεολογίας τῆς ἀπελευθέρωσης», ποῦ ἀναπτύχθηκε στὴ Λατινικὴ Ἀμερική, γιὰ νὰ καλύψει τὸ κενὸ τῆς ρωμαιοκαθολικῆς ἀντιμετώπισης τῶν ἐντονῶν κοινωνικῶν προβλημάτων. Ἡ ἀδιαφορία τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας ἔχει προκαλέσει τεράστια διαρροὴ τοῦ ποιμνίου τῆς πρὸς ἄλλα δόγματα στὴ Λατινικὴ Ἀμερική. Ἡ πρόσφατη ἐπίσκεψη τοῦ Πάπα δὲν ἄλλαξε τὰ πράγματα, ἀφοῦ τήρησε στάση πῶς οὐκ ἔφη ἀπὸ αὐτὴν τοῦ προκατόχου του, ὁ ὁποῖος εἶχε ζητήσει συγγνώμη γιὰ τὰ ἐγκλήματα ποῦ εἶχαν γίνει εἰς βάρος τῶν αὐτοχθόνων λαῶν στὴ διαδικασία τῆς εὐρωπαϊκῆς κατάρκτησης καὶ τοῦ ἐκχριστιανισμοῦ τους, μὲ ἀνάμιξη καὶ πολλῶν ρωμαιοκαθολικῶν «ἐραποστόλων».

★★★

Κρυπορατισμός. Τὴ διατυ-

πωμένη ἀποψη τῆς «Ἐθνικῆς Ἐπιτροπῆς Βιοηθικῆς» ὅτι «ἡ ἀποδοχὴ τῆς γέννησης παιδιῶν μὲ σοβαρὲς βλάβες στὴν υγεία τους... κατὰ κανόνα ἐλέγχεται ἠθικά», καταδίκασε μὲ ἀνακοίνωσή τῆς 15.5.2007 ἡ Ἐρὰ Σύνοδος, μὲ δεδομένο ὅτι γιὰ πρώτη φορά ἡ ἀμβλωση δὲν εἶναι ἀπλῶς νομικὰ ἐπιτρεπτή, ἀλλὰ φέρεται ὡς ἠθικὰ ἐπιβεβλημένη, πρὸς ἀποτροπὴ τῆς γεννήσεως ἀτόμων μὲ σοβαρὰ προβλήματα υγείας. Σωστά ἡ ἀνακοίνωση κάνει λόγο γιὰ κρυπορατισμὸ, ἀφοῦ εἰσάγονται διακρίσεις γιὰ τὸ δικαίωμα στὴ ζωὴ εἰς βάρος ἀτόμων μὲ εἰδικὲς ἀνάγκες ἐκ γενετῆς. Ὁ ἀναπληρωτὴς πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς Γιώργος Μανιάτης ἰσχυρίσθηκε ὅτι «τὸ πολὺ σοβαρὸ δῆλημα, νὰ διακόψουν τὴν κύηση ἢ ὄχι, εἶναι ἀποκλειστικὰ εὐθύνη τῶν γονέων. Δὲν πρέπει οὔτε ἡ Πολιτεία, οὔτε ἡ κοινωνία, οὔτε ἡ Ἐκκλησία νὰ τοὺς ἐμποδίσουν» (ΤΑ ΝΕΑ, 17.5.2007). Ὅχι ὅμως καὶ νὰ τοὺς προτρέπει, ὅπως πράττει ἡ «Ἐπιτροπὴ Βιοηθικῆς», ἡ ὁποία ἐπεμβαίνει βίαια στὸ δῆλημα τῶν γονέων, διαπράττοντας αὐτὸ ἀκριβῶς γιὰ τὸ ὁποῖο κατηγορεῖ τὴν Ἐκκλησία, σιγματίζοντας ὡς ἠθικὰ ἐλεγκτέους τοὺς γονεῖς ποῦ παίρνουν τὴν ἠρωκὴ ἀπόφαση νὰ μὴ διακόψουν τὴν κύηση, παρὰ τὸν δυνάμεν ἡ γεννητικὸ ἐλεγχό.

★★★

«Κατανόηση»=«Ἀφορισμός»;

«Χωρὶς νὰ μπορούμε νὰ δικαιολογήσουμε, κατανοοῦμε τὴ δυσκολία γονέων νὰ προχωρήσουν στὴν ὀλοκλήρωση μιᾶς ἐγκυμοσύνης, στὶς περιπτώσεις ποῦ αὐτὴ συνοδεύεται μὲ δυσμενῆ προγεννητικὴ διάγνωση», ἀναφέρειται ρητὰ στὴν ἀνακοίνωση τῆς Ἐρᾶς Συνόδου. Καὶ ὅμως, ΤΑ ΝΕΑ τῆς 17.5.2007 (σελ. 11) δὲν διατάζουν νὰ βάλουν κορυφαῖο τίτλο: «Ὁ Χριστόδουλος ἀφορίζει τὴ διακοπὴ τῆς κύησης!», μὲ πρῶτο ὑπότιτλο: «Ἀκόμα καὶ γιὰ σοβαροὺς λόγους υγείας τοῦ ἐμβρύου» καὶ δεύτερο ὑπότιτλο, ὥστε νὰ τὸ χωνέψουν οἱ ἀναγνώστες: «Ἀφορίζει ὁ Ἀρχιεπίσκοπος κ. Χριστόδουλος τὴ διακοπὴ τῆς κύησης ἀκόμη καὶ γιὰ σοβαροὺς λόγους υγείας τοῦ ἐμβρύου». Γιὰ «κατανόηση» κάνει λόγο ἡ ἀνακοίνωση, γιὰ «ἀφορισμὸ» μιλά ἡ ἐφημερίδα. Ἡ ἀλλοιώνουν συνειδητὰ τὸ περιεχόμενο τῆς ἀνακοίνωσης, ἢ ἀγνοοῦν τὴν ἐλληνικὴ γλῶσσα.

★★★

Παροράματα. Στὸ προηγούμενο φύλλο, στὸ πρῶτο σχόλιο, τέθηκε ἐκ παραδρομῆς ὅτι κηρύσσεται ἡ ἄρση τῶν «προπρωτικῶν προκαταλήψεων», ἐνῶ βεβαίως τὸ ὀρθὸ εἶναι «μεταπρωτικῶν», ἀφοῦ πρὶν τὴν Πτῶση οὔτε διακρίσεις, οὔτε προκαταλήψεις ὑπῆρχαν μεταξύ τῶν ἀνθρώπων. Ἐπίσης, ὁ δαίμων τοῦ τυπογραφείου ἐπιχείρησε νὰ κάνει ἀνεπιτυχῆ ἐπίδειξη γαλλομαθείας, ἀποδίδοντας τὸ «Τεμουανιάζ Κρετιέν» ποῦ εἶχαμε γράψει ἐλληνικά, σὲ «Témoignase Chretienne» ἀντὶ τοῦ ὀρθοῦ «Témoignage Chrétien».

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΕΣ ΕΙΔΗΣΕΙΣ & ΣΧΟΛΙΑ

ΕΘΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΒΙΟΗΘΙΚΗΣ

'Απαγορεύεται νά γεννηθείς!

«Είναι η πρώτη φορά που ένα επίσημο κείμενο θεωρεί όχι νομικά επιτρεπτή, αλλά ηθικά επιβεβλημένη την άμβλωση», τονίζει η Ιερά Σύνοδος της Εκκλησίας της Ελλάδος σε ανακοίνωσή της στις 15 Μαΐου. Η ανακοίνωση αναφέρεται σε «Γνώμη» της Εθνικής Επιτροπής Βιοηθικής για την «προγεννητική και προεμφυτευτική διάγνωση και τη μεταχείριση του εμβρύου». Η «Γνώμη» αφορά όχι μόνο τη νόμιμη παράταση της δυνατότητας άμβλωσης στις 18 εβδομάδες, στην περίπτωση που διαπιστωθεί γενετική ή άλλη «ανωμαλία» του εμβρύου που κυοφορείται, αλλά «επιπλέον υποστηρίζει ως μη ηθικό το να αρνηθούν κάποιοι γονείς τη διακοπή της κύησης σε περίπτωση διάγνωσης παθολογικού εμβρύου».

Εδώ, δηλαδή, σύμφωνα με όσα καταγγέλλει και η Ιερά Σύνοδος, έχουμε την ανατολή ενός «νέου, γενναίου κόσμου», όπου το να είναι κανείς ασθενής ή ανάπηρος θα είναι «ανήθικο». Η νέα «ηθική» της νέας τάξης σε όλο της το μεγαλείο!

Μήπως, ρωτάμε εμείς πονηρά, μήπως αύριο θα πουν στους γονείς ανάπηρων παιδιών, «δεν έχετε δικαίωμα για ενίσχυση της Πολιτείας, αφού «ανήθικα» θελήσατε να μην προβείτε στην άμβλωση του διεγνωσμένου ανάπηρου τέκνου σας»;

Η μήπως, μετά από γενετική επιβολή γενετικής εξέτασης, μας πουν, σύμφωνα με αυτήν τη νέα «ηθική», ότι όσοι βρεθούμε με «προδιάθεση» καρκίνου ή καρδιοπάθειας ή άλλης σοβαρής ασθένειας δεν θα δικαιούμαστε ασφάλισης ή κοινωνικής πρόνοιας ή σύνταξης;

Όσο είναι καιρός, λοιπόν, ας αρνηθούμε αυτήν τη νέα «ηθική» του «γενναίου νέου κόσμου» των προπαγανδιστών του «γιγούρας μέλλοντος», όπου «ηθικό» δικαίωμα στη ζωή θα έχουν μόνο οι υγιείς, ωραίοι και νέοι 16-35 ετών.

Οι περισσότερες εφημερίδες είδαν στην ανακοίνωση της Ιεράς Συνόδου την άρνηση στην άμβλωση δεδομένη για την Εκκλησία. Όπως δεδομένη είναι και η στοργή της Εκκλησίας σε όλους και πολύ περισσότερο στις πονεμένες και πράγματι ταλαιπωρημένες ψυχές που έχουν υποστεί αυτήν τη σύγχρονη βαρβαρότητα, η μάνα να σκοτώνει το παιδί της. Πλην όμως, η νέα αυτή «Γνώμη» της Εθνικής Επιτροπής Βιοηθικής δεν αφορά την ούτως ή άλλως νόμιμη άμβλωση, αλλά το διατεταγμένο θάνατο όσων εμβρύων οι εξετάσεις δείξουν «ακατάλληλα» προς γέννηση. Το πόσο συχνά σφάλλουν τα αποτελέσματα των εξετάσεων μάλλον δεν απασχόλησε τους νέους αυτούς ηθικιστές.

Ζ. Δ.

'Η ανακοίνωση της Ιεράς Συνόδου

Ιδού οι αντιρρήσεις της Ιεράς Συνόδου:

«1) Χωρίς να μπορούμε να δικαιολογήσουμε, καταντούμε τη δυσκολία γονέων να προχωρήσουν στην ολοκλήρωση μιας εγκυμοσύνης στις περιπτώσεις που αυτή συνοδεύεται από δυσμενή προγεννητική διάγνωση. Είναι, όμως, πρωτόκουστη η υπό μιας Επιτροπής Βιοηθικής, μάλιστα Εθνικής, διατυπωμένη επίσημη Γνώμη ότι "η αποδοχή της γέννησης παιδιών με σοβαρές βλάβες στην υγεία τους... κατά κανόνα ελέγχεται ηθικά", μάλιστα δε, "αν αυτή βασίζεται σε συγκεκριμένες μεταφυσικές αντιλήψεις (και όχι σε απλό εγωισμό) του μελλοντικού γονέα, δεν μπορεί να παραβλεφθεί ότι παρα-

γνώνει ανεπίτρεπτα την ποιότητα της μελλοντικής ζωής ενός νέου ανθρώπου».

»Είναι η πρώτη φορά που ένα επίσημο κείμενο θεωρεί όχι νομικά επιτρεπτή, αλλά ηθικά επιβεβλημένη την άμβλωση. Επιπλέον δε, υποστηρίζει ως μη ηθικό το να αρνηθούν κάποιοι γονείς τη διακοπή της κύησης σε περίπτωση διάγνωσης παθολογικού εμβρύου.

»2) Αν είχαμε τη δυνατότητα να διαγνώσουμε προγεννητικά τη συγγενή κώφωση ή την τύφλωση ή τον αυτισμό ή τη διανοητική υστέρηση ή άλλες συναφείς παθήσεις, θα ήταν ηθικό κατά την προτεινόμενη αντίληψη να διακόψουμε την κύηση και "ανεπίτρεπτο ή ελεγχόμενο ηθικά" να τη συνεχίσουμε; Ποιες είναι οι σοβαρές παθήσεις που επιβάλλουν τη διακοπή της κύησης και ποιες αυτές που δεν τη δικαιολογούν; Αυτό δεν είναι καθαρή ευγονική λογική;

»3) Αν με τη λογική της Εθνικής Επιτροπής δικαιούμαστε να παρατείνουμε "φιλεύσπλαχνα" τη "νόμιμη" επιτρεπτή περίοδο διακοπής της κύησης από τις 12 στις 16 ή 18 εβδομάδες, με ποια λογική δεν

θα έπρεπε "ηθικά" να διακόψουμε την κύηση στις 25 ή 30 εβδομάδες για αδιάγνωστες σήμερα αλλά πιο σοβαρές παθήσεις; Και αν αυτό κάποτε επιτραπεί, ποιο επιχείρημα μας πείθει ότι είναι ηθική η άμβλωση ενός παθολογικού εμβρύου στον τέταρτο ή έκτο μήνα και μη ηθική η θανάτωση ενός νεογέννητου με περισσότερα προβλήματα την πρώτη μέρα που θα δει το φως της ζωής;

»4) Ένα άτομο με σύνδρομο Down ή μεσογειακή αναιμία ή λαγόχειλο, σίγουρα παρουσιάζει κάποια προβλήματα. Στην πρώτη όμως περίπτωση δεν υποφέρει το ίδιο, αλλά ενδεχομένως το περιβάλλον του. Ποια Επιτροπή Βιοηθικής και με ποια κριτήρια μπορεί να ζυγίσει την αξία της ζωής σε αυτές τις περιπτώσεις και να αρνηθεί το δικαίωμα σε αυτήν; Υπάρχουν συνάνθρωποί μας με μεσογειακή αναιμία, οι οποίοι, παρά τη δυσκολία και τον αγώνα τους, ομολογούν τη χαρά τους για τη ζωή. Ποιος θα είχε το δικαίωμα αυτή να τη στερήσει;

»5) Αυτή η "νεο-ηθική" γνώμη, που παράλληλα ομολογεί "ότι δεν αναιρεί την κατηγορηματική καταδίκη των οποιονδήποτε δυσμενών διακρίσεων απέναντι σε συνανθρώπους μας που από τυχαίους λόγους γεννήθηκαν και ζουν με σοβαρά προβλήματα υγείας", πώς μπορεί να πείσει για την ειλικρίνειά της, όταν η υπόλοιπη επιχειρηματολογία της αποδεικνύει το αντίθετο; Όταν αντικρύζουμε τους συνανθρώπους μας που πάσχουν από μεσογειακή αναιμία ή έχουν σύνδρομο Down, πώς μπορούμε στο εξής να τους πούμε ότι λυπούμαστε για τη δοκιμασία τους, αλλά χαιρόμαστε την ύπαρξή τους;

»Η Εκκλησία μας καταδικάζει αυτόν τον κρυπορατισμό, τιμά το αγαθό της ζωής ως ιερό μυστήριο ακόμη και μέσα από αναπηρίες, ατέλειες ή σοβαρές ασθένειες, αγαπάζει τους πάσχοντες συνανθρώπους μας ως αδελφούς και προτρέπει τις κοινωνίες μας σε εκστρατεία αγάπης, καλωσύνης, συμπόνιας, ανάπτυξης κέντρων και μονάδων θεσμοθετημένης φιλανθρωπίας. Ο πόνος γεννά την αγάπη, όχι η καλοπέραση του ευγονικού σχεδιασμού. Η ταπεινότητα της αναπηρίας αναδεικνύει τον πολιτισμό της ευγενούς ηθικής, όχι οι γνώμες του σύγχρονου βιοηθικού ορθολογισμού.

ΕΚΔΗΛΩΣΗ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΣΥΝΟΔΟΥ
Γνωριμία με τό 'Ισλάμ

Πραγματοποιήθηκε το Σάββατο 12 Μαΐου στο Διορθόδοξο Κέντρο της Ι. Μονής Πεντέλης η ημερίδα που διοργάνωσε η Ιερά Σύνοδος της Εκκλησίας της Ελλάδος, με θέμα: «Γνωριμία με το Ισλάμ». Φορείς διοργάνωσης της ημερίδας ήταν η Ειδική Συννοδική Επιτροπή παρακοινωνικών και η Συννοδική Επιτροπή διορθόδοξων και διαχριστιανικών σχέσεων.

Την έναρξη των εργασιών της ημερίδας κήρυξε ο Σεβ. Μητροπολίτης Καισαριανής, Βύρωνος και Υμηττού κ. Δανιήλ.

Στη συνέχεια, ο Μακαριώτατος Αρχιεπίσκοπος Αθηνών και πάσης Ελλάδος κ. Χριστόδουλος, αναφερόμενος στο διάλογο μεταξύ Χριστιανισμού και Ισλάμ, εξέφρασε τη λύπη του όσον αφορά την πορεία του διαλόγου, λέγοντας ότι «από τότε που άρχισε ο διάλογος, έχει βεβαίως επιτευχθεί σοβαρή βελτίωση των όρων ζωής των μουσουλμάνων στην Ευρώπη, όχι όμως και αντιστοίχως, καθώς οι διωγμοί των χριστιανών συνεχίζονται στις ισλαμικές χώρες».

Σε άλλο σημείο της ομιλίας του ο Αρχιεπίσκοπος επισήμανε χαρακτηριστικά ότι «ο διάλογος με το Ισλάμ, παρά το μονομερές έως τώρα αποτέλεσμα, πρέπει να συνεχισθεί, διότι δεν έχουν πάψει οι μεγάλες αιτίες που μας τον υπαγορεύουν: η αναζήτηση της ειρήνης, η συμπάραση σε εκατομμύρια αθώα θύματα πολέμων, δουλείας, φτώχειας, ασθενειών» και υπογράμμισε ότι «οι μουσουλμάνοι, όπως και οι χριστιανοί επίσης, υποφέρουν αιώνες τώρα από τα χέρια χριστιανών που παραβαίνουν τις εντολές της πίστεως. Δεν κατορθώνουν συνανθρώπους των ακολουθώντας εντολές του Ευαγγελίου, ενώ οι μουσουλμάνοι καταπιέζουν και εξοντώνουν επικαλούμενοι το Κοράνι, επικαλούμενοι τη Σαρία. Και τούτο συμβαίνει, διότι στο Ισλάμ δεν υπάρχει διακρίση ανάμεσα στο βασίλειο του Καίσαρα και το βασίλειο του Θεού, δεν υπάρχει διάκριση μεταξύ Πολιτείας και θρησκείας».

Κατά την πρώτη συνεδρία εισηγητής ήταν ο κ. Γρηγόριος Ζιάκας, ομότιμος Καθηγητής της Θρησκευτικής της Θεολογικής Σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, ο οποίος ανέπτυξε το θέμα: «Το

Ισλάμ ως θρησκεία». Ο ομιλητής έκανε μια ιστορική αναδρομή της δεύτερης μετά το Χριστιανισμό θρησκείας και επισήμανε ότι το Ισλάμ έπαιξε καιρό ιστορικό ρόλο στη διαμόρφωση του χάρτη του κόσμου. Κατέληξε ότι για το Ισλάμ το θρησκευμα είναι το αγωνιζόμενο στρατεύμα και από τη διδασκαλία αυτή δημιουργούνται πολλά προβλήματα (φανατισμός, Τζιχάντ κ.ά.).

Κατά τη δεύτερη συνεδρία πραγματοποιήθηκαν τρεις εισηγήσεις:

α) Από τον κ. **Απόστολο Κραλίδη**, Λέκτορα της Ιστορίας των Θρησκειών της Θεολογικής Σχολής του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, με θέμα: «Η ιστορική εξέλιξη του Ισλάμ. Εμφάνιση θρησκευτικών σεκτών και παραδόσεων», ο οποίος αναφέρθηκε στο ότι ο Αλλάχ για το Ισλάμ είναι ο ένας και μοναδικός Θεός. Κάνοντας λόγο από ιστορικής άποψης στην αυθεντικότητα του Ισλάμ, τονίζει ότι σε αυτό δεν συναντούμε δόγματα.

β) Από τον κ. **Κωνσταντίνο Πάτελο**, Καθηγητή του Πανεπίου Πανεπιστημίου, με θέμα: «Το Ισλάμ στη σύγχρονη εποχή. Η συνάντηση με τη Δύση, μια ιστορική και πολιτική προσέγγιση». Ο ομιλητής αναφέρθηκε στις πολιτικές διαστάσεις του Ισλάμ μέσα στη σύγχρονη κοινωνία, επισημαίνοντας ότι οφείλονται στη διδασκαλία του που είναι συνδεμένη με την κρατική εξουσία.

γ) Από τον αιδεσιμολογίατο **πρωτοπρεσβύτερο Κωνσταντίνο Κωστάκη**, κληρικό της Ι. Μητροπόλεως Αλεξανδρουπόλεως, με θέμα: «Παιδεία αυθεντικότητας. Μια πρόταση με προοπτική τη διαλογική συνύπαρξη Χριστιανισμού και Ισλάμ σήμερα». Ο ομιλητής αναφέρθηκε στην αναγκαιότητα της πνευματικής οικοδομής των ανθρώπων, η οποία αποτελεί και το βάθος για την καλή συνύπαρξη χριστιανών και μουσουλμάνων.

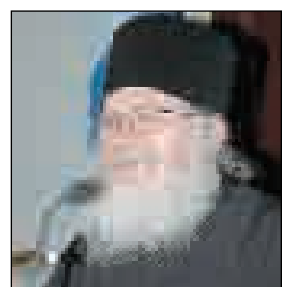
Επακολούθησε ευρεία διακρίση ανάμεσα στο βασίλειο του Καίσαρα και το βασίλειο του Θεού, δεν υπάρχει διάκριση μεταξύ Πολιτείας και θρησκείας».

Θεωρητικόν Μέγα της Μουσικής

Η Ιερά Μεγίστη Μονή Βατοπαϊδίου, σε συνεργασία με το «Κέντρο Έλληνικού και Ορθόδοξου Πολιτισμού», την Κυριακή 20 Μαΐου, στο Αμφιθέατρο του Πολεμικού Μουσείου, παρουσίασαν σε σχετική εκδήλωση το βιβλίο «Θεωρητικόν Μέγα της Μουσικής» του Μητροπολίτου Προύσης Χρυσάνθου του εκ Μαδύτων (1846).

Κατά την εκδήλωση μίλησε ο Καθηγητής της Βυζαντινής Μουσικολογίας του Πανεπιστημίου Αθηνών κ. Γρηγόριος Στάθης, με θέμα: «Χρυσάνθος εκ Μαδύτων: Ο ένας από τους τρεις διδασκάλους της νέας μεθόδου αναλυτικής σημειογραφίας της ψαλτικής τέχνης».

Ακολούθησε η εισήγηση του διδάκτορος του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Ιονίου Πανεπιστημίου κ. Γεωργίου Κωνσταντίνου, με θέμα: «Τά προκύπτοντα μουσικά όφελή από την έκδοση του αυτογράφου του Με-



Ο καθηγούμενος της Ι.Μ. Βατοπαϊδίου Αρχ. Εφραίμ

γάλου Θεωρητικού του Χρυσάνθου».

Στη συνέχεια, μίλησε ο Καθηγούμενος της Ιεράς Μεγίστης Μονής Βατοπαϊδίου Αρχιμανδρίτης Εφραίμ, με θέμα: «Η πνευματική διάσταση της ψαλτικής τέχνης».

Τέλος, ο Χορός Ψαλτών «Οι Μαΐστορες της Ψαλτικής Τέχνης», υπό τη χορηγία του Επίκουρου Καθηγητού Βυζαντινής Μουσικολογίας κ. Αχιλλέως Χαλδαιάκη, απέδωσε μέλη από τα αυτόγραφα του Χρυσάνθου σε εξέγηση Γρηγορίου Στάθης και Αχιλλέως Χαλδαιάκη.



ΜΟΝΙΜΟΣ ΠΟΝΟΚΕΦΑΛΟΣ ΓΙΑ ΟΛΑ ΤΑ ΒΑΛΚΑΝΙΑ

Η ανεξαρτησία του Κοσόβου

Την Παρασκευή 11 Μαΐου 2007 κυκλοφόρησε στην έδρα του Συμβουλίου Ασφαλείας των Η.Ε. σχέδιο ψηφίσματος που υιοθετεί την υπό επιτήρηση ανεξαρτησία στη σερβική επαρχία του Κοσοβόπου. Το σχέδιο αυτό αποδέχεται όλες τις συστάσεις και θέσεις του σχεδίου του μεσολαβητή του ΟΗΕ Μάρτι Αχτισάρι.

Μιλώντας για ένα πολυεθνικό και δημοκρατικό Κοσόβο και προωθεί την ιδέα να διοριστεί διεθνής πολιτικός εκπρόσωπος, ο οποίος θα εκπροσωπεί ταυτόχρονα και την Ευρωπαϊκή Ένωση και θα είναι επιφορτισμένος με τον έλεγχο εφαρμογής του καθεστώτος. Η διεθνής στρατιωτική παρουσία θα συνεχιστεί υπό τη διεύθυνση του ΝΑΤΟ και σε μία μεταβατική περίοδο 120 ημερών από την έγκριση του ψηφίσματος.

Η Ρωσία αντιδρά

Στό προσχέδιο αυτό αντέδρασε κυρίως η Μόσχα. Ο πρεσβευτής της στον ΟΗΕ Βιτάλι Τσοούρκιν δήλωσε: «Προσπαθούμε να βρούμε μία διπλωματική λύση, αλλά δεν μπορούμε να το κάνουμε δεχόμενοι απλά τις θέσεις χωρών με τις οποίες έχουμε σοβαρές διαφορές». Ο Ρώσος διπλωμάτης κατηγορήσε τους Δυτικούς ότι επιβάλλουν πλαστές διορίες για την επίλυση ενός τόσο ευαίσθητου προβλήματος, ενώ ο Μιχαήλ Καμίνιν, εκπρόσωπος του ρωσικού Υπουργείου Εξωτερικών, δήλωσε ότι η πραγματική επίλυση του προβλήματος δεν πρέπει να επιβληθεί. Η Ρωσία επισημαίνει το βέτο που διαθέτει στο Συμβούλιο Ασφαλείας για το σχέδιο Αχτισάρι με τη σωπηρή υποστήριξη της Κίνας, ενώ ΗΠΑ, Μ. Βρετανία, Γαλλία αλλά και Γερμανία είναι θερμοί υποστηρικτές του σχεδίου. Άν δεν καμφθεί η ρωσική άρνηση (με διάφορα σοβαρά ανταλλάγματα ίσως), προβλέπεται αδιέξοδος και κίνδυνος ανάφλεξης στην περιοχή. Και τούτο, διότι Σέρβιοι και Άλβανοι Κοσοβάρους αδυνατούν να κάνουν οποιοδήποτε βήμα συνδιαλλαγής.

Η νέα σερβική κυβέρνηση υπό τον Βόισλαβ Κοστούνιτσα συνεχίζει την ίδια πολιτική των προηγούμενων κυβερνήσεων. Άρνεϊται ότι τίποτα έχει σχέση με ανεξαρτησία της περιοχής και συζητά μόνο για διευρυμένη αυτονομία. Η νέα κυβέρνηση της Σερβίας είναι τρικομματική. Συμμετέχουν το Δημοκρατικό Κόμμα του Προέδρου Μπόρις Τάντιτς, το οποίο ελέγχει 13 από τα 25 υπουργεία, συμπεριλαμβανομένων των κρίσιμων Αμύνης και Εξωτερικών, το κόμμα του πρωθυπουργού Κοστούνιτσα (Δημοκρατικό Κόμμα Σερβίας), το οποίο ελέγχει διά του Σλόμποταν Σάμαρτζιτς το νεοσύστατο υπουργείο Κοσόβου και το μεταρρυθμιστικό κόμμα G17 Plus του Ντίνκιτς. Οι δυνατότητες ελιγμών και υποχωρήσεων της τωρινής σερβικής κυβέρνησης θεωρούνται ανύπαρκτες σχετικά με το Κοσόβο, λόγω και της ισχυρής αντιπολίτευσης του Ριζοοπαστικού Κόμματος του κρατούμενου στη Χάγη Βόισλαβ Σέσελι, το οποίο με άρχηγό τον Τόμισλαβ Νικόλιτς πήρε 31% των ψήφων στις τελευταίες Εκλογές και ήρθε πρώτο κόμμα. Ο Νικόλιτς συνεργάζεται στη Βουλή και με το Σοσιαλιστικό Κόμμα του αποθανόντος Μιλόσεβιτς, το οποίο πήρε περίπου 6%. Μάλιστα, ο Νικόλιτς εξελέγη πρόεδρος της Βουλής, αλλά παραιτήθηκε κατόπιν ευρωπαϊκών πιέσεων. Έδώ θα πρέπει να υπενθυμίσουμε τη δήλωση του πρωθυπουργού Κοστούνιτσα ότι η Σερβία θα παγώσει τις δια-

κρατικές της σχέσεις με όσες χώρες αναγνωρίσουν το Κοσόβο. Από την πλευρά του Κοσόβου τώρα, περισεύει επίσης η αδιαλλαξία. Οι Κοσοβάρους δεν συζητούν τίποτα λιγότερο από ανεξαρτησία. Ακόμη και η πρόβλεψη της διεθνούς επιτήρησης τους ενοχλεί. Είναι έτοιμοι να διεκδικήσουν δυναμικά τις τύχες τους. Έχοντας άμεριστη τη συμπαράσταση των ΗΠΑ, της επίσημης Άλβανίας, των Άλβανών της διασποράς, αλλά και των Άλβανών των Σκοπίων προετοιμάζονται για όλα.

Στό Κοσόβο σήμερα ζουν 2.300.000 κάτοικοι σε 10.000 τ. χλμ. Οι 82.000 είναι Σέρβιοι που διαμένουν στα βόρεια. Η ανεργία ξεπερνάει το 70%. Το 50% του άλβανόφωνου πληθυσμού είναι κάτω των 20 ετών. Τά σχολεία εργάζονται σε τριπλές βάρδιες. Οι άλβανόφωνοι σε σχετικές ερωτήσεις άλλοι απαντούν ότι νοιώθουν Άλβανοί, άλλοι Κοσοβάρους. Υποστηρίζουν, όμως, ότι η Άλβανία δεν τους βοήθησε. Τό σοβαρότερο στοιχείο είναι τό ότι ό πρώτος εμπορικός εταίρος τό Κοσόβου είναι η Σερβία. Στό Κοσόβο παράγονται μόνον αγροτικά προϊόντα. Τά πάντα σχεδόν εισάγονται από τή Σερβία. Διπλωματικοί κύκλοι αναφέρουν ότι σε μία δεκαετία Σέρβιοι και Κοσοβάρους θά τά βρουν μετα-

βάρους τό μήνα. Στό Πρίζρεν υπάρχει τουρκική μειονότητα 20.000 ατόμων και έδώ και τρεις μήνες η τουρκική είναι επίσημη γλώσσα.

Στό Κοσόβο υπάρχει ελληνική στρατιωτική παρουσία 600 ανδρών στό πλαίσιο τής ΚFOR (Kosovo Force), με 15.500 άνδρες από 35 χώρες. Υπάρχουν δύο ελληνικά στρατόπεδα, ένα βόρεια («Αλέξανδρος ό Μέγας») στη σερβική Μιτροβίτσα υπό γαλλική διοίκηση και ένα ανατολικά (τό «Ρήγας Φεραίος») υπό αμερικανική διοίκηση.

Σέ γενικές γραμμές, η γεωπολιτική εξέλιξη τό κοσοβάρικου προβλήματος δέν ξεκαθαρίζει εύκολα. Οι Αμερικανοί βιάζονται για ανεξαρτησία. Τό Συμβούλιο Ασφαλείας θά αποφασίσει σε τρεις μήνες περίπου. Οι Ρώσοι και οι Κινέζοι αντιδρούν. Οι Ευρωπαίοι παρουσιάζονται άτολμοι και προσπαθούν να καλυφθούν από τό θεωρητικό ένδεχόμενο ότι τό 2013 όλα τά Βαλκάνια θά αποτελούν μέρος τής Εύρώπης. Ήδη, όμως, αυτή η Εύρωπη δέν εμπνέει τούς Κοσοβάρους. Τό πιο αναγνωρισμένο σημείο τών Κοσοβάρων σήμερα είναι η απέχθειά τους για τούς Ευρωπαίους υπαλλήλους. Η μη ύπαρξη σύντομα λύσης ωθεί τούς Κοσοβάρους και γενικώτερα τό άλβανικό στοιχείο σε άκραίες ενέργειες. Στην αντίθετη περίπτωση, μία ένδεχόμενη αναγνώριση κοσοβάρικου κράτους από κάποιες χώρες μέσω ΟΗΕ ίσως προκαλέσει άκραίες σερβικές αντιδράσεις με τήν ύποστηριξη Ρώσων κυρίως αλλά και Κινέζων.

Η Μεγάλη Άλβανία

Τό πολιτικό μίγμα καθίσταται έκρηκτικό, με δεδομένο τό στόχο άλβανικών κύκλων τής Διασποράς για τή δημιουργία μεγάλης Άλβανίας με τή ένωση τό Κοσόβου, τής Άλβανίας, τής κοιλάδας τό Πρέσεβο (Ν. Σερβία), τής δυτικής πλευράς τών Σκοπίων και ίσως κάποιων ελληνικών σήμερα εδαφών (Τσαμουριά). Στην ίδια περιοχή δέν πρέπει να λημονείται η διάθεση τών Ούγγρων τής σερβικής Βοϊβοτίνιας για αυτονομία (290.000 κάτοικοι) και ό πιθανός διαμελισμός τής Βοσνίας υπέρ Κροατίας και Σερβίας. Βασικός παράγων άστάθειας, επίσης, αποτελεί ό μη αποτελεσματικός έλεγχος τών συνόρων Άλβανίας - Κοσόβου, όπου διακινούνται παράνομα άνθρωποι, όπλα και ναρκωτικά. Απογοητευτικό επίσης είναι τό επίπεδο τής σημερινής πολιτικής ήγεσίας τό Κοσόβου, όπου άρχηγός τό μεγαλύτερο κόμματός και διάδοχος τό Ρουγκόβα είναι ό Φατμίρ Σεντίου, μία μέτρια πολιτική προσωπικότητα, ενώ σπουδαίο ρόλο και μεγάλη έπιρροή διατηρούν προσωπικότητες όπως ό Χακίμ Θάτι και ό Ραμούς Χαραντινί, πρώην όπλαρχηγοί τό UCK, με θολές επαγγελματικές ένασχολήσεις και άκραίες έως άπαράδεκτες θέσεις. Τό μόνο σερβικό κόμμα τό Κοσόβου είναι η Serbian List for Kosovo and Metohija, πού έχει ήγέτη τόν Όλιβερ Ίβάνοβιτς, αλλά συχνά μπουκόταρε τό Έθνικό Συμβούλιο.

Υπό αυτές τις τόσο δύσκολες προϋποθέσεις, δέν προβλέπεται άμεση και εύκολη διέξοδος από τήν κρίση και τό αδιέξοδο. Δυστυχώς για τή χώρα μας, επειδή τό Κοσόβο απέχει από τά σύνορά μας μόνον τρεις ώρες με τό αυτοκίνητο, κάθε δυσάρεστη εξέλιξη θά έχει άμεσο αντίκτυπο για τά ελληνικά συμφέροντα. Γι' αυτό επιβάλλεται μέγιστη επαγρύπνηση σε συνδυασμό με τήν εξέλιξη τό προβλήματος τών Σκοπίων.

Του ΒΑΣΙΛΗ Γ. ΒΑΒΟΥΡΑΚΗ



ξύ τους. Τό Κοσόβο ως ανεξάρτητο κράτος δέν μπορεί να σταθεί μόνο του.

Προτεκτοράτα τών ΗΠΑ

Όλόκληρη η μεσοβαλκανική ζώνη (Άλβανία, Σκόπια, Κοσόβο, Βουλγαρία) έχει μετατραπεί σε ένα καθαρό προτεκτοράτο τών ΗΠΑ. Η Ελλάδα για τήν περιοχή αυτή δέν έχει ξεκάθαρη και μακροπρόθεσμη πολιτική. Ήταν άρχικα εναντίον τής κοσοβάρικης ανεξαρτησίας. Άλλαξε θέση κατόπιν αμερικανικών πιέσεων, αλλά χωρίς ουσιαστικά ανταλλάγματα. Στην Πρίστινα υπάρχει σήμερα ελληνικό Γραφείο Συνδέσμου, όπως ονομάζεται άτυπα η ελληνική πρεσβεία, με επικεφαλής τόν πρέσβη Νικόλαο Κανέλλο. Η χώρα μας προσπαθεί τώρα να αναπτύξει καλές σχέσεις με τό Κοσόβο, χωρίς να διαταράξει τις σχέσεις με τή Σερβία. Η Ελλάδα από 10η έμπορική δύναμη τήν τελευταία διετία, ανέπτυξε στην 7η θέση. Η ΔΕΗ έπελέγη ως ύποψήφια κοινοπραξία μεταξύ τεσσάρων κολλοσαίων εταιρειών για τήν παραγωγή ηλεκτρικού ρεύματος από λιγνίτη.

Κυριαρχία ή διαφθορά

Στά πανεπιστήμια τό Κοσόβο επικρατεί η διαφθορά και οι έλλείψεις βιβλίων. Η διαφθορά είναι πανταχού παρούσα σε όλες τις κοινωνικές δραστηριότητες. Κύριο χαρακτηριστικό τής περιοχής σήμερα είναι η οργανιστική άνοικοδόμηση. Τά μεταναστευτικά έμβάσματα διοχετεύονται στην οικονομία και συντηρούν μία σχετική οικονομική δραστηριότητα.

Υπάρχουν περίπου 2.500.000 Κοσοβάρους μετανάστες. Από αυτούς, 1,5 εκατ. στην Τουρκία, 400.000 στη Γερμανία, 500.000 στην Έλβετία και άρκετοί στις ΗΠΑ.

Η μεγαλύτερη δραστηριότητα αναπτύσσεται μεταξύ Κοσόβου και Σκοπίων. Είναι γνωστή η δράση τό UCK στό Τέτοβο, όπου σήμερα φοιτούν Κοσοβάρους φοιτητές. Στην Τουρκία ταξιδεύουν περίπου 100.000 Κοσο-

Η Γενοκτονία

Η γενοκτονία του Ποιντικού Ελληνισμού αποτελεί μια από τις «λευκές σελίδες» της Νεώτερης Ελληνικής Ιστορίας. Η αποσιώπηση είχε ηθική και πολιτική σημασία. Δεν αποτίσαμε κατ' αρχάς τον οφειλόμενο σεβασμό στους δεκάδες χιλιάδες Έλληνες νεκρούς που εξοντώθηκαν στον μικρασιατικό Πόντο κατά τις εκτεταμένες εθνικές εκκαθαρίσεις που έκαναν οι Νεότουρκοι σωβινιστές. Η αποσιώπηση, επιπλέον, μας στέρησε τη δυνατότητα να κατανοήσουμε τον τρόπο συγκρότησης των ισοροπιών στην περιοχή μας και την επικράτηση της «νέας τάξης πραγμάτων του 1922», που τόσο ακριβά στοιχίσε στον Ελληνισμό.

Γι' αυτούς τους λόγους, η ομόφωνη αναγνώριση από τη Βουλή των Ελλήνων της Γενοκτονίας του Ποιντικού Ελληνισμού το 1994 και η καθιέρωση της 19ης Μαΐου ως Ημέρας Μνήμης, αποτελεί την οφειλόμενη απόδοση τιμής στην ιστορική μας μνήμη.

Οι Έλληνες

Η κατάσταση που υπήρχε στον μικρασιατικό χώρο πριν την κατάρρευση της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας περιγράφεται γλαφυρά από την εφημερίδα «Ο Λαός» που εκδιδόταν στην Κωνσταντινούπολη, καθώς και από τη Ρόζα Λούξεμπουργκ στο έργο της «Οι αγώνες στην Τουρκία και η σοσιαλδημοκρατία», η οποία γράφει:

«Η Τουρκία δεν μπορεί να αναγεννηθεί σαν σύνολο, γιατί αποτελείται από διαφορετικές χώρες. Κανένα υλικό συμφέρον, καμιά κοινή εξέλιξη που θα μπορούσε να τις συνδέσει δεν έχει δημιουργηθεί! Αντίθετα, η καταπίεση και η αθλιότητα της κοινής υπαγωγής στο τουρκικό κράτος γίνονται όλο και μεγαλύτερες! Έτσι, δημιουργήθηκε μια φυσική τάση των διαφόρων εθνοτήτων να αποσπασθούν από τό σύνολο και να αναζητήσουν μέσα από μια αυτόνομη ύπαρξη τό δρόμο για μια καλύτερη κοινωνική εξέλιξη. Η κρίση της Ιστορίας για τήν Τουρκία είχε πια βγει: βάδιζε προς τή διάλυση».

Οι γηγενείς εθνοότητες της Μικράς Ασίας, οι Έλληνες και οι Αρμένιοι, ενσάρκωνουν και εκφράζουν τήν αναγκαιότητα για δημοκρατικό μετασχηματισμό της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας.

Τό κίνημα των Νεοτούρκων του 1908 αποτελεί τήν απελευθέρωση εναντίον των δημοκρατικών κινήματων των υπόδουλων εθνών.

Η απόφαση για τις γενοκτονίες

Οι σωβινιστικές τάσεις των Νεοτούρκων διαφαίνονται από πολύ νωρίς. Οι Νεότουρκοι αρνιούνται πως υπάρχει εθνικό ζήτημα στην

Τουρκία και επιλέγουν τήν πολιτική τής βίαιης αφομοίωσης των εθνικών μειονοτήτων. Σε μια μυστική σύσκεψη, υπό τήν προεδρία τό Ταλαάτ Πασά, ό δρ. Σακίρ Μπεχραεντίν, στέλεχος των Νεοτούρκων, λέει:

«Τά έθνη που απόμειναν από παλιά στην Αυτοκρατορία μας μοιάζουν με ξένα και βλαβερά χόρτα που πρέπει να ξερριζωθούν. Να ξεκαθαρίσουμε τή γη μας. Αυτός, άλλωστε, είναι και ό σκοπός τής επανάστασής μας».

Στην ίδια σύσκεψη ό δρ. Ναζίμ λέει:

«...Θέλω να ζήσει ό Τούρκος. Και θέλω να ζήσει μόνο σε αυτά τά εδάφη και να είναι ανεξάρτητος. Εκτός των Τούρκων, όλα τά άλλα στοιχεία να εξοντωθούν, άσχετα σε ποια θρησκεία ή πίστη ανήκουν. Αυτή η χώρα πρέπει να καθαριστεί από τά ξένα στοιχεία. Οι Τούρκοι πρέπει να κάνουν τήν εκκαθάριση».

Ανάγκη ή ένοπλη βία

Τό 1911 οι Νεότουρκοι αποφασίζουν σε συνέδριο τους τήν εξόντωση των μη τουρκικών εθνοτήτων. Στην απόφαση γράφεται:

«Η Τουρκία πρέπει να γίνει οθωμανική χώρα, όπου η οθωμανική θρησκεία και οι οθωμανικές αντιλήψεις θα κυριαρχούν και κάθε άλλη θρησκευτική προπαγάνδα θα καταπνίγεται... Αργά ή γρήγορα θα πρέπει να πραγματοποιηθεί η πλήρης οθωμανοποίηση όλων των υπηκόων τής Τουρκίας. Και είναι ολοκάθαρο ότι αυτό δεν μπορεί να γίνει με τήν ειρήνη. Άρα, πρέπει να χρησιμοποιηθεί ένοπλη βία... Τό δικαίωμα των άλλων εθνοτήτων να έχουν δικές τους οργανώσεις θα πρέπει να αποκλειστεί. Κάθε μορφή αποκέντρωσης και αυτοδιοίκησης θα θεωρείται προδοσία προς τήν Οθωμανική Αυτοκρατορία».

Έτσι, διαμορφώνεται στο μικρασιατικό χώρο μια κατάσταση, όπου από τή μια έχουμε τις απαιτήσεις των Ελλήνων και των Αρμενίων για ελευθερία και ανεξαρτησία και από τήν άλλη τον ακραίο τουρκικό εθνικισμό.

Ο γερμανικός ιμπεριαλισμός υπέρ των Νεοτούρκων

Ένας παράγοντας που παρεμβαίνει υπέρ των οθωμανικών συμφερόντων είναι ο γερμανικός. Οι Γερμανοί έχουν τεράστια συμφέροντα στην Τουρκία, οικονομικά και στρατιωτικά. Ελπίζουν ότι με μια ισχυρή Τουρκία θα ανταγωνίζονται καλύτερα τους Βρετανούς. Γι' αυτό τό λόγο, η γερμανική πολιτική εκπονεί ένα πρόγραμμα ακεραιότητας τής Τουρκίας, η υλοποίηση του οποίου προϋποθέτει τήν εξόντωση των πληθυσμών εκείνων που ενισχύουν τις φυγόκεντρες τάσεις στο εσωτερικό τής Οθωμανικής Αυτοκρατορίας. Η

α στον Πόντο 1916-1923



Ένοπλοι νέοι Πόντιοι για την τήρηση της τάξεως στην προσωρινή Κυβέρνηση Τραπεζούντας (1918)

Τουρκία γίνεται το πιο σημαντικό πεδίο δράσης του γερμανικού ιμπεριαλισμού. Κινητήρια δύναμη είναι οι γερμανικές τράπεζες, οι οποίες έχουν κολοσσιαίες επιχειρήσεις στην Ασία.

Μετά τους Βαλκανικούς Πολέμους οι Γερμανοί προσπαθούν με κάθε τρόπο να φανατίσουν τις τουρκικές μάζες εναντίον των χριστιανών της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας.

Έτσι, με την έναρξη του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου, υλοποιείται η ειλημμένη από το 1911 απόφαση των Οθωμανών για οριστική λύση του εθνικού προβλήματος της Αυτοκρατορίας με τη φυσική εξόντωση των γηγενών εθνοτήτων. Έκθεση που στάλθηκε στο ελληνικό Υπουργείο Εξωτερικών από την Κωνσταντινούπολη αναφέρει:

«Μεταξύ των υπό του Νεοτουρκικού Κομιτάτου ληφθεισών αποφάσεων είναι και ο εκτουρκισμός των ελληνικών πληθυσμών, ο οποίος δεν είναι δυνατός, εφ' όσον υπάρχουν συμπαγείς ελληνικοί συνοικισμοί».

Η γενοκτονία των Έλλήνων της Ανατολής

Το 1914 αρχίζουν οι μεγάλες διώξεις κατά των Ελλήνων της Ιωνίας και της Ανατολικής Θράκης. Το 1915 γίνεται η γενοκτονία των Αρμενίων με 1.500.000 νεκρούς, ενώ το 1916 αρχίζει η γενοκτονία των Ελλήνων στον Πόντο με 350.000 νεκρούς μέχρι το 1923. Σε έγγραφο του υπουργού Εξωτερικών της Αυστρίας προς το Βερολίνο αναφέρονται τα εξής:

«Η πολιτική των Τούρκων γίνεται μέσω μιας γενικευμένης καταδίωξης του ελληνικού στοιχείου να εξοντώσει τους Έλληνες ως εχθρούς του κράτους, όπως πριν τους Αρμένιους. Οι Τούρκοι εφαρμόζουν τακτική εκτόπισης των πληθυσμών, δίχως διάκριση και δυνατότητα επιβίωσης, από τις ακτές στο εσωτερικό της χώρας, ώστε οι εκπολιζόμε-

νοι να είναι εκτεθειμένοι στην αθλιότητα και το θάνατο από πείνα. Τα εγκαταλείπόμενα σπίτια των εξοριζόμενων λεηλατούνται από τα τουρκικά τάγματα τιμωρίας ή καίονται και καταστρέφονται. Και όλα τα άλλα μέτρα, τα οποία εις τους διωγμούς των Αρμενίων ευρίσκοντο εις ημερησίαν διάταξιν, επαναλαμβάνονται τώρα εναντίον των Ελλήνων».

Μέθοδοι γενοκτονίας

Η επιτροπή του ελληνικού υπουργείου που στέλνεται στον μικρασιατικό Πόντο καταγράφει με λεπτομέρειες τις μεθόδους που χρησιμοποίησαν οι Τούρκοι για την εξόντωση την πρώτη περίοδο της Γενοκτονίας περισσότερων από 200.000 Έλληνες.

Ακόμη και οι σύμμαχοι των Τούρκων διατυπώνουν εγγράφως τις αντιρρήσεις τους. Ο μαρκήσιος Pallavicini γράφει τον Ιανουάριο του 1918: «Είναι σαφές ότι οι εκποτισμοί του ελληνικού στοιχείου δεν υπαγορεύονται ουδαμώς από στρατιωτικούς λόγους και επιδιώκουν κακώς εννοουμένως πολιτικούς σκοπούς»

Σχεδόν συγχρόνως ο πρόξενος της Αυστρίας στην Αμισσό Κβιατόφσκι αναφέρει:

«Όπως επανειλημμένως ετόνισα, θεωρώ τον εκποτισμό των Ελλήνων της ποντιακής παραλίας εν τω πλαισίο της εκτελέσεως του προγράμματος των Νεοτούρκων, το οποίο επιδιώκει την εξασθένηση του χριστιανικού στοιχείου, ως μίαν καταστροφικήν μεγίστης απηχίσεως, ήτις θα έχη εις την Ευρώπην ζωηρότερον αντίκτυπον από τας αγριότητες εναντίον των Αρμενίων».

Στις εκθέσεις της επιτροπής που στέλνεται στον Πόντο το 1919 από το ελληνικό υπουργείο Περιθάλψεως για την καταγραφή των προβλημάτων του ελληνι-

κού πληθυσμού αναφέρονται όλοι οι τρόποι που χρησιμοποιήθηκαν για τη θανάτωση περισσότερων των 200.000 ατόμων.

Η καπετάνισσα Πελαγία

Οι Έλληνες του Πόντου αρχίζουν να οργανώνουν ομάδες αυτοάμυνας των χωριών τους. Χαρακτηριστικό των συνηθικών οργάνωσης των ένοπλων ομάδων των Ελλήνων είναι τα γεγονότα της Σάντας. Στις 17 Δεκεμβρίου 1917, σε γενική τους συνέλευση, οι κάτοικοι αποφασίζουν την ίδρυση αντάρτικων ομάδων, για να προστατευθούν από τις επιθέσεις που οργάνωναν κατά καιρούς τουρκικές συμμορίες. Το σύνθημα που κυριάρχησε στη συνέλευση ήταν:



Τού Β. ΑΓΤΖΙΔΗ

«Να ληστέψομε την υποστήριξη των Άγγλων στην Σαμψούνα, για να καταστειλει το δυναμικό ποντιακό αντάρτικο. Η τουρκική εθνοσυνέλευση δημιουργεί τον «Κεντρικό Στρατό» με έδρα τη Σεβάστεια. Στα καθήκοντα αυτού του στρατού περιλαμβάνονται η εξόντωση των Ελλήνων ανταρτών του Πόντου και η καταστολή της κουρδικής εξέγερσης στο Κοτς-γκρι, ανάμεσα στη Σεβάστεια και στο Ερζινγκιάν. Δύο στρατιές του στρατού αυτού ρίχνονται στη μάχη για να αντιμετωπίσουν τους Πόντιους αντάρτες.

Το κεμαλικό κίνημα χαρακτηρίζεται από ένα φανατικό, επιθετικό και επεκτατικό εθνικισμό. Ο Κεμάλ είναι ο εκφραστής της οθωμανικής γραφειοκρατίας και των στρατοκρατών, οι οποίοι διαφωνούν με την επίλυση του εθνικού προβλήματος με βάση τα δικαιώματα των εθνοτήτων. Τα χαρακτηριστικά του κεμαλικού κινήματος είναι η τυραννία και η εκμετάλλευση. Ο φιλοναζισμός και άλλες αντίστοιχες ιδεολογίες είναι η νομοτέλεια του Κεμαλισμού.

Στόχος: 'Ανεξάρτητο Ελληνικό Κράτος

Σύντομα το κίνημα φουρντώνει. Στην ακμή του αριθμεί περισσότερους από 18.000 ένοπλους. Μέχρι το τέλος, όμως, θα χαρακτηρίζεται από την πολυδιάσπασή. Όπως μας πληροφορεί ένας οπλαρχηγός εκείνης της περιόδου, το ποντιακό αντάρτικο στην ακμή του ήταν μοιρασμένο σε 300 ομά-

δες με ξεχωριστούς καπετάνιους. Οι τουρκικές πηγές μιλούν για 25.000 αντάρτες που έγιναν «ο φόβος και ο τρόμος των τουρκικών χωριών». Οι απόψεις ότι πρέπει να γίνει γενική επανάσταση των Ελλήνων σε συνδυασμό με την προέλαση των ρωσικών στρατευμάτων, με στόχο τη δημιουργία ανεξάρτητου ελληνικού κράτους, αρχίζουν να διατυπώνονται δημόσια. Οι αντάρτες προμηθεύονται τον οπλισμό τους από τις μάχες και το παράνομο δίκτυο που έχουν δημιουργήσει στις ελληνικές κοινότητες της Ρωσίας, καθώς και με τη ρωσική βοήθεια.

Τον Οκτώβριο του 1917 ιδρύεται στο Αικατερινόβτσαρ της νότιας Ρωσίας η «Κεντρική Εθνική Επιτροπή Ποντίων», με στόχο την απελευθέρωση του Πόντου. Τον ίδιο μήνα συναντάται με τον Ελευθέριο Βενιζέλο ο Κ. Κωνσταντινίδης και τον επόμενες για τους στόχους του ποντιακού κινήματος. Απευθυνόμενος προς τους Έλληνες του Πόντου, ο Κ. Κωνσταντινίδης, πρόεδρος της δυναμικότερης ποντιακής οργάνωσης της Μασαλίας, διακηρύσσει:

«Συμπολίτες, σε μας έτυχε να ζητήσουμε και να πετύχουμε την εθνική μας ανεξαρτησία. Ας εννοούμε, λοιπόν, κάτω από το ιδεώδες της ελευθερίας...».

19 Μαΐου 1919 Κεμάλ Πασά και Άγγλοι

Στις 19 Μαΐου 1919 ο αξιωματικός του οθωμανικού στρατού Κεμάλ Πασά, ο οποίος αργότερα θα μετονομασθεί σε Ατατούρκ, αποβιβάζεται με την υποστήριξη των Άγγλων στην Σαμψούνα, για να καταστειλει το δυναμικό ποντιακό αντάρτικο.

Η τουρκική εθνοσυνέλευση δημιουργεί τον «Κεντρικό Στρατό» με έδρα τη Σεβάστεια. Στα καθήκοντα αυτού του στρατού περιλαμβάνονται η εξόντωση των Ελλήνων ανταρτών του Πόντου και η καταστολή της κουρδικής εξέγερσης στο Κοτς-γκρι, ανάμεσα στη Σεβάστεια και στο Ερζινγκιάν. Δύο στρατιές του στρατού αυτού ρίχνονται στη μάχη για να αντιμετωπίσουν τους Πόντιους αντάρτες.

Το κεμαλικό κίνημα χαρακτηρίζεται από ένα φανατικό, επιθετικό και επεκτατικό εθνικισμό. Ο Κεμάλ είναι ο εκφραστής της οθωμανικής γραφειοκρατίας και των στρατοκρατών, οι οποίοι διαφωνούν με την επίλυση του εθνικού προβλήματος με βάση τα δικαιώματα των εθνοτήτων. Τα χαρακτηριστικά του κεμαλικού κινήματος είναι η τυραννία και η εκμετάλλευση. Ο φιλοναζισμός και άλλες αντίστοιχες ιδεολογίες είναι η νομοτέλεια του Κεμαλισμού.

* Το παραπάνω κείμενο αποτελεί απόσπασμα εκτενούς άρθρου του δρ. Βλάση Αγτζίδη.

Ζητούν βοήθεια...

Οι Πόντιοι αντάρτες ζητούν ενίσχυση από την ελληνική κυβέρνηση. Οι εκκλήσεις τους όμως για στρατιωτική βοήθεια μένουν αναπάντητες από την ελληνική κυβέρνηση. Σε επιστολή που στέλνουν τον Αύγουστο του 1919 αναφέρουν τα εξής:

«Ενεργώντας κατόπιν εντολής των αρχηγών των αντάρτικων ομάδων της διαίτηρας μας πατρίδας, οι οποίες αγωνίζονται για την ελευθερία και την ανεξαρτησία του Πόντου για ανεξάρτητη Ελληνική Δημοκρατία, σας γνωρίζουμε τα ακόλουθα: Ως γνωστόν, από πενταετίας ήδη επαναστάτησαν τα τέκνα του Πόντου και αγωνίζονται κατά του τουρκισμού με δικούς τους αρχηγούς... Επιβάλλεται η ανάγκη προμήθειας σε αυτούς ενδυμάτων και σκευασμάτων... Εκτός αυτού, υπάρχει μεγάλη ανάγκη αποστολής φαρμάκων, επιδέσμων κ.λπ. χρειωδών για τους τραυματίες. Έχουμε επίσης μεγάλη ανάγκη όπλων, πολυβόλων και μυδραλιοβόλων με όλα τους τα εξαρτήματα. Γι' αυτό δηλώνουμε ότι θέλουμε να στείλουμε με δικές μας δαπάνες εδώ δύο άνδρες για εξάσκηση...».

Δυστυχώς, το ελληνικό κράτος δεν μπορεί να κατανόησει τη δυναμική που έχει ο ποντιακός αγώνας. Καμιά βοήθεια δεν αποστέλλεται στους Έλληνες αντάρτες του Πόντου, τη στιγμή που ο Κεμάλ Πασά στέλνει κατά των Ποντίων ανταρτών την 3η στρατιά του τουρκικού στρατού. Στον Πειραιά φορτώνεται ένα πλοίο με όπλα και πυρομαχικά, για να αποσταλεί στην Αμισσό, το οποίο όμως δεν ξεκινά ποτέ.

Στις 14 Νοεμβρίου 1920 ο Βενιζέλος χάνει τις Εκλογές. Η φιλοβασιλική παράταξη κερδίζει την εξουσία διαμαγατώντας πάνω στην κούραση του ελληνικού λαού. «Οίκαδε», επιστροφή στην Ελλάδα από τη Μικρά Ασία. Η βασιλική παράταξη κατεβαίνει στις Εκλογές με το σύνθημα: «Ειρήνη, αποστράτευση, ελιτίσμος των στρατευμένων στα σπίτια τους».

Η βασιλική αντιβενιζελική παράταξη κερδίζει τις Εκλογές με τις ψήφους των μουσουλμάνων της Βόρειας Ελλάδας και των άλλων εθνικών μειονοτήτων. Η συμπαγής ψήφος των Τούρκων, των Εβραίων και άλλων καθορίζει το μέλλον του Ελληνισμού της Ανατολής. Ο Γ. Βενιζέλος θεωρεί ότι η τεράστια ευθύνη του Βενιζέλου είναι ότι παραγνώρισε την αναγκαία προϋπόθεση για την εθνική ολοκλήρωση: τον έστω και με τη βία εξαναγκασμό της παλαιάς Ελλάδας να πάρει μέρος στην προσπάθεια και να καταβάλει τις απαιτούμενες θυσίες.

Ο Ελληνισμός της αντί-

περα όχθης δεν αντιμετωπίζεται πια ως «Ελλάδα» και η αλυτρωτική ιδεολογία, που ήταν η κινητήρια δύναμη μέχρι εκείνη τη στιγμή, αντικαθίσταται από μια καθαρή στρατιωτική αντίληψη.

Το τέλος του 1921 σφραγίζεται από τις φοβερές ωμότητες στον μικρασιατικό Πόντο από τους Τούρκους. Ο Βρετανός Αρμοστής στην Κων/πολη πληροφορεί τον υπουργό Εξωτερικών ότι:

«Οι Τούρκοι φαίνεται ότι δρουν βάσει προμελετημένου σχεδίου για την εξόντωση των μειονοτήτων... Όλοι οι άνδρες ηλικίας άνω των 15 ετών της περιφέρειάς Τραπεζούντος και της ενδοχώρας εκτοπίστηκαν στα εργατικά τάγματα του Ερζερούμ, Καρς και Σαρχάκιμ».

Οι αντάρτες βρίσκονται σε κατάσταση απόγνωσης. Καμιά βοήθεια δεν φτάνει σε αυτούς πλέον. Οι Σοβιετικοί έχουν αποκόψει τους δρόμους εφοδιασμού από τις ελληνικές κοινότητες της Ρωσίας, ενώ η ελληνική κυβέρνηση δεν απαντά στις αγωνιώδεις εκκλήσεις τους. Ένα πλοίο που φορτώνεται στον Πειραιά με όπλα και πυρομαχικά για αυτούς δεν ξεκινά ποτέ. Ανεξάρτητα από την αδυναμία και την πολυδιάσπασή τους, όμως, οι Πόντιοι αντάρτες φέρνουν σε δύσκολη θέση τον τουρκικό στρατό. Παρ' όλο που με τον αριθμό τους αντιστοιχούσαν σε μια μεραρχία, καθόρθωσαν να αντιμετωπίσουν πολλαπλάσιο τουρκικό στρατό.

Ηθελιμμένη εξολόθρευση

Με το πρόσχημα της καταπολέμησης των ανταρτών και των αντιποίνων, οι Τούρκοι ολοκληρώνουν τη γενοκτονία. Βασισμένοι σε μια σειρά επισήμων αναφορών, ο Βρετανός πρωθυπουργός Λόντον Τζωρτζ προβαίνει σε δημόσιες δηλώσεις στη Βουλή των Κοινοτήτων:

«... (στον Πόντο) Δεκάδες χιλιάδες (Ελλήνων) ανδρών, γυναικών και παιδιών απελαύνονταν και πέθαιναν. Ηταν καθαρή ηθελιμμένη εξολόθρευση. "Εξολόθρευση" δεν είναι δικιά μου λέξη. Είναι η λέξη που χρησιμοποιεί η αμερικανική αποστολή».

Οι διανοούμενοι και οι πρόκριτοι του Πόντου δικάζονται από το ψευδεπίγραφο «Δικαστήριο της Ανεξαρτησίας» που εδρεύει στην Αμάσεια. Με την κατηγορία ότι έγινε προσπάθεια απόσχισης από την Τουρκία, εκδόθηκαν εκατοντάδες θανατικές καταδίκες. Περίπου 450 Πόντιοι πεθαίνουν στις κρεμάλες της Αμάσειας.

Β. ΑΓΤΖΙΔΗΣ



‘Η Αγία Τριάς

Πλησίαζε και τότε η μεγάλη γιορτή της Πεντηκοστής στην περιοχή της Νότιας Αυστρίας, σε μια μικρή εννορία είκοσι πέντε ανθρώπων στην περιοχή της Καρίνθιας. Υπήρχε κάποιο μικρό εκκλησάκι αφιερωμένο στον άγιο Σεραφείμ του Σάρωφ, σ' ένα σπίτι Ρώσων μεταναστών, οι οποίοι στη δεκαετία του '90 είχαν οργανωθεί αρκετά καλά σ' ένα κατά βάση ρωμαιοκαθολικό περιβάλλον, με προσέλευση πολλών νέων Αυστριακών. Υπήρχε μάλιστα πρόγραμμα για μελλοντική εννορία, που, απ' ό,τι έχουμε μάθει, δυστυχώς δεν τελεσφόρησε, γιατί ο ιερέας κοιμήθηκε υπερήλικας, καθώς και η γυναίκα του, μετά από δύο χρόνια.

Δεν είχε βρεθεί μέχρι πριν κάποιο καιρό γερμανόφωνος ιερέας να κρατήσει το ναό και τον κόσμο. Το εκκλησάκι, καθώς και το μικρό σπίτι των ευσεβών αυτών Ρώσων, του ιερέα και της πρεσβυτέρας του, περιήλθε στη δικαιοδοσία της ρωσικής κοινότητας της Βιέννης και λειτουργείται κάθε χρόνο στη μνήμη του αγίου Σεραφείμ, κατ' απαίτηση του αιμνήστου ιερέως.

Από τα δικά του χείλη ακούσαμε τότε αυτή την ομιλία για την Αγία Τριάδα που απηύθυνε στους πιστούς, οι οποίοι στην πλειονότητά τους ήταν έφηβοι.

Βέβαια, θα μου πείτε ότι εμείς, πολλά χρόνια στην εκκλησία με πληθώρα πνευματικών βιβλίων, ομιλιών για κάθε μορφωτικό επίπεδο, γνωρίζουμε πολλά περισσότερα απ' όσα έλεγε εκείνος ο ταπεινός λευίτης στα παιδιά αυτά. Είστε, όμως, πολύ σίγουροι ότι τα δικά μας παιδιά, όπως και πολλοί από τους ενήλικες, γνωρίζουν τα της πίστης μας;

«Η Αγία Τριάς είναι ένα από τα μεγαλύτερα μυστήρια της ορθόδοξης πίστης. Με τον πεπρασμένο νου μας, είμαστε αδύναμοι να εννοήσουμε την Αγία Τριάδα εντελώς, αλλά με την καρδιά μας μπορούμε να πιστέψουμε στην αλήθεια αυτού του μυστηρίου. Ομολογούμε την πίστη μας κάθε φορά που λέμε: “Πιστεύω εις έναν Θεόν, Πατέρα, Παντοκράτορα... και εις έναν Κύριον Ιησούν Χριστόν... και εις το Πνεύμα το Άγιον” και μολοντό είναι δυσκολονόητο, το μυστήριο της Αγίας Τριάδος είναι η πιο βασική ομολογία της πίστης μας, η λατρεία της, το στοιχείο-κλειδί.

»Αν ρωτούσες κάποιους: “Ποια είναι η ουσία της πίστης μας;”, θα έ-

παιρνες έναν αριθμό πικρών απαντήσεων, που όλες τους εξαρτώνται από το ποιους ρώτησες.

»Αν έπρεπε να περιορίσει τις ερωτήσεις μόνο σε αυτούς που ήταν χριστιανοί, είναι πιθανό να έπαιρνες μια απάντηση διατυπωμένη κάπως έτσι: “Η πίστη μας στον Κύριο Ιησού Χριστό”. Ένας όμως ορθόδοξος θα απαντούσε αμέσως με τα λόγια της Εκκλησίας, αυτά που λέμε στο τέλος της Θείας Λειτουργίας: “Εύρωμεν πίστιν αληθή... αδιαίρετον Τριάδαν προσκυνούντες...”.

»Τι είναι εκείνο που κάνει το μυστήριο της Αγίας Τριάδος τόσο ζωντανό στην πίστη μας; Για να απαντήσουμε σε αυτήν την ερώτηση, πρέπει πρώτα να καταλάβουμε κάτι ελάχιστο για την Αγία Τριάδα. Το μυστήριο της Αγίας Τριάδος είναι ότι υπάρχει ένας Θεός με τρία πρό-

ΤΗΣ ΜΑΡΙΑΣ ΜΠΙΝΙΑΡΗ



σωπα και το καθένα από αυτά τα πρόσωπα είναι διαφορετικό, ξεχωριστό από τα άλλα, ενώ την ίδια στιγμή και τα τρία πρόσωπα είναι αδιαίρετως ενωμένα. Πώς μπορεί κάτι να είναι τρία ευδιάκριτα και ξεχωριστά πράγματα και την ίδια στιγμή να είναι μόνο ένα; Αυτό είναι το μυστήριο της Αγίας Τριάδος.

»Η φύση της Αγίας Τριάδος, όμως, δεν είναι απλά μια αφηρημένη έννοια, ένα “πιστεύω” που δεν έχει επίδραση σε εμάς τους ορθόδοξους χριστιανούς.

»Ο Μ. Αθανάσιος είπε για την ενσάρκωση του Χριστού μας: “Ο Θεός έγινε άνθρωπος, για να μπορούμε ο άνθρωπος να γίνει Θεός” και αυτό είναι αλήθεια. Όταν “φοράμε” τον Χριστό στο Άγιο Βάπτισμα και αρχίζουμε να εργαζόμαστε τη σωτηρία μας, γινόμαστε σαν τον Θεό, φοράμε πάνω μας τη φύση του. Βάζουμε στην άκρη την πεπτωκυία ανθρώπινη φύση του θεανθρώπου Ιησού Χριστού. Για να σωθούμε, πρέπει να βιώσουμε το μυστήριο της Αγίας Τριάδος στη ζωή μας. Πώς μπορεί να γίνει αυτό; Πώς μπορούμε εμείς, τα περιορισμένοι χρόνου θνητά και πεπερασμένα δημιουργήματα, να γίνουμε σαν την Αγία Τριάδα, τρία πρόσωπα σε μια ουσία;

»Πάλι οι Άγιοι Πατέρες μας διδάσκουν τι πρέπει να γνωρίζουμε. Ξέρουμε ότι δεν υπάρχει σωτηρία έξω από την

Εκκλησία. Για να μεταστραφούμε και να μπούμε στη ζωή του Χριστού, πρέπει να το κάνουμε πρώτα με τη ζωή της Εκκλησίας Του. Η Εκκλησία είναι η κιβωτός της σωτηρίας και όλοι εμείς μαζευόμαστε μέσα σε αυτήν. Αλλά υπάρχει κάτι περισσότερο από μια υπαγωγή μας ως μελών σε ένα γήινο οργανισμό. Η Εκκλησία είναι η ένωση όλων των ορθόδοξων χριστιανών στο μυστικό Σώμα του Χριστού. Στην Εκκλησία, η πραγματική φύση μας ως χριστιανών γίνεται φανερή. Εμείς, που είμαστε πολλοί, είμαστε ενωμένοι σ' ένα σώμα (ε-νώ-μα) ακόμα παραμένουμε πολλά πρόσωπα, διαφορετικά το ένα από το άλλο. Αυτή η ενότητα της διαφορετικότητας που βρισκόμαστε στο μυστήριο της Εκκλησίας, είναι ακριβώς το ίδιο μυστήριο της ενότητας στην ι-διο-ι-α-ι-τε-ρο-τή-τα των προ-

σώπων της Αγίας Τριάδος. Ως μέλη της αγίας Εκκλησίας είμαστε μεταβαλλόμενοι, έτσι ώστε η φύση μας να γίνεται σαν εκείνη της Αγίας Τριάδος. »Στην αγία Εκκλησία, η φύση μας ως ένα ενωμένο σώμα, μια μοναδική οντότητα αποτελούμενη από πολλά πρόσωπα, είναι φανερή.

»Όταν συγκεντρωμάστε για την τέλεση της Θείας Ευχαριστίας και των άλλων ακολουθιών της Εκκλησίας μας, εκφράζουμε αυτήν τη θεϊκή φύση. Εκεί αρχίζουμε να βλέπουμε τη σπουδαιότητα της μετοχής μας στις ακολουθίες της Εκκλησίας. Αυτές οι ακολουθίες δεν είναι απλά κοινωνικές συναθροίσεις, ένα τελετουργικό που μοιραζόμαστε με εκείνους που έχουν την ίδια πίστη. Οι ακολουθίες της Εκκλησίας είναι η αναγκαία έκφραση της θεϊκής μας φύσης. Αν δεν συμμετέχουμε σε αυτές, είναι σαν να γυρίζουμε την πλάτη μας στο Χριστό, απομακρυνόμαστε από τη σωτηρία που Εκείνος μας παρέχει, αρνούμενοι ότι είμαστε σαν και Αυτόν. Είναι οι κοινές συνάξεις της Εκκλησίας όπου ο Θεός κάνει την εργασία της κατασκευής της φύσης μας να γίνει σαν τη δική Του. Είναι στην Εκκλησία, στην κοινή και σύσσωμη λατρεία, που γινόμαστε σαν την Αγία Τριάδα.»

Ο π. Ηλίας έκλεισε την ομιλία αυτήν με το «Ευλογητός Σοι, Χριστέ...». Ο κόσμος έφυγε λαμπερός και χαρούμενος μέσα στη χάρη που το Πανάγιον Πνεύμα δίνει στους πιστούς.

ΜΕΧΡΙ ΠΟΤΕ ΘΑ ΣΙΩΠΟΥΝ ΚΑΡΑΜΑΝΛΗΣ-ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ; Και άλλη εκδήλωση για τό βιβλίο ‘Ιστορίας τής ΣΤ’ Δημοτικού

Το κόμμα της «Δημοκρατικής Αναγέννησης» πραγματοποίησε με επιτυχία εκδήλωση για το βιβλίο, η καταλυτική αμφισβήτηση του οπίου ως παιδαγωγικού και επιστημονικού εγχειρήματος έ- χει συνενώσει ειδικούς, στελέχη της ακαδημαϊκής κοινότητας, εκπαιδευτικούς όλων των βαθμίδων, ανθρώπους των Γραμμάτων και της Τέχνης απ' όλο το πολιτικό και ιδεολογικό φάσμα.

Οι εισηγητές **Στέλιος Παπαθεμελής, Νίκος Ντάσιος και Ηρακλής Κανακάκης** κάλυψαν το θέμα ιδεολογικά, παιδαγωγικά, ιστοριογραφικά, πολιτικά και παραπολιτικά.

Με λόγο πειστικό και τεκμηριωμένο συμφώνησαν στη διαπίστωση ότι το βιβλίο πρέπει να ξαναγραφτεί, γιατί ούτε διδάξιο είναι, ούτε διορθώσιμο.

Στη συνέχεια, παραθέσαμε σχετική ερώτηση προς τον Πρωθυπουργό, την οποία κατέθεσε στις 16.5.07 ο πρόεδρος του κόμματος της «Δημοκρατικής Αναγέννησης» Στέλιος Παπαθεμελής:

Ερώτηση Παπαθεμελή προς τόν Πρωθυπουργό

Το βιβλίο Ιστορίας της ΣΤ' Δημοτικού βρίσκεται στο επίκεντρο της επικαιρότητας επί μή-

νες. Η καταλυτική αμφισβήτηση του ως παιδαγωγικού και επιστημονικού εγχειρήματος έχει συνενώσει ειδικούς, στελέχη της ακαδημαϊκής κοινότητας, εκπαιδευτικούς όλων των βαθμίδων, ανθρώπους των Γραμμάτων και της Τέχνης πέραν από κάθε παραταξιακή τοποθέτηση.

Τόσο η Ακαδημία Αθηνών, στην κρίση της οποίας υπέβαλε το βιβλίο το Υπουργείο, όσο επίσης και πολλοί αναλυτές μιλούν για διαστρέβλωση της ιστορικής αλήθειας, υποβάθμιση και παρασιώπηση γεγονότων, ανακρίβειες, ασύγγνωστες παραλείψεις, αδυναμία διάκρισης του ουσιώδους από το επουσιώδες, προπαγανδιστική γραφή, διασπασμένη αφήγηση, απουσία σχέσης αιτίας και αιτιατού, επιλεκτικές αναφορές. Όλα αυτά, με επιδεικτικό στόχο την αποεθνοποίηση και αποχριστιανοποίηση της ιστορικής διαδρομής του Ελληνισμού.

Εγχειρίδιο της ΣΤ' Δημοτικού, όπως και το προοριζόμενο να μοιραστεί στους εκπαιδευτικούς τετράτομο της «εναλλακτικής ιστορίας των λαών της Νοτιοανατολικής Ευρώπης», που κινείται στο ίδιο μήκος κύματος, απηχούν τις θέσεις μιας σχολής σκέψης για την ιστοριογραφία που αποβλέπει στην αποδόμηση της ιστορικής μνήμης. Βέβαια, της δικής μας ι-

στορικής μνήμης, γιατί οι ξένοι που έχουν επιμεληθεί αυτό το έργο, π.χ., ο Τούρκος τον πρώτο τόμο, για την Οθωμανική Αυτοκρατορία, την εξωραϊζει εμφανίζοντας την ως παράδεισο σεβασμού της ζωής και των δικαιωμάτων των ραγιάδων, ενώ ο Βούλγαρος ο οποίος επιμελείται τον τρίτο τόμο, για τους Βαλκανικούς Πολέμους, περιλαμβάνει σε αυτόν μόνο τις βουλγαρικές (εθνικιστικές) θέσεις.

Το βιβλίο είτε εκ προθέσεως, είτε εξ αποτελέσματος, αντί να εμπέδωσει στη συνείδηση των μαθητών την εθνική τους αυτογνωσία, την αποδομεί.

Οπωσδήποτε, δεν είναι ούτε διδάξιο, ούτε διορθώσιμο. Η σωρεία των αδυναμιών του δεν αφήνει κανένα σοβαρό περιθώριο για διόρθωσή του.

Εν τούτοις, η πολιτική ηγεσία του Υπουργείου επιμένει να αρκείται σε κάποιο «διορθωτικό ένθετο». «Εσχάτη πλάνη χείρων της πρώτης». Είναι γνωστό ότι η ανάθεση και η συγγραφή του εγχειριδίου έγιναν επί ημερών της προηγούμενης κυβέρνησης. Αυτό εξηγεί και την αιδήμονα απόλυτη μάλιστα σιωπή του αρχηγού της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης.

Στον Πρωθυπουργό εναπόκειται να δώσει εντολή για απόσυρση και συγγραφή νέου με ευθύνη της Ακαδημίας Αθηνών.

Τι σκέφτεται να πράξει;

‘Ο π. Δημήτριος Κλουτσος μās άφησε χρόνους

τού πρωτοπρεσβυτέρου.

Οι διώξεις

“Όπως πάντοτε, οι αγωνιστές δεν είπαρτουν μόνο επαίνους και τιμές, αλλά και διώξεις. Ο π. Δημήτριος παραπέμφθηκε δεκαεπτά(!) φορές σε εκκλησιαστικά και ποινικά δικαστήρια, τόσο για τούς εκκλησιαστικούς όσο και για τούς κοινωνικούς του αγώνες. Δεν άνεχόταν και σπληνίτευε μετά πάθους τη διαφθορά, τό χρηματισμό, τήν υποκρισία και τήν εκκοσμίκευση τού κλήρου. “Ηλεγγε τήν κρατική έξουσία, όταν νομοθετούσε εναντίον τών ορθόδοξων ηθών και παραδόσεων τού λαού μας. Καί στίς δεκαεπτά περιπτώσεις άθώωθηκε πανηγυρικά.

Ο π. Δημήτριος, έπειτα από δεκαπέντε μήνες σκληρής μάχης μέ τόν ζαχαρώδη διαβήτη, τή νεφρική άνεπάρκεια και άλλα προβλήματα τής ύγείας του, διατηρούσε ήρεμια ψυχής, περίμενε καρτερικά και μέ έμπιστοσύνη στόν Κύριο τό τέλος, κοινωνούσε τακτικά τά “Άχραντα Μυστήρια, δέν έπαυε νά έπαναλαμβάνει τό “Δόξα τω Θεώ” και τό πρωί τής 2ας Μαΐου άφησε τήν τελευταία του πνοή, εύλογώντας τούς οικείους του(!).

Κηδεύτηκε στή γενετείά του παρουσία δύο Έπισκόπων, δεκάδων ιερέων και πλήθους κόσμου.

Νά έχουμε τήν εύχή σου π. Δημήτρη! Καλή σου Ανάσταση! **Μανώλης Μηλιαράκης**

‘Ο π. Δημήτριος Κλουτσος μās άφησε χρόνους

Μέ πλούσιο πνευματικό, φιλανθρωπικό και κοινωνικό έργο μās άφησε χρόνους σέ ηλικία 81 ετών και ύστερα από μακρά και όδυνηρή περιπέτεια τής ύγείας του ό ιερέας Δημήτριος Κ. Κλουτσος.

Ο έκλιπών είχε γεννηθεί στήν Καστανιά Καρδίτσας. Πνευματικό τέκνο ενός όντως μεγάλου σέ έγκράτεια, άρετή, άκτμησοσύνη, αγωνιστικότητα και έργα άγάπης ιερωμένου, τού π. Αύγουστίνου Καντιώτη, ό π. Δημήτριος πήρε από τόν πνευματικό «δάσκαλό» του όλα εκείνα τά έφόδια πού ήταν άπαραίτητα, για νά φανεί άξιος λειτουργός τού Υψίστου. Καί ύπήρξε άξιος, γεγονός πού άναγνωρίζεται απ' όλο τό ποιμνίο του και απ' όλους όσοι τόν είχαν γνωρίσει.

Ταυτόχρονα, μέ τόν στενό πνευματικό του σύνδεσμο μέ τόν π. Αύγουστίνο, ό π. Δημήτριος είχε επίσης στενά συνδεθεί μέ τόν άειμνηστο Νικόλαο Ψαρουδάκη και τούς χριστιανοκοινωνικούς του αγώνες υπέρ των αδυνάτων και εναντίον τής κοινωνικής άδικίας και διαφθοράς.

Ο π. Δημήτριος υπηρέτησε ως ιερεύς για μεγάλη περίοδο στήν ιδιαίτερη πατρίδα του. Από τό 1964 μέχρι τό τέλος τής επίγειας ζωής του, είχε έγκατασταθεί στήν Άθήνα και ήταν έφημέριος τού Ι. Ν. Άγ. Γεωργίου - Άγίου Ευθυμίου Κυψέλης.

Βρισκόταν πάντα στήν πρώτη γραμμή τών αγώνων εναντίον:

• Τού αυτόματου διαζυγίου.



- Τής έπιβολής τού πολιτικού γάμου ως υποχρεωτικού.
- Τής νομιμοποίησης τών άμβλώσεων.
- Τής διαγραφής τού θρησκευματος από τίς ταυτότητες.
- Τής Συστήκης Σένγκεν.
- Τού ηλεκτρονικού φακέλωματος.

Τιμές και τίτλοι

Γιά τήν όλη αυτήν αγωνιστική του δράση και τή συνέπεία του στό δίδυμο ‘Ορθοδοξία-κοινωνικούς του αγώνες υπέρ των αδυνάτων και εναντίον τής κοινωνικής άδικίας και διαφθοράς.

— Διετέλεσε πρόεδρος τού Τμήματος Ιερέων Φοιτητών τού Πνευματικού τής Θεολογικής Σχολής τού Πανεπιστημίου Άθηνών.

— Πρόεδρος και άντιπρόεδρος τού Ι.Σ.Κ.Ε. επί τρεις περιόδους.

— Άρχιερατικός Έπίτροπος Φαρσάλων.

— Πρόεδρος Έκκλησιαστικού Συμβουλίου και Φιλοπτώχων Ταμείων.

Είχε τιμηθεί μέ τό όφφικιο



ΣΤ' ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΤΗΣ Χ.Δ. • 22-24 ΙΟΥΝΙΟΥ-ΠΡΟΣΥΝΕΔΡΙΑΚΟΣ ΔΙΑΛΟΓΟΣ

Το πρόγραμμα του δώδεκα ημερών Συνεδρίου της Χ.Δ. και τα κείμενα των θέσεων που μας έχουν αποσταλεί μοιάζουν σαν να έχουν συνταχθεί όχι το 2007, αλλά σε κάποια περασμένη δεκαετία. Κυριαρχούνται από την αυτονόητη παραδοχή ότι η Χ.Δ. δεν μπορεί παρά να είναι εσαεί ο αυτόνομος χριστιανικός πολιτικός φορέας, κόμμα-κίνημα και τίποτε άλλο. Έτσι, αποθαρρύνονται εκ προοίμιου να συμμετάσχουν όσοι πιστεύουν ότι μπορεί να υπάρξει ως κάτι άλλο.

Μετά από μια ιστορία πάνω από 50 χρόνια και ενώ έχουν σχεδόν δοκιμασθεί οι περισσότερες πιθανές μορφές πολιτικής παρέμβασης, απουσιάζει από τις ΘΕΣΕΙΣ μια αποτίμηση της πορείας αυτής και ο οποιοσδήποτε αναστοχασμός πάνω σε ενδεχόμενες διαφορετικές μορφές παρέμβασης.

Κατά την άποψή μου, πρώτο και κύριο θέμα θα έπρεπε να αποτελεί το ερώτημα αν η Χ.Δ. θα εξακολουθήσει να είναι κόμμα-κίνημα αυτόνομο ή μήπως το σχήμα αυτό δεν έχει προς το παρόν καμμία προοπτική και η μόνη ρεαλιστική δυνατότητα παρέμβασης αποτελεί η συσπείρωση γύρω από ένα έντυπο, τη ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ, με κάποια νέα μορφή που θα προσλάβει.

Εάν η πλειοψηφία υιοθετεί το κλασικό σχήμα «κόμμα-κίνημα», τότε οι διαδικασίες του Συνεδρίου συνεχίζονται όπως έχουν σχεδιασθεί και ενδεχομένως όσοι δεν το αποδέχονται αποχωρούν.

Εάν υιοθετηθεί η προοπτική της συσπείρωσης γύρω από την εφημερίδα, τότε δεν γίνεται καμμία συζήτηση για καταστατικό κόμματος και αναζητείται το οργανωτικό σχήμα της εφημερίδας, αν δηλαδή θα πρόκειται για κάποια μορφή εμπορικής εταιρείας με τη συμμετοχή χρηματοδότη, ή για μορφή μη κερδοσκοπικής εταιρείας με τη συμμετοχή όσων από τα μέλη επιθυμούν και έχουν τη δυνατότητα μικρής οικονομικής συμμετοχής. Στόχος θα είναι μια εφημερίδα δημοσιογραφική, εβδομαδιαία, που θα πωλείται στα περίπτερα, θα διαφημίζεται και θα εκφράζει ξεκαθαρισμένη πολιτική και εκκλησιαστική άποψη. Στην περίπτωση αυτή, η συζήτηση για τις ΘΕΣΕΙΣ θα έχει το νόημα υιοθέτησης ενός πλαισίου κατευθυντήριων αρχών για τη γραμμή της εφημερίδας. Στο πλαίσιο αυτό, τέλος, θα παραμένει πάντοτε προς διερεύνηση το ενδεχόμενο συμμετοχής σε τυχόν εκκολαπτόμενο πολιτικό σχήμα, του οποίου το πολιτικό-ιδεολογικό πλαίσιο θα είναι συγγενές προς το δικό μας.

Ανεξάρτητα από τον προηγούμενο προβλημα-

Έχει νόημα αυτό το Συνέδριο;

τισμό, προτείνεται το κείμενο της σελίδας 53 για την παγκοσμιοποίηση να αντικατασταθεί με το ακόλουθο:

Παγκοσμιοποίηση

«Ως παγκοσμιοποίηση νοούμε το κοινωνικοοικονομικό εκείνο φαινόμενο, στο πλαίσιο του οποίου οι εθνικές οικονομίες αλληλοεξαρτώνται σε βαθμό αποδυνάμωσης, με αποτέλεσμα την ενιαία λειτουργία της οικονομίας σε παγκόσμιο επίπεδο και με κυρίαρχο κεφάλαιο το χρηματιστικό, βασικό χαρακτηριστικό τη διαρκή επιδίωξη των δυνάμεων της αγοράς να καθορίζουν οι κανόνες λειτουργίας της οικονομίας μέσα από τη λήψη σειράς νομικοπολιτικών μέτρων που στοχεύουν στην κατάργηση κάθε περιορισμού, ο οποίος ανακόπτει την οικονομική ενοποίηση και τα επιχειρηματικά τους συμφέροντα.

«Εν τούτοις, ο κανόνας της απεριόριστης ελευθερίας του εμπορίου και των επενδύσεων επιβάλλεται μόνο στις αδύναμες χώρες, ενώ οι οικονομικά ισχυρές διατηρούν για τον εαυτό τους το δικαίωμα να υιοθετούν προστατευτικά μέτρα για τα προϊόντα τους.

«Στο πλαίσιο των αρχών της παγκοσμιοποίησης, τα πολιτιστικά προϊόντα αντιμετωπίζονται με τα κριτήρια της αγοράς και όχι με γνώμονα την ποιότητα και την πνευματική ιδιαιτερότητα κάθε πολιτισμικής κοινότητας, με συνέπεια να γίνεται ορατός ο κίνδυνος επικράτησης μιας νέας μορφής πολιτιστικής λογοκρισίας.

«Στο χώρο του δικαίου παρατηρείται μια τάση περιορισμού της προστασίας των θεμελιωδών δικαιωμάτων, συντηρητικοποίησης του εργατικού δικαίου και περιορισμού της προστασίας των πνευματικών δικαιωμάτων των δημιουργών πολιτιστικών προϊόντων. Εξ άλλου, η κυριαρχία της αρχής του αυτοπροσδιορισμού του ατόμου οδηγεί στη σχετικοποίηση των αξιών, έτσι ώστε όλες οι αξίες και πεποιθήσεις να είναι εξίσου αποδεκτές και να μην υπάρχουν γενικά παραδεδομένες αξίες.

«Η δημοκρατία τίθεται υπό αμφισβήτηση, στο βαθμό που οι δυνάμεις της αγοράς τείνουν να κυριαρχήσουν επί των δημοκρατικά εκλεγμένων κοινοβουλίων και κυβερνήσεων και να μην υποτάσσονται στην αρχή της λαϊκής κυριαρχίας.

«Το έθνος-κράτος συμπίεζεται, στο βαθμό που

λειτουργεί ως εμπόδιο στην απεριόριστη ελευθερία των πολυεθνικών επιχειρήσεων, αλλά δεν φαίνεται να κινδυνεύει άμεσα, επειδή δεν είναι εύκολο να δημιουργηθεί κάποιο υποκατάστατό του που θα ικανοποιήσει την έμφυτη ανάγκη των ανθρώπων να βιώνουν την αίσθηση του "συναντηνέου" σε μια κοινότητα ή άλλης μορφής συσσωμάτωση.

«Οι ορθόδοξες Εκκλησίες αντιμετωπίζουν την παγκοσμιοποίηση υπό το πρίσμα της συνήθους συνωμοτικής αντίληψης της Ιστορίας, σύμφωνα με την οποία κάποιες μυστικές δυνάμεις απεργάζονται την ισοπέδωση και εξαφάνιση των θρησκειών, των εθνοτήτων και των πολιτιστικών ιδιαιτεροτήτων, στην προοπτική της προετοιμασίας της Νέας Εποχής του αντιχριστού. Εγκλωβισμένες όμως στην αντίληψη αυτήν, αδυνατούν να προσλάβουν δημιουργικά τα όποια θετικά στοιχεία της παγκοσμιοποίησης, όπως αντίστοιχα τα προσέλα-

λλά όλα αυτά δεν έχουν σχέση με το δημόσιο χώρο και δεν συμπλέκονται με τη νομοθεσία της Πολιτείας και τη δημόσια διοίκηση.

Έστω και αν στον ελληνικό χώρο το κλίμα αυτό προωθείται από μια μειοψηφία διανοουμένων, σταδιακά επικρατεί θεσμικά και ίσως είναι ζητήματα χρόνου να επικρατήσει τελείως. Στο βαθμό που η διοίκηση της Εκκλησίας και η πλειοψηφία των πιστών δεν το αντιλαμβάνονται και δεν το αναγνωρίζουν και εξακολουθούν να λειτουργούν και να προσπαθούν να εκπληρώσουν την αποστολή της σαν να ήταν η παλιά εποχή του δημόσιου χαρακτήρα της θρησκείας, υπάρχει πρόβλημα και η Εκκλησία, δηλαδή όλοι μας, κινδυνεύει να βρεθεί απροετοίμαστη. Και δεν γίνεται παραδεκτό αυτό το φαινόμενο από τη διοίκηση της Εκκλησίας και από τους περισσότερους πιστούς, επειδή ακριβώς υπάρχει η αντίληψη ότι η ελληνική κοινωνία είναι μια χριστιανική κοινωνία. Αυτό, όμως, είναι μια ψευδαίσθηση. Το ποσοστό των ανθρώπων που εκκλησιάζονται

κάθε Κυριακή και που έχουν πνευματικό, μετέχουν στη λειτουργική και μυστηριακή ζωή και έχουν επιλέξει να ζουν τη ζωή τους σύμφωνα με τις εντολές του Θεού δεν είναι παραπάνω από 3-4%. Μια άλλη μικρή μειοψηφία είναι οι συνειδητοί δεδηλωμένοι άθεοι, ετερόδοξοι ή ετερόθρησκοι και η μεγάλη πλειοψηφία δηλώνει ότι πιστεύει, έχει μια μικρότερη ή μεγαλύτερη σχέση με τη λατρευτική ζωή της Εκκλησίας και ενδεχομένως αυτό που πιστεύει είναι μια επιλογή στοιχείων της χριστιανικής πίστης ή και μια ανάμειξη της χριστιανικής πίστης με άλλες δοξασίες. Το ερώτημα είναι, μιλώντας ο Αρχιεπίσκοπος και η Εκκλησία της Ελλάδας εκ μέρους του πιστού λαού, ποιον εκπροσωπεί, τη μειοψηφία του 4% ή τη μεγάλη πλειοψηφία αυτού του συνουλεύματος;

«2. Υπάρχει ταυτόχρονα μια άλλη ψευδαίσθηση, ότι η Εκκλησία είναι πολύ δυνατή και μπορεί να αντισταθεί στη λήψη οποιωνδήποτε μέτρων που αντιστρατεύονται τη διδασκαλία της και τις αρχές της. Αυτό είναι ψευδαίσθηση, διότι μετά τη μεταπολίτευση όλα τα διάφορα μέτρα που επιχειρήθηκαν να νομοθετηθούν και στα οποία αντέδρασε η Εκκλησία, στη συντριπτική τους πλειοψηφία ψηφίστηκαν και εφαρμόζονται, με μό-

νη εξαίρεση το νόμο Τρίτση, ο οποίος είχε προβλήματα αντισυνταγματικότητας και προσβολής ατομικών δικαιωμάτων, και εν μέρει τον πολιτικό γάμο που δεν έγινε υποχρεωτικός. Όλα τα άλλα έχουν ψηφιστεί. Δεν έχει η Εκκλησία τη δύναμη να αντισταθεί και να τα ανατρέψει. Το κλίμα που υπάρχει και η σταδιακά όλο και μεγαλύτερη επικράτηση των αρχών του Διαφωτισμού, που η επικράτησή του έχει καθυστερήσει στην Ελλάδα, ένα-ένα προωθούνται και μάλιστα χωρίς καν αλλαγή του άρθρου 3 του Συντάγματος για τη σχέση Εκκλησίας-Πολιτείας, ενώ τα τελευταία δε χρόνια και χωρίς καν αποφάσεις δικαστηρίων ή με την ψήφιση νόμων, αλλά ακόμη και με απλές αποφάσεις κάποιων ανεξάρτητων Αρχών.

«3. Ένα άλλο στοιχείο που χαρακτηρίζει τη ζωή της Εκκλησίας και τη διοίκηση της είναι ο εθνοκεντρισμός. Ασφαλώς κάθε Έλληνας πολίτης, από τον Αρχιεπίσκοπο μέχρι τον τελευταίο πιστό, έχει την έγνοια της πατρίδας, την έγνοια του έθνους, έχει και δικαίωμα και υποχρέωση να νοιάζεται και να δραστηριοποιείται για τα εθνικά ζητήματα, όχι όμως η Εκκλησία σαν Εκκλησία, το σώμα Χριστού δεν έχει αυτήν την αποστολή. Δεν έχει ως αποστολή της να σώσει κανένα έθνος. Προσλαμβάνει τα πάντα και μπορεί να βοηθήσει κάθε έθνο και την πολιτική και την οικογένεια. Η αποστολή της, όμως, είναι η σωτηρία του ανθρώπου, ο ευαγγελισμός, η διάδοση της διδασκαλίας του Χριστού και η σωτηρία του ανθρώπου. Όχι η σωτηρία των εθνών. Και το έργο της σωτηρίας δεν εξαρτάται από την επιβίωση ή τη μεγαλούργηση του οποιοσδήποτε έθνους. Ο εθνοαρχικός ρόλος που έπαιξε κάποτε η Εκκλησία ήταν αναγκαίος λόγω των συνθηκών, δεν είναι σήμερα. Σήμερα υπάρχουν άλλοι θεσμοί, υπάρχουν πολιτικοί φορείς, υπάρχουν κοινωνικοί φορείς μέσα από τους οποίους όποιος θέλει, ο πιστός λαός, θα δραστηριοποιηθεί, για να ασχοληθεί με τα εθνικά ζητήματα.

«4. Απέναντι στα ζητήματα αυτά, δύο βασικές θεολογικές και εκκλησιολογικές τάσεις επιδιώκουν να προωθήσουν την κατά αυτές κατάλληλη ποιμαντική τακτική της Εκκλησίας. Οι τάσεις αυτές σχηματικά θα μπορούσαν να χαρακτηρισθούν ως ανανεωτές και "εκσυγχρονιστές" από τη μια πλευρά και ως αυστηροί θεματοφύλακες της παράδοσης

από την άλλη.

«Η πρώτη τάση, που απηχεί και σοβαρή μερίδα της εκκλησιαστικής ηγεσίας, εμφανίζεται να επιδιώκει ανοίγματα στον κόσμο και την κοινωνία, ενεργό ρόλο στις διεκκλησιαστικές και διαθρησκευτικές σχέσεις και να προωθήσει κάποιες καινοτομίες στη λειτουργική ζωή, τη γλώσσα της λατρείας, την αμφίεση των κληρικών και την επιμόρφωσή τους με γνώσεις και εμπειρίες άλλων επιστημών του ανθρώπου, όπως η ψυχολογία.

«Η δεύτερη τάση, που φαίνεται να βρίσκει μεγαλύτερο έρεισμα στα λαϊκά στρώματα των θρησκευομένων, εμφανίζεται να ανησυχεί από το ενδεχόμενο εισαγωγής καινοτομιών στη ζωή της Εκκλησίας και την καλλιέργεια διεκκλησιαστικών διαλόγων, οι οποίες μπορεί να έχουν ως συνέπεια την αλλοίωση της παράδοσης, την υποταγή της Ορθόδοξης Εκκλησίας σε σύγχρονα πανθηρσοειδή δημιουργήματα, με τελική συνέπεια απώλεια της σωτηρίας. Οι εκπρόσωποί της συχνά αντιδρούν με σφοδρότητα στη διατύπωση καινοτομών απόψεων από τους "εκσυγχρονιστές", ενώ πολλές φορές η αντιπαράθεση οδηγεί στην εκατέρωθεν αμφισβήτηση του ήθους, της πίστης και της πνευματικότητας εκπροσώπων των δύο πλευρών.

«Στην πραγματικότητα, εν τούτοις, και οι δύο τάσεις αφορμώνται από κοινές θεολογικές αφετηρίες. Και οι δύο τάσεις δέχονται ότι η ελληνική κοινωνία είναι χριστιανική κοινωνία και ότι η Εκκλησία εκπροσωπεί την πλειοψηφία του λαού. Για τούτο και οι δύο πλευρές διεκδικούν δημόσιο λόγο για την Εκκλησία και αντιδρούν δυναμικά σε νομοθετικά και άλλα μέτρα της Πολιτείας που περιθωριοποιούν τη χριστιανική διδασκαλία και την Εκκλησία, θεωρώντας ότι η Εκκλησία δικαιούται να λειτουργεί υπό καθεστώς διοικητικής προστασίας σε βάρος της κοινωνίας των πολιτών. Εξ άλλου, και οι δύο τάσεις χαρακτηρίζονται από εθνοκεντρισμό.

«Το ζητούμενο είναι η υπέρβαση του ψευδοδιλημματος: «παράδοση ή ανανέωση» και η αντιμετώπιση των σύγχρονων προκλήσεων με μια δημιουργική πρόσληψη κάθε γνήσιου στοιχείου χωρίς αρθροσκολλητική προσκόλληση σε εξωτερικά σχήματα, τα οποία δεν μπορούν να ταυτίζονται με την Αλήθεια. Και αυτά, υπό την προϋπόθεση ότι η συνείδηση της Εκκλησίας εκφράζεται μέσα από τη συνοδικότητα και τη συμμετοχή των λαϊκών στη ζωή της Εκκλησίας».

Η ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ

Του Π. ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΥ



βε η πρώτη Εκκλησία στους ελληνιστικούς χρόνους και τη Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία, παραγνώριζον την κυρίαρχη οικονομική διάστασή της, διαστάζουν να συμπορευθούν με το ριζοσπαστικό αντιπαγκοσμιοποιητικό κίνημα και τελικά κινδυνεύουν να εγκλωβιστούν σε έναν αδιέξοδο φονταμενταλισμό».

Επίσης, για την Εκκλησία και την εκκλησιαστική πολιτική προτείνεται το ακόλουθο κείμενο:

Έκκλησία

«1. Η Εκκλησία της Ελλάδας, αφ' ότου δημιουργήθηκε το νεοελληνικό κράτος, συνήθισε να ζει και να λειτουργεί σε ένα πλαίσιο που έχει έναν δημόσιο χαρακτήρα, μια κρατική στήριξη, μια στενή σύνδεση και κάποια πράγματα στη λειτουργία της που ήταν αυτονόητα και δεδομένα μέχρι ακόμα και τη δεκαετία του '70. Σταδιακά, όμως, από τη δεκαετία του '80 και σιγά-σιγά προς το 2000, όλο και περισσότερο προωθείται ένα διαφορετικό κλίμα, ένα κλίμα ιδιωτικοποίησης της θρησκείας, το οποίο ήδη υπάρχει σε πολλές ευρωπαϊκές χώρες και είναι η απόληξη του Διαφωτισμού. Η θρησκεία, δηλαδή, πρέπει να θεωρείται ιδιωτική υπόθεση και όχι δημόσια, καθέννας είναι ελεύθερος να πιστεύει ό,τι θέλει, να λατρεύει το θεό του, αυτόν που πιστεύει,

ΣΤ' ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΤΗΣ Χ.Δ. • 22-24 ΙΟΥΝΙΟΥ-ΠΡΟΣΥΝΕΔΡΙΑΚΟΣ ΔΙΑΛΟΓΟΣ

Γιατί τόσο έχθροτητα έναντι του ιδιωτικού τομέα της οικονομίας

Ἀγαπητοὶ ἐν Χριστῷ ἀδελφοί,

Ἔλαβα τὸ βιβλίο μὲ τὴν εἰσήγηση τῆς Κ.Ε. γιὰ τὸ ΣΤ' συνέδριο τῆς Χ.Δ. μαζί μὲ τὴν ἐφημερίδα, μὲ εἰκοσι ἡμέρες ὅμως καθυστέρηση.

Θέλω νὰ ἐπισημάνω μιά ἀδυναμία στὸ κείμενο τῆς εἰσηγήσεως σχετικὰ μὲ τὴν κοινωνία καὶ τὴν οἰκονομία. Πρῶτα, ὅμως, θὰ παραθέσω κάποιες σημειώσεις σχετικὰ μὲ τὴν σημερινὴ κατάσταση στὴν Ἑλλάδα.

Παρατηρῶ ὅτι τὸ Κίνημα, στὶς ἐπίσημες θέσεις του, φαίνεται νὰ ἀκολουθεῖ τὴ γενικότερη ἐχθρική τήση τῆς ἑλληνικῆς κοινωνίας ἀπέναντι στὸν ἰδιωτικὸ τομέα, κάτι ποὺ ἔχει καλλιεργηθεῖ μᾶλλον ἀπὸ τὸν Ἐμφύλιο Πόλεμο καὶ μετὰ. Αὐτὸ ἔχει ὡς συνέπεια νὰ παραγνωρίζονται καὶ νὰ ἀγνοοῦνται, ἀφ' ἑνὸς, τὰ ὀφέλη ποὺ προκύπτουν ἀπὸ τὴ δραστηριοποίηση τῶν ἰδιωτῶν, καὶ ἀφ' ἑτέρου ἡ δυναμικὴ ποὺ μορφεῖ νὰ ἀναπτυχθεῖ στὶς τοπικὲς κοινωνίες ἀπὸ τὴν αὐτοαπασχόληση καὶ τὶς μικρὰς καὶ μεσαίες ἐπιχειρήσεις.

Ορατὲς εἶναι ἤδη οἱ συνέπειες αὐτῆς τῆς νοοτροπίας. Ὄχι οἱ κάτοικοι τοῦ τόπου μας, ἰδιαίτερα τῆς ἐπαρχίας, ὁραματίζονται ἕνα καλύτερο «αὔριο» γιὰ τὰ παιδιά τους μὲσα ἀπὸ τὴ δημιουργικὴ αὐτοαπασχόληση καὶ τὴν ἐλπίδα δημιουργίας μιάς μικρῆς ἐπιχείρησης (ἀτομικῆς στὴν ἀρχή, οἰκογενειακῆς ἀργότερα). Σήμερα, τὸ ὄραμα τῶν Ἑλλήνων γιὰ τὸ μέλλον τῶν παιδιῶν τους περιορίζεται σὲ μιά μίζερη θεοσούλα μισθωτοῦ (γιὰ τὴν ὁποία χάνουμε καὶ τὴν ἀξιοπρέπιά μας, παρακαλώντας τὸν κάθε πονηρὸ πολιτευτὴ). Τὸ περιφνημὸ δαιμόνιο τῆς φυλῆς ἔχει ἐνταφιαστῆ κάτω ἀπὸ τὴν ταφόπλακα τοῦ ρουσφετιοῦ γιὰ μιά θέση μισθωτοῦ στὸ Δημόσιο.

Σκεφθεῖτε καὶ τοῦτο: ὁ μισθωτὸς εἶναι ἐξαρτημένος σὲ ἀπόλυτο βαθμὸ ἀπὸ τὴν ἐργοδοσία! Χωρὶς τὸ μισθὸ του κινδυνεύει νὰ πεινάσει ὁ ἴδιος καὶ τὰ παιδιά του. Ἀντίθετα, ὁ αὐτοαπασχολούμενος, ἀκόμη καὶ ἂν πρόκειται γιὰ φτωχὸ ἀγρότη, εἶναι ἀνεξάρτητος οἰκονομικὰ καὶ δύσκολα «σκύβει κεφάλι» σὲ κάθε λογῆς ἐξουσία. Ὑπὸ αὐτὸ τὸ πρίσμα ἐξηγεῖται καὶ ἡ περιέργη ἐμμονὴ τῶν κομμάτων ἐξουσίας γιὰ ὀλικὴ ἐξαρτησὶ τῶν βουλευτῶν ἀπὸ τὴ βουλευτικὴ ἀποζημίωση μὲ τὸν περίφημο νόμο γιὰ τὸ ἀσυμβίβαστο βουλευτικῆς καὶ ἐπαγγελματικῆς ιδιότητος!

Ἐχοντας τὰ πιὸ πάνω κατὰ νοῦ, πιστεύω πῶς ἐπιτηδες ἡ παγκοσμιοποίηση (ἡ ὁποία ἄλλος ἐξουσιαστής εἶναι υπεύθυνος) ὡδήγησε τὴν κοινὴ γνώμη καὶ τὴν οἰκονομία στὴν Ἑλλάδα

στὴ σημερινὴ θέση.

Σήμερα οἱ αὐτοαπασχολούμενοι εἶναι περίπου τὸ 35-40% τῶν ἐργαζομένων. Εἴμαστε μιά ἰσχυρὴ πλειονότητα ποὺ τὰ πολιτικὰ κόμματα τοῦ τόπου (μαζί καὶ ἡ Χ.Δ.) ἐπιμένουν νὰ ἀγνοοῦν, ὑπακούοντας σὲ μιά φτηνὴ λαϊκίστικη ἀντίληψη ποὺ χαϊδεύει τὰ αὐτὰ τῶν μισθωτῶν καὶ τοὺς κλείνει τὰ μάτια στὴν ἀδυσώπητη ἀλήθεια σχετικὰ μὲ τὴν ἀνεργία καὶ τὴν οἰκονομία στὴν Ἑλλάδα.

Χωρὶς τὴν οὐσιαστικὴ στήριξη τῶν αὐτοαπασχολούμενων μικροεπιχειρηματιῶν καὶ ἐπαγγελματιῶν δὲν πρόκειται ποτὲ καὶ μὲ καμμιὰ δύναμη νὰ υπάρξει λύση τοῦ θέματος τῆς ἀνεργίας καὶ τῆς ἀνάπτυξης τῆς Ἑλλάδας! Οἱ μικρομεσαῖοι εἶναι ἐκεῖνοι ποὺ μὲ τὸ σωστὸ θεσμικὸ πλαίσιο καὶ τὴν ἀνάλογη ὑποστήριξη μποροῦν νὰ μετατρέψουν τὶς ἀτομικὲς ἐπιχειρήσεις τοῦ ἐνὸς ἀτόμου σταδιακὰ σὲ δύο καὶ ἀργότερα περισσότερων ἀτόμων μὲ προσλήψεις προσωπικοῦ. Σήμερα, δυστυχῶς, τὸ πλαίσιο εἶναι ἀσφυκτικὸ σὲ τέτοιο βαθμὸ, ποὺ ἀναγκάζει τοὺς ἐπαγγελματίες νὰ προτιμῶν νὰ μὴν προσλάβουν ἕνα ἄτομο, προκειμένου νὰ τοὺς ἀνακουφίσει, ἀλλὰ νὰ ἐργάζονται ὑπὸ ἀπάνθρωπες συνθήκες τόσο ἐξαντλητικὰ, ὅσο ὁ κεντρικὸς ἥρωας στὰ «Χριστουγεννιάτικα Κάλαντα» τοῦ Καρόλου Ντίκενς Ἐμπενίζερ Σκρουτζ. Ἡ διαφορά ἐδῶ εἶναι ὅτι ὁ Σκρουτζ ἐργαζόταν ἀπὸ δικὴ του ἐπιλογή ἔτσι, διότι ἦταν φιλάργυρος, ἐνῶ ἐμεῖς δὲν ἔχουμε ἄλλη ἐπιλογή!

Ὅλα αὐτὰ συμβαίνουν, γιὰ τὴν ἐπίσημη στάση τοῦ ἑλληνικοῦ κράτους ἀπέναντι σὲ αὐτὴν τὴν κατηγορία ἐργαζομένων εἶναι ἐχθρική. Μπορεῖ ἕνας αὐτοαπασχολούμενος νὰ ἀρρωστήσει, νὰ ἐργαστεῖ ὀκτάωρο (ἐδῶ γελούμε...) ἢ νὰ ἀσχοληθεῖ μὲ στοιχειώδεις πολιτιστικὲς, πολιτικὲς ἢ θρησκευτικὲς δραστηριότητες (π.χ. νὰ πᾶει στὸν ἐσπερινὸ κάποιον ἀπόγευμα καθημερινῆς) χωρὶς νὰ ρισκάρει τὴ δουλειά του, τὸν τζίρο του, τὴν πελατεία του; Επιπλέον, ὅ,τι καὶ νὰ κάνει, εἶναι μονίμως στὸ στόχαστρο τῆς Ἐφορίας, τοῦ ΙΚΑ, τῶν ΔΕΚΟ.

Ἀναφέρω ἐνδεικτικὰ δύο παραδείγματα:

α) Οἱ τράπεζες δὲν ἐνδιαφέρονται νὰ στηρίξουν ἕναν νέο, γιὰ νὰ γίνει ἐπιτυχημένος ἐπαγγελματίας καὶ νὰ τὸν ἔχουν μετὰ μόνιμο πελάτη, ἀλλὰ φροντίζουν νὰ ἐξασφαλίσουν μόνον τὸν τρόπο μὲ τὸν ὁποῖο θὰ τὸν ἀφαιμάξουν καταπνίγωντας μὲ τὴν τακτικὴ αὐτὴν κάθε προοπτικὴ γιὰ τὸ μέλλον.

β) Τὸ ΙΚΑ κλείνει τὶς μικρὲς ἐπιχειρήσεις ποὺ ἀντι-

μετωπίζουν γιὰ λίγο οἰκονομικὰ προβλήματα, ἀφήνοντας ἀνέργους. Ταυτόχρονα, ἀδιαφορεῖ γιὰ τὸν μεγαλύτερο εἰσφοροδιαφυγέα, ὁ ὁποῖος τοῦ χρωστᾷ δισεκατομμύρια καὶ εἶναι τὸ ἴδιο τὸ Δημόσιο!

Τὴν ἴδια στάση κρατᾷ ὁλόκληρὴ ἡ ἑλληνικὴ κοινωνία: Εἶναι ἐπαγγελματίας, ἄρα κλέφτης, ἢ στὴν καλύτερη περίπτωση ἀπλῶς δὲν ἔχει ἀνάγκη αὐτὸς, γιὰ τὴν κερδίζει.

Ἡ γενικόλογη ἀναφορά τῆς εἰσηγήσεως τῆς Κ.Ε. στὶς ἐπιχειρήσεις εἶναι σὰν νὰ ἀγνοοῦν τὰ πιὸ πάνω ἀπὸ τὴν μιά καὶ νὰ ἐλπίζει στὴν οὐτοπία τῆς συμμόρφωσης τῶν πολυεθνικῶν ἐπιχειρήσεων-κρεατομηχανῶν στὰ ὅσα ὁμορφα ὁραματίζεται. Γιὰ τὴν οὐτοπία, στὸν τόπο αὐτὸν τὸ ντόπιο κεφάλαιο, εἶναι εἶδος ὑπὸ ἐξαφάνιση. Στὴν οὐσία, ὅλες οἱ μεγάλες ἐπιχειρήσεις εἶναι εἴτε πολυεθνικὲς πλέον, εἴτε ὑπὸ ἐξαγορὰν ἀπὸ πολυεθνικὲς.

Οἱ τοποθέτησεις ὀρισμένων ἀδελφῶν στὴν σύνοδο τῆς Κ.Ε. γιὰ λύση τοῦ κοινωνικοῦ καὶ οἰκονομικοῦ προβλήματος ἀπλὰ καὶ μόνον μὲ μιά γενικὴ διατύπωση περὶ δικαιότερης κατανομῆς τοῦ παραγόμενου(!) πλούτου, δίνει ἀκριβῶς ὅτι ἀγνοοῦν τὸ πρόβλημα στὴν οὐσία του. Ὅποιος τολμήσει νὰ παράγει πλοῦτο, μπαίνει στὸ στόχαστρο. Στὴν Ἑλλάδα τοῦ ὑποτιθέμενου νεοφιλελευθερισμοῦ, ὁ ἰδιωτικὸς τομέας συνεχῶς συρρικνώνεται, μὲ τὶς ντόπιες ἐπιχειρήσεις νὰ κλείνουν ἡ μία μετὰ τὴν ἄλλη καὶ ταυτόχρονα τὸ Δημόσιο διογκώνεται: φέτος, γιὰ πρώτη φορά, οἱ δημόσιοι ὑπάλληλοι ξεπέρασαν τὰ 1.000.000 ἄτομα. Ἡ κατάσταση εἶναι τόσο τραγικὴ, ποὺ σὲ λίγο στὴν Ἑλλάδα θὰ εἶναι ἥρωας ὁποῖος καλοφέρνει νὰ δίνει ψωμί σὲ μερικὲς οἰκογένειες χωρὶς τὶς πλάτες τῆς ἰσοπεδωτικῆς παγκοσμιοποίησης!

Ἐπιπλέον, ὁ τρίτος πυλώνας τῆς οἰκονομίας (ὁπῶς τὸν ὁραματίζομαστε στὴν εἰσηγήσει τῆς Κ.Ε.), ὁ κοινωνικὸς οἰκονομικὸς τομέας, εἶναι ἀδύνατος νὰ σταθεῖ χωρὶς τὴν ὑπαρξὴ δυναμικῆς καὶ ὑγιούς αὐτοαπασχόλησης καὶ μικρῶν ἐπιχειρήσεων.

Διότι εἶναι οὐτοπία νὰ ἐλπίζουμε σὲ οἰκονομίες ἀνεξάρτητες, αὐτόνομες, αὐτοδιαχειριζόμενες σὲ κοινωνικὸ ἐπίπεδο, ἂν προηγουμένως δὲν ἔχουμε διασφαλίσαι αὐτὰ ἀκριβῶς τὰ ποιοτικὰ χαρακτηριστικὰ (αὐτονομία, ἀνεξαρτησία, αὐτοδιαχείριση) σὲ ἀτομικὸ ἐπίπεδο. Ἴσως γι' αὐτὸ στὴν πατρίδα μας ἡ μικρὴ ἰδιωτικὴ πρωτοβουλία βρίσκεται σὲ τέτοιο διωγμὸ.

Μὲ ἐκτίμηση
Γιάννης Ἀλεξόπουλος
Χειρ. Ὁδοντίατρος

ΣΤΙΣ ΠΡΟΣΕΧΕΙΣ ΕΚΛΟΓΕΣ

Ἐφικτὴ, ἀναγκαῖα καὶ ἀποτελεσματικὴ ἡ συνεργασία τῆς ΧΔ μὲ Δημοκρατικὴ Ἀναγέννηση, ΔΗΚΚΙ, Ρήξη, ΕΧΕ, ΑΣΚΕ

Ἡ Χριστιανικὴ Δημοκρατία, ὅσον ἀφορᾷ τὸ θέμα τῆς παρουσίας τῆς στὶς ἐκλογικὲς ἀναμετρήσεις γενικῶς, ἀλλὰ καὶ ὅσον ἀφορᾷ τὶς προσεχεῖς Ἐκλογές, ἔχει νὰ ἐπιλέξει μεταξὺ τριῶν δυνατοτήτων:

α) τὴν αὐτοτελῆ κάθοδο, β) τὴν συνεργασία μὲ κάποιον ἢ κάποιον κόμμα καὶ γ) τὴν ἀποχὴ ἀπὸ αὐτές.

Ἀπὸ τὴν μακροχρόνια μέχρι σήμερα πείρα τῆς Χ.Δ., προκύπτουν τὰ ἐξῆς συμπεράσματα:

α) Ἡ αὐτοτελῆς κάθοδος, ἐνῶ ἦταν πάντα ἐπιθυμητὴ καὶ δὲν δημιουργοῦσε ἀντιδράσεις ἢ προβλήματα στὴν πράξη, ἀπεδείχθη ὅχι καὶ τόσο εὐτυχὴς γιὰ τὸ Κίνημα. Τὰ ἀποτελέσματα ἦταν ἀπὸ ἀρνητικὰ ἕως καὶ ἀπογοητευτικά.

β) Οἱ ἐκλογικὲς συνεργασίες, ἐνῶ ἀποτελοῦσαν ἐφικτὲς λύσεις, συχνὰ προκαλοῦσαν ἀντιδράσεις καὶ προστριβές, μὲ ἀποτελέσματα ὅχι πάντα ἱκανοποιητικά.

γ) Ἡ ἀποχὴ δὲν δημιουργεῖ βέβαια προβλήματα, ἀλλὰ ὀδηγεῖ στὴ βαθμιαία περιθωριοποίησι καὶ συρρικνωσὶ τοῦ Κινήματος.

Οἱ ἀποφάσεις τοῦ Δ' Συνεδρίου

Λαμβάνοντας αὐτὰ ὑπ' ὄψιν τὸ Δ' Συνέδριό τῆς Χ.Δ., τὸ 1999 (21-22 Μαΐου), δηλαδὴ δέκα χρόνια ἀπὸ τὴν τελευταία του συμμετοχὴ σὲ Ἐκλογές, τὸ 1989, ὁπότε μετεῖχε αὐτοτελῶς, ἀποφάσισε:

«Ἡ Χ.Δ. δὲν εἶναι σὲ θέση νὰ ἔχει αὐτόνομη ἐκλογικὴ παρουσία. Ἡ συνεργασία στελεχῶν τῆς Χ.Δ. μὲ ἄλλο κόμμα μετὰ ἀπὸ ἀπόφαση τῶν ὀργανῶν τῆς δὲν πρέπει νὰ ἀποκλεισθεῖ, ἂν ὁ ἄλλος φορέας ἀποδέχεται τὴν ἰδεολογικὴ καὶ ὀργανωτικὴ αὐτοτέλεια τῆς Χ.Δ. ὡς κινήματος καὶ ἐπομένως ἐπιδικητὰ εἶναι ἡ συμμετοχὴ μας σὲ νέο κίνημα-κόμμα μετὰ ἀπὸ σχετικὴ ἀπόφαση τῶν ὀργανῶν τοῦ Κινήματος» (Θέσεις τῆς Κ.Ε. τῆς Χ.Δ. πρὸς τὸ Δ' Συνέδριό τοῦ Κινήματος, σελ. 16). Μὲ βάση αὐτὴν τὴν ἀπόφαση, ἡ Χ.Δ. δραστηριοποιήθηκε πρὶν ἀπὸ τὶς προηγούμενες Ἐκλογές τοῦ 2004 γιὰ τὴν κοινὴ κάθοδο σὲ αὐτὲς μὲ τὸ ΔΗΚΚΙ, τὴ Δημοκρατικὴ Ἀναγέννηση καὶ ἄλλες συγγενεῖς δυνάμεις.

Ἡ συνεργασία αὐτὴ, ὅπως εἶναι γνωστὸ, τορπιλίστηκε καὶ τελικὰ ματαιώθηκε ἀπὸ τὸν τότε πρόεδρο τοῦ ΔΗΚΚΙ Δημήτρη Τσοβόλα, παρὰ τὸ γεγονός ὅτι γιὰ τὴν συνεργασία αὐτὴν ἦταν σύμφωνη ἡ πλειοψηφία τῆς Κ.Ε. τοῦ ΔΗΚΚΙ, τοῦ ἁρμο-

δίου δηλαδὴ γιὰ τὸ θέμα αὐτὸ ὀργανοῦ τοῦ κόμματος.

Οἱ ἐπαφές τοῦ Π.Γ.

Ἡ Χ.Δ. καὶ σήμερα, μὲ βάση τὴν ἀπόφαση τοῦ Δ' Συνεδρίου τῆς, ἀγωνίζεται γιὰ τὴ συγκρότηση κοινῆς μετώπου μὲ τὶς παραπάνω δυνάμεις γιὰ τὴ συμμετοχὴ στὶς προσεχεῖς Ἐκλογές.

Ἡ Κεντρικὴ Ἐπιτροπὴ τῆς Χ.Δ. στὴ συνεδρία τῆς 17 Μαρτίου, κατὰ τὴν ὁποία διαμόρφωσε τὴν εἰσηγήσει τῆς πρὸς τὸ ΣΤ' Συνέδριό, ἀποφάσισε κατὰ πλειοψηφία νὰ εἰσηγηθεῖ πρὸς αὐτὸ τὴ συνέχιση τῆς ἴδιας τακτικῆς.

Ἦδη ἐκπρόσωποι τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου τῆς Χ.Δ. πραγματοποιοῦν συ-

κάνουν οἱ ἄλλοι φορεῖς.

Τὰ ὀφέλη τῆς Χ.Δ.

Ἡ Χ.Δ. πρέπει νὰ πραγματοποιήσει τὴν συνεργασία μὲ τὴ Δ.Α. γιὰ τοὺς ἐξῆς λόγους:

1ον Ἡ Χ.Δ., σὲ περίπτωση μὴ συνεργασίας τῆς μὲ τὴ Δ.Α. δὲν ἔχει ἄλλη ἐπιλογή ἀπὸ τὴν ἀποχὴ ἀπὸ τὶς Ἐκλογές. Στὴν περίπτωσιν αὐτὴν, ἀπὸ τὶς πληροφορίες ποὺ ἔχουμε, ἡ μεγάλη πλειοψηφία τῶν μελῶν καὶ φίλων τῆς Χ.Δ. θὰ ψηφίσει Παπαθεμελί. Γιὰ τὸν, λοιπόν, νὰ μὴν πραγματοποιηθεῖ αὐτὴν;

2ον Ἀπὸ τὴν συνεργασία αὐτὴν ἡ Χ.Δ. θὰ ἔχει πολλαπλὰ ὀφέλη:

α) Θὰ δραστηριοποιήσει τὰ μέλη τῆς. **Γιὰ τὴ Χ.Δ. ὁ ἀγὼνας δὲν εἶναι σκοπός.** Σὲ αὐτὸν τὸν ἀγὼνα μποροῦν νὰ λάβουν μέρος ὅλοι ἀνεξαρτήτως ἡλικίας, μόρφωσης, ἱκανοτήτων. Γιὰ ὅλους ὑπάρχει θέση.

β) Θεωρῶ ὡς αὐτονόητο ὅτι θὰ ἔχουμε οἰκονομικὴ ἐνίσχυση ἀπὸ τὴν ἐπιχορήγηση τοῦ κράτους, κάτι ποὺ θὰ ἐπιτρέπει τὴ βελτίωση τῆς «Χριστιανικῆς» (πολυσέλιδη ἔκδοση, διαφήμιση κ.λπ.) καὶ κατὰ συνέπειαν τὴν αὐξησὶ τῆς κυκλοφορίας τῆς. Ἡ αὐξησὶ αὐτὴ θὰ γίνῃ μεγαλύτερη καὶ ἀπὸ τὸ γεγονός ὅτι θὰ ἀποτελέσει τὸ δημοσιογραφικὸ ὄργανο αὐτοῦ τοῦ φορέα.

γ) Ἡ οἰκονομικὴ ἐνίσχυση θὰ ἐπιτρέψει τὴ δημιουργία ἀμοιβόμενων ἀποκλειστικῆς ἀπασχόλησης στελεχῶν στὸ Κίνημα, κάτι ποὺ θὰ συμβάλει στὴν περαιτέρω ἀνάπτυξή του. Μποροῦμε, ἐπίσης, νὰ ἀποκτήσουμε καὶ ἰδιόκτητα γραφεῖα.

3ον Ἡ ἀπόφασή μας νὰ συνεργαστοῦμε μὲ τὴ Δ.Α., θὰ συμβάλει, ὡστε κάποιον ἀπὸ τοὺς ἀναφερθέντες φορεῖς νὰ παρακινήθουν καὶ νὰ ἀποφασίσουν νὰ συνεργαστοῦν μαζί μας, θέτοντας τέλος στὶς χρονοβόρες καὶ ἀτέλεστες συζητήσεις.

Ἀγαπητοὶ ἀδελφοί,

Ἡ ἐκλογικὴ συνεργασία μὲ τὴ Δημοκρατικὴ Ἀναγέννηση τοῦ πρώην ἀντιπροέδρου καὶ ἐπὶ 20 χρόνια μέλους τῆς Χ.Δ. ἀδ. Στέλιου Παπαθεμελί δὲν ἀποτελεῖ μονόδρομο γιὰ τὴ Χ.Δ. ἀλλὰ δῶρο Θεοῦ. Ἐχει μόνον νὰ κερδίσει τὸ Κίνημα ἀπὸ αὐτὴν. Θὰ ἀναπτερώσει τὶς «ἀποσταμένες ἐλπίδες». Γι' αὐτὸ ἡ ἀπόφασή τοῦ ΣΤ' Συνεδρίου πρέπει νὰ εἶναι: **Συνεργασία μὲ τὴ «Δημοκρατικὴ Ἀναγέννηση» ἀνεξαρτήτως τοῦ τί θὰ κάνουν οἱ ὄμοροι φορεῖς.**

Τοῦ **ΓΙΑΝΝΗ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΑΚΗ**
Διευθυντῆ τῆς «Χ»



Χριστιανοδημοκρατικά

Σε απελπισία καθαρίστριες σχολείων

Το Δεκέμβριο του 2006 κάποιες καθαρίστριες σχολείων χάρηκαν και δικαιολογημένα, αφού οι συμβάσεις τους μετατράπηκαν σε αορίστου χρόνου. Η μετατροπή σήμαινε περισσότερα χρήματα, μόνιμη και σταθερή εργασία.

Γρήγορα, όμως, η ικανοποίηση πνίγηκε από συναισθήματα πικρίας και αγανάκτησης, γιατί έγιναν μπαλάκι αντισφαίρισης ανάμεσα στα υπουργεία Οικονομικών, Εσωτερικών και Παιδείας για το ποιο θα επωμισθεί τη μισθοδοσία τους.

Πέντε μήνες συμπληρώνονται και το θέμα δεν έχει διευθετηθεί, με αποτέλεσμα να έχουν περιέλθει σε πλήρες οικονομικό αδιέξοδο.

Το υπουργείο Παιδείας που φαίνεται να έχει την ευθύνη, γιατί οι καθαρίστριες είναι προσωπικό του, όπως και οι εκπαιδευτικοί, προέβη σε αυθαιρεσίες και απαράδεκτες μεθοδεύσεις, για να αποφυγεί το κόστος πληρωμής του. Έδωσε εντολή, μέσω υφισταμένων υπηρεσιών του, στους διευθυντές των σχολείων να τις πληρώσουν από τα λεφτά των Σχολικών Επιτροπών. Ερωτάται: οι Σχολικές Επιτροπές ως νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου υπάγονται στους δήμους και στο υπουργείο Εσωτερικών. Νομιμοποιείται να παρεμβαίνει σε όργανα άλλου υπουργείου;

Αλλά πέρα από το τυπικό, υπάρχει και ουσιαστικό πρόβλημα. Τα χρήματα των σχολείων χορηγούνται, για να καλύπτουν τα λειτουργικά τους έξοδα. Είναι δε πολύ λίγα, για να καλύψουν και τις πολλές ανάγκες των σχολείων.

Όταν πέντε μήνες διαιωνίζεται ένα τόσο απλό θέμα χωρίς να δίνεται λύση, τότε τι μπορεί να περιμένει κανείς σε σοβαρότερα πράγματα;

Όταν εργαζόμενες στο Δημόσιο δεν παίρνουν τα δεδουλευμένα τους και αναγκάζονται να ζουν με δανεικά και κάρτες και δεν... «ιδρώνει αυτή», τότε για ποια καθήκοντα μιλά η Κυβέρνηση;

Όταν ο Πρωθυπουργός γνωρίζει και ανέχεται τέτοιες πρακτικές υπουργών του, τότε είναι ανάξιος να κυβερνά.

Ηρ. Κ.

Διάδοχος τής εξωτερικής πολιτικής Μπλέρ τό δίδυμο Σαρκοζί-Κουσνέρ

Ο νεοεκλεγείς πρόεδρος τής Γαλλίας Νικολά Σαρκοζί ανέλαβε ήδη τα καθήκοντά του και σχημάτισε την κυβέρνηση του. Πρωθυπουργό διόρισε τον γκωλικό Φρανσουά Φιγιόν και ύπουργό Έξωτερικών, κάτι που μάς ενδιαφέρει πολύ, τον Μπερνάρ Κουσνέρ.

Η πρωθυπουργοποίηση του κ. Φιγιόν δεν αποτέλεσε έκπληξη, καθ' όσον πρόκειται για επιλογή σημαίνοντος στελέχους τής παράταξης του κ. Σαρκοζί.

Αντιθέτως, ο διορισμός του κ. Κουσνέρ στο ΥΠΕΞ χαρακτηρίστηκε και προβλήθηκε ως άνοιγμα του νέου προέδρου στην Αριστερά. «Τό άνοιγμα στην Αριστερά ενσαρκώνει η τοποθέτηση του σοσιαλιστή Μπερνάρ Κουσνέρ στο ΥΠΕΞ», γράφηκε στον Τύπο.

Ποιός είναι, όμως, ο Μπερνάρ Κουσνέρ; Ποιά η πολιτική διαδρομή του;

— Ως νέος γίνεται μέλος του Κομμουνιστικού Κόμματος Γαλλίας.

— Τό εγκαταλείπει νωρίς και εντάσσεται στο χώρο τής εξωκοινοβουλευτικής Αριστεράς. Τό Μάιο του 1968 βρίσκεται στις πρώτες γραμμές τής εξέγερσης, ως μέλος τής επιτροπής κατάληψης τής Ιατρικής Σχολής.

— Μετά τρία χρόνια τον βρίσκουμε να μετέχει στην ίδρυση των οργανώσεων «Γιατροί χωρίς Σύνορα» και «Γιατροί του Κόσμου». Ο άριστρισμός είναι πιά παρελθόν για τον κ. Κουσνέρ.

— Τό 1980 συστηματοποιεί τήν τακτική του. Η στρατηγική του δέν ήταν άκονα έμφανής. Εγκαταλείπει τούς «κοινωνικούς αγώνες» χάριν τής «άνθρωπιστικής δράσης». Αφήνει τά κόμματα και εντάσσεται σέ «Μή Κυβερνητικές Οργανώσεις». Όπως τό έχουμε ξαναγράψει, οι λεγόμενες Μ.Κ.Ο. κατά κανόνα κάθε άλλο παρά μή κυβερνητικές είναι, αφού χρηματοδοτούνται από τήν εκάστοτε κυβέρνηση!

— Ο κ. Κουσνέρ, ως παλιός επαναστάτης και άριστριστής, φαίνεται να μήν επαναπαύεται μέ τό «φιλανθρωπικό» έργο των



Ο νέος ύπουργός των Έξωτερικών τής Γαλλίας Κουσνέρ

Μ.Κ.Ο. στις όποιες μετέχει. Η «φιλανθρωπία» των Μ.Κ.Ο. είναι μικρού βεληνεκούς και άναποτελεσματική. Γι' αυτό εισηγείται μία άλλου είδους «φιλανθρωπία», εκείνη των «άνθρωπιστικών επεμβάσεων». Γίνεται, έτσι, πρόδρομος του ΝΑΤΟϊκού δόγματος, μέ βάση τό οποίο σχεδιάζεται και υλοποιείται ο βομβαρδισμός τής Σερβίας και πριν από λίγα χρόνια ή άμερικανική εισβολή και κατοχή στο Άφγανιστάν και στο

Του ΜΑΝΩΛΗ ΜΗΛΙΑΡΑΚΗ



Ίράκ, πού μέ ζήλο υποστήριξε ο έν λόγω άνήρ.

— Η προσφορά του αυτή εξαργυρώνεται μέ τό διορισμό του ως πολιτικού διοικητή του Κοσόβου!

— Στίς πρόσφατες εκλογές τής Γαλλίας, ο Κουσνέρ άγωνίστηκε για τή νίκη τής αντίπαλου του Σαρκοζί, τής Σεγκολέν Ρουαγιάλ.

Τά στοιχεία αυτά τής ταυτότητας του κ. Κουσνέρ, όπως τά παρουσίασε ο Πέτρος Παπακωνσταντίνου στην «Καθημερινή», (17.5.2007), θέτουν τό έρώτημα: Γιατί τον επέλεξε ο Σαρκοζί ως ΥΠΕΞ;

Είναι νωρίς να δώσουμε μία πειστική άπάντηση. Από τίς πρώτες όμως δηλώσεις του

νέου Γάλλου προέδρου για τίς σχέσεις πού θά επιδιώξει να οίκοδομήσει μεταξύ Γαλλίας και ΗΠΑ, διαφαίνεται ότι ο διορισμός του κ. Κουσνέρ υπακούει στις «υποδείξεις» του πλανητάρχη: Στοιχηθείτε!

Ο πρόδρομος του δόγματος «των άνθρωπιστικών επεμβάσεων-βομβαρδισμών», ο ύμνητής τής εισβολής και κατοχής του Ίράκ και Άφγανιστάν, ο διοικητής του κατεχόμενου Κοσόβου πείθει και τον πιο δύσπιστο ότι είναι ο κατάλληλος άνθρωπος στην κατάλληλη θέση. Η Γαλλία των Σαρκοζί-Κουσνέρ, αν δέν ακολουθήσει πιστά τή γραμμή Μπλέρ σε σχέση με τήν πολιτική των ΗΠΑ, θά τερματίσει κατά πάσαν πιθανότητα την μέχρι τώρα από εποχής Ντέ Γκώλ γαλλική εξωτερική πολιτική των διαφοροποιήσεων και τής άποστασιοποίησης από τούς τυχοδιокτισμούς τής Ουάσιγκτον. Μία τέτοια εξέλιξη, αν επιβεβαιωθεί, θά επιδράσει άμεσα στή στάση τής Ε.Ε. έναντι των ΗΠΑ. Αντί να άναμένεται σταδιακή πορεία άπογαλακτισμού τής ευρωπαϊκής πολιτικής από τον ύπερατλαντικό σύμμαχό της, πρέπει μάλλον να περιμένουμε άκόμα πιο έμφανή σύγκλιση.

Στούς προσεχείς μήνες θά έχουμε άπτά δείγματα τής ακολουθούμενης πολιτικής Σαρκοζί-Κουσνέρ, μέ άμεσο ενδιαφέρον για τά εθνικά μας θέματα.

Ο Σαρκοζί για τούς δικούς του λόγους δέν θέλει, όπως διακηρύσσει, τήν ένταξη τής Τουρκίας στην Ε.Ε., σε αντίθεση με τίς ΗΠΑ πού τήν επιδιώκουν και τήν προωθούν. Η κατ' άρχήν αυτή αντίθεση μήπως θά έξομαλυνθεί μέ μία στήριξη του Παρισιού στις διεκδικήσεις τής Άγκυρας στο Αιγαίο, στή Θράκη και στην Κύπρο, όπως κάνουν και οι ΗΠΑ;

Άλλη περίπτωση είναι ή όριστική όνομασία τής ΠΓΔΜ. Η Γαλλία στήριζε μέχρι τώρα τήν ελληνική θέση. Στο Συμβούλιο Άσφαλείας του ΟΗΕ είναι ή μόνη χώρα πού δέν έχει αναγνωρίσει τήν ΠΓΔΜ ως «Μακεδονία». Θά συνεχίσει αυτήν τήν πολιτική ή θά εύθυγραμμισθεί με τίς ΗΠΑ; Η συνέχεια θά δείξει...

Η αναβίωση του εφιάλτη

Η πρό όλίγων ετών — και έν πολλοίς τυχαία — επιτυχία των Διωκτικών Άρχων κατά τής «17 Νοέμβρη» δέν έπεισε τον ελληνικό λαό ότι ο εφιάλτης τής τρομοκρατίας χάθηκε όριστικά. Οι επιφυλάξεις όλων μας υπήρξαν δικαιολογημένες και ή «Χ» είχε πολλές φορές άναφερθεί στο θέμα αυτό. Και να πάλι πού ο «Φρανκεστάιν» επανέρχεται δριμύτερος, αλλά και θρασύτερος. Κάιει και καταστρέφει και προκαλεί τον ελληνικό λαό. Μεγαλύτερη, όμως, σημασία έχουν οι παράγοντες πού συνέβαλαν στην αναβίωση του τρόμου. Ποιοί είναι αυτοί; Συνοψίζονται επιγραμματικά στην προοδευτική σύγχυση και άποσύνθεση τής κρατικής μηχανής από τό τραγικής άνεπαρκείας δίδυμο — ΠΑΣΟΚ και ΝΔ — πού κυβερνά τον τόπο. Η άδιαφορία, ή χαλάρωση και ή άνεπαρκεία των νομίμων μηχανισμών πού σκοπεύουν στην προστασία του λαού έχουν βαθειές ρίζες. Αρχίζει από τον διάχυτο, δυστυχώς, άμοραλισμό των πολιτικών οι όποιοι ηγγούνται των αναλόγων

κρατικών ύπηρεσιών. Στούς χώρους των λεγόμενων «κομμάτων έξουσίας» σπανίζει ή μεστή χριστιανική παρουσία και παρησία (θάρρος). Και έπειδή ως προς τό θέμα αυτό στεγανά δέν υπάρχουν, ή παραπάνω νοοτροπία, ως λοιμώδες νό-

σημα, έχει μολύνει τά πάντα. Έτσι, ή χαλάρωση, ή άδιαφορία και ή άνετοιμότητα όχι μόνον ύπάρχει παντού, αλλά άποτελεί και... «συνδικαλιστικό» δικαίωμα! Άλήθεια, πότε στο παρελθόν — όχι και τόσο μακρινό — δημόσιοι ύπάλληλοι άπουσιάζουν

αυθαιρέτως και χωρίς συνέπειες από τήν εργασία τους; Πότε άλλοτε άστυνομικοί έν ύπηρεσία πίνουν άπολαυστικά παγωμένα μπίρα δίπλα στο ούτως ή άλλως — άχρηστο περιπολικό και μάλιστα χωρίς προφύλαξη και αϊδώ; Πότε άλλοτε άξιω-

ματικοί των Ένόπλων Δυνάμεων κυκλοφορούν έντολοι μέν, αλλά μέ τό πηλίκιο... σπή μασχάλη ή σε κάποια τσάντα; Σε ποιά χώραπου άυτοαποκαλείται «εύνομούμενη» μία χούφτα άνευθύμων τρομοκρατεί τούς άπλους ανθρώπους και ποδοπατεί ίταμώτατα τήν όποια άξιοπρέπεια τής όργανωμένης κοινωνίας;

Πολλά παραδείγματα άστοχίας, όπως τά άνωτέρω, θά μπορούσε να άραδιάση κανείς. Κλείνουμε τό σύντομο τούτο σχόλιο μέ ένα άκόμη ιδιόζουσης σημασίας. Μήπως οι «επαναστάτες» κουκουλοφόροι έχουν τήν έμμεση στήριξη — ίσως χωρίς να τό γνωρίζουν — μουσικών ύπηρεσιών κάποιων «φίλων και συμμάχων»; Μήπως και αυτός ο παράγων κρύβεται πίσω από τή μόνιμη και έξευτελιστική άνοχη των κρατικών μηχανισμών προς τούς τρομοκράτες; Τρομερή ή ύπαγια, όχι όμως και άβάσιμη, δεδωμένης τής άσυστοχίας κάποιων ίσχυρών ξένων στον τόπο μας.

Π.Α. Κωνσταντινίπουλος



Έρώτηση κρίσεως σε νέους ιστορικούς

Μία φωτογραφία χίλιες λέξεις. Σύμφωνοι. Άλλά τί εικονίζει αυτή ή φωτογραφία; Άπάντηση α: Σε κάποια παραλία του Αιγαίου, σε λίγο παλαιότερη εποχή, κάποιοι πορεύονται προς τον φωτογράφο. Βαστάζοι; Ίσως πλανόδιοι πρματευτάδες. Στην παραλία κάποιοι περιμένουν. Κάποιο καϊκι; Άρα τό όλο σκηνικό είναι μία εικόνα καθημερινότητας, ίσως διακοπών, σε κάποια παραλιακή πόλη, μοιάζει του Αιγαίου. Άπάντηση β: Είναι φωτογραφία του Φελίξ Σαρτιό από τή Φώκεια τής Μικράς Άσίας τό 1914. Οι Τουρκοί λεηλατούν, οι Ρωμηοί προσπαθούν να φύγουν. Κάποια περιοχή τής πόλης ήδη φλέγεται... Για ποιο λόγο, άραγε κάτι μάς λέει ότι ένας «νέος» ιστορικός μέ «άντικειμενικότητα» θά διάλεγε τήν πρώτη άπάντηση;



Συνέχεια από σελ. Α

νομικό καθεστώς, καθώς και τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις όλων των γνωστών θρησκειών στη χώρα. Με τον τρόπο αυτό θα εξαλειφθούν οι όποιες ανισότητες στο επίπεδο του κοινού νομοθέτη.

28. Η μισθοδοσία του Όρθόδοξου κλήρου στην Ελλάδα γίνεται σε αντάλλαγμα με την παραχώρηση μεγάλου τμήματος της εκκλησιαστικής περιουσίας μεταπολεμικά. Κατά συνέπεια, με δεδομένη και την κοινωνική προσφορά του Όρθόδοξου κλήρου, νομιμοποιείται πλήρως η μισθοδοσία του από το Δημόσιο. Η επιστροφή αυτής της εκκλησιαστικής περιουσίας που προτείνεται από όρισμένους ως πρόσχημα για την κατάργηση της μισθοδοσίας του κλήρου από το Δημόσιο ελέγχεται ως ανέφικτη και ανεδαφική.

29. Το ζήτημα του πολιτικού γάμου έχει λυθεί με επιτυχία από το 1982. Το σημερινό καθεστώς ούτε διακρίσεις ιδρύει, ούτε περιορίζει τις επιλογές των πολιτών. Αντίθετα, η επίβολη υποχρεωτικού πολιτικού γάμου είναι αυταρχική επιλογή, αντίθετη με τα ήθη του ελληνικού λαού.

Δ. Έκκλησία και Παιδεία

30. Η διαμόρφωση της θρησκευτικής συνείδησης των νέων

είναι συνταγματικά κατοχυρωμένο δικαίωμα των πολιτών και υποχρέωση της Πολιτείας, πρέπει δε αυτή να επιτυγχάνεται μέσα από το ισχύον εκπαιδευτικό σύστημα. Η ποιμαίνουσα Έκκλησία, αντί να επιλέξει ως προτεραιότητα την εύκολη λύση της δημιουργίας παράλληλων εκπαιδευτηρίων όλων των βαθμίδων της Εκπαίδευσης, πρέπει να δώσει το βάρος στην κατήχηση των νέων μέσα από το υπάρχον εκπαιδευτικό σύστημα και να συνεργάζεται στην κατεύθυνση αυτή σε μόνιμη βάση με τις Θεολογικές Σχολές, τους θεολόγους της Μέσης Εκπαίδευσης και τους δασκάλους.

31. Στα ανωτέρω πλαίσια, πρέπει να διατηρηθεί το μάθημα των Θρησκευτικών με τη μέχρι τώρα μορφή του και να διευκολύνεται η πρόσβαση των νέων στη λειτουργική ζωή.

32. Όσοι γονείς το επιθυμούν πρέπει να έχουν το δικαίωμα να ζητήσουν την απαλλαγή των παιδιών τους από το μάθημα αυτό, χωρίς περαιτέρω αιτιολόγηση.

33. Σε περίπτωση που υπάρχουν προϋποθέσεις, πρέπει η Πολιτεία να διευκολύνει τη θρησκευτική εκπαίδευση και με βάση άλλα δόγματα ή θρησκείες για όσους το ζητήσουν.

34. Άσχετα με το θεσμικό πλαίσιο, καθήκον του Όρθόδοξου εκπαιδευτικού είναι μέσα από το κάθε μάθημα, με διακριτικότητα και σεβασμό στην προσωπικότητα και στη συνείδηση των νέων,

να παρουσιάζει την κατά περίπτωση Όρθοδοξη εκδοχή και διάσταση των πραγμάτων. Η διέξοδος αυτή μπορεί να καταστεί και η μόνη εναπομένουσα, στην περίπτωση που επιτευχθεί η πλήρης αποξένωση της Έκκλησίας και της Όρθόδοξης κατήχησης από το εκπαιδευτικό σύστημα.

Ε. Σχετικά με τη διοίκηση της Έκκλησίας

35. Η Χ.Δ. επιμένει στη διακηρυγμένη θέση της για την εκλογή των Επισκόπων, Εφημερίων, Διακόνων και Επιτρόπων «ψηφών κλήρου και λαού» και κάνει εκκλησιαστική για την έναρξη διαλόγου σχετικά με τις λεπτομέρειες της εφαρμογής μιάς τέτοιας θέσης, ή οποία είναι σύμφωνη και με την πρακτική της αρχαίας Έκκλησίας.

36. Πρέπει να δοθεί προτεραιότητα στη διαφάνεια της οικονομικής διαχείρισης καθώς και στην πρόληψη και τιμωρία των σκανδάλων, τα οποία εκθέτουν κατά καιρούς την ποιμαίνουσα Έκκλησία. Ακόμη και χωρίς να υπάρχουν κανονικά ή ποινικά αδικήματα, σκάνδαλο προκαλείται, όταν οι κληρικοί επικεντρώνουν τη δραστηριότητά τους στη σώρευση πλούτου και ζούν με πολυτέλεια.

37. Προς τούτο απαιτείται εκβάθρων αναδιάρθρωση και δημιουργία αξιόπιστης και ανεξάρτητης εκκλησιαστικής Δικαιοσύνης, με τη συμμετοχή και λαϊκών ως δικαστών.

38. Παράλληλα, στα πλαίσια των Ίερων Κανόνων, πρέπει να αναβαθμισθεί ο ρόλος των εγγάμων κληρικών και των λαϊκών, ανδρών και γυναικών, στη διοίκηση της Έκκλησίας και να επαναπροσδιορισθεί ο ρόλος των αγάμων, οι οποίοι κατά καιρούς λησμονείται ότι είναι ταυτόχρονα και μοναχοί.

39. Η ποιμαίνουσα Έκκλησία, στο βαθμό που ελέγχει έγγεια ιδιοκτησία, πρέπει να τη διαχειρισθεί με κοινωνικά κριτήρια, για την παραγωγή έργου υπέρ των οικονομικά αδυνάτων και με σεβασμό στην προστασία του περιβάλλοντος.

ΣΤ. Διορθόδοξες σχέσεις

40. Έπιτακτική είναι η ανάγκη της υπέρβασης των εθνικιστικών ανταγωνισμών και της ανάπτυξης της διορθόδοξης συνεργασίας, αφού όλες οι κατά τόπους αυτοκέφαλες Έκκλησίες δεν παύουν να είναι τμήματα μιάς και αδιαίρετης Έκκλησίας. Το Οικουμενικό Πατριαρχείο μπορεί και πρέπει να παίζει αυτό τον ενοποιητικό ρόλο. Η συνεργασία αυτή θα είναι η βάση και της ειρηνικής συνύπαρξης και αλληλοκατανόησης των λαών με κυρίαρχα Όρθοδοξη παράδοση.

41. Όσον αφορά στις σχέσεις της Έκκλησίας της Ελλάδος με το Οικουμενικό Πατριαρχείο, πρέπει με καλόπιστο διάλογο να διευκρι-

σισθούν οι όποιες ασάφειες στο ισχύον καθεστώς και να αποφευχθούν οι προστριβές που σκανδαλίζουν το Όρθοδοξο ποίμνιο.

42. Ειδικά για το Πατριαρχείο Ίεροσολύμων, υποστηρίζουμε ότι μπορεί και πρέπει να διατηρηθεί η υπάρχουσα τάξη χωρίς να υποβαθμίζεται το άραβόφωνο ποίμνιο. Η σημερινή κρίση θα είχε αποφευχθεί, εάν η πλειοψηφία του ελληνικού κλήρου δεν είχε δείξει απαράδεκτη αδιαφορία έως και περιφρόνηση για το άραβόφωνο ποίμνιο.

Ζ. "Άγιον Όρος"

43. Οι συνεχείς μεταβολές στο πλαίσιο των διεθνών συνθηκών που προσδιορίζουν την Ευρωπαϊκή Ένωση πρέπει να προκαλέσουν την επαγρύπνησή μας για την κατοχύρωση του καθεστώτος του Άγιου Όρους ως αυτοδιοικούμενης κοινότητας στα πλαίσια του ελληνικού κράτους. Οι βολές που δέχεται το Άγιον Όρος από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, παρά το γεγονός ότι περιβάλλονται με το μανδύα της προσευχτικότητας και της προστασίας των δικαιωμάτων των γυναικών, στην πραγματικότητα αποτελούν ωμή παρέμβαση στο αυτοδιοικητο και κρούσμα αυταρχισμού, στο βαθμό που παραβιάζουν τα δικαιώματα των μοναχών να ρυθμίζουν τον τρόπο ζωής τους σε μιά περιοχή που δεν είναι κοινόχρηστη, αλλά εδώ και αιώνες τους έχει παραχωρηθεί όλόκληρη κατά κυριότητα.

Παγκόσμιο και ελληνικό οικολογικό αδιέξοδο. Υπάρχει λύση;

Εισαγωγή

1. Το Αμερικανικό Εθνικό Κέντρο Ωκεανών και Ατμόσφαιρας ανακοίνωσε ότι ο Σεπτέμβριος υπήρξε ο θερμότερος μήνας από το 1880. Επίσης, το Διεθνές Συμβούλιο για την Επιστήμη προειδοποιούσε ότι ο κόσμος θα βρεθεί αντιμέτωπος με ακόμα περισσότερες φυσικές καταστροφές, οι οποίες συνδέονται με την επιτάχυνση του φαινομένου του θερμοκηπίου.

2. Η Παγκόσμια Οικονομία αναπτύσσεται με τέτοιους ρυθμούς που το γήινο οικοσύστημα αδυνατεί να υποστηρίξει, προδικάζοντας την καθοδική πορεία του δυτικού πολιτισμού τον 21ο αιώνα, ίσως και την πλήρη κατάρρευση του. Πριν έναν αιώνα, περίπου, η ετήσια ανάπτυξη μετρούσανταν σε δις \$ ενώ στην αυγή του 21ου αυτή εκτιμάτε σε τρις \$. Σήμερα, λοιπόν, καταναλώνουμε μη ανανεώσιμους πόρους με τέτοιους ρυθμούς, που είναι αδύνατον ν' αναπληρωθούν με φυσικό τρόπο. Καταναλώνουμε συνεχώς μεγαλύτερες ποσότητες πετρελαίου, τη στιγμή που τα διαθέσιμα αποθέματα βρίσκονται στο ανώτερο σημείο καμψής και προς μια καθοδική πορεία. Εκπέμπουμε αέρια του θερμοκηπίου με τέτοιους ρυθμούς, που το γήινο οικοσύστημα αδυνατεί ν' απορροφήσει, οδηγώντας σε τόσο άνοδο τη μέση θερμοκρασία του πλανήτη, όσο δεν είχε ποτέ συμβεί από τους πρώτους αγροτικούς πολιτισμούς.

3. Ο δυτικός πολιτισμός, που στηρίχθηκε στην πρόοδο, στον επιστημονισμό, στη λογική και στην ανάπτυξη, δεν είναι ο πρώτος πολιτισμός που οδηγείται σε οικολογική ανισορροπία. Αντίστοιχες ανισορροπίες προϋπήρξαν. Το μεγάλο ερώτημα είναι τι

ακριβώς πρέπει να γίνει για ν' αποφευχθεί η προδιαγεγραμμένη κατάρρευση;

4. Για πρώτη φορά ένας πολιτισμός σε κρίση έχει λάβει παγκόσμιες διαστάσεις, κινδυνεύοντας να καταρρεύσει με πλανητικές διαστάσεις.

5. Στην Ελλάδα αντιμετωπίζουμε, όπως είναι φυσικό, τις συνέπειες της κρίσης του πλανητικού οικοσυστήματος, (άνοδο της θερμοκρασίας, αλλαγή του κλίματος, παγκόσμια μόλυνση κ.λπ.). Επιπλέον, όμως, η οικολογική κρίση έχει τεράστιες ενδογενείς αιτίες: μόλυνση των υδάτων και πτώση του υδροφόρου ορίζοντα, μόλυνση των θαλασσών από τα λιπάσματα, τα απόβλητα των πόλεων, τις βιομηχανίες, τις τουριστικές δραστηριότητες, τα συνολικά προβλήματα που απειλούν την πανίδα και τη χλωρίδα της χώρας μας (βοσκότοποι, κυνηγοί και ληστρική αλιεία). Η ρύπανση από το ΙΧ μεταβάλλει τις μεγάλες πόλεις σε θαλάμους αερίων και, σε συνδυασμό με την τιμμεντοποίηση και την άνοδο της θερμοκρασίας, οδηγεί σ' ένα ασφυκτικό πλαίσιο ζωής. Αναρίθμητες και συχνά ανεπανόρθωτες καταστροφές επισυσσώρευσε στο περιβάλλον αυτό το μοντέλο ανάπτυξης. Όμως οι καταστροφές δεν περιορίστηκαν μόνο στο φυσικό περιβάλλον ή στο δομημένο χώρο, αλλά προχώρησαν πιο πέρα, στην ίδια την ψυχική δομή και το μοντέλο ζωής των ανθρώπων.

Πού βρισκόμαστε σήμερα

6. Το σημερινό οικολογικό πρόβλημα του πλανήτη θα λέγαμε πως συνίσταται:

α. Στη σταδιακή καταστροφή της Βιόσφαιρας που επιφέρει το

σημερινό ενεργειακό - παραγωγικό αναπτυξιακό μοντέλο που οδηγεί σε μεγάλης κλίμακας κλιματικές αλλαγές, εξαφανίσεις ειδών, ερημοποίηση.

β. Στην ανατροπή της ισορροπίας ανάμεσα στον ανθρώπινο πληθυσμό και τη βιόσφαιρα (πτώση αριθμού γεννήσεων, μείωση πληθυσμού).

Η πρόβλεψη του τμήματος δημογραφικών μελετών του ΟΗΕ είναι ότι ο παγκόσμιος πληθυσμός θα αυξηθεί από 6,1 δις το 2000 σε 9,1 δις το 2050. Η εκτίμηση αυτή, παρ' όλα αυτά θεωρείται απίθανη, λόγω της αποδιάρθρωσης των υποστηρικτικών συστημάτων πρόνοιας σε πολλές χώρες, λόγω της εξέλιξης της παγκόσμιας φτώχειας, των κοινωνικών ανισοτήτων και του περιορισμού των γεννήσεων. Η άλλη είναι ότι αυτό θα επιτευχθεί με τη συνεχή αύξηση των θανάτων (όπως λόγω του AIDS στην Αφρική).

γ. Στην οξυνση των αντιθέσεων Βορρά-Νότου κάτι που σήμερα έχει λάβει τη διάσταση της πολιτισμικής αντίθεσης της Δύσης με τον ισλαμικό φονταμενταλισμό, τον κινεζικό πολιτισμό κ.ο.κ., ως διαδικασία επιβολής της αμερικάνικης κυριαρχίας σε πλανητική κλίμακα. Ο αμερικανισμός προώθησε το συγκεκριμένο τύπο ανάπτυξης που στηρίζεται στην απεριόριστη και σπάταλη χρήση των φυσικών πόρων. Το αμερικανικό μοντέλο ανάπτυξης παρήγαγε τον «καταναλωτικό καπιταλισμό», δηλαδή ένα μοντέλο απεριόριστης εμπορευματοποίησης των πάντων. Η κυριαρχία αυτού του προτύπου ζωής έχει εγγράψει στον γενετικό της κώδικα όλη την ιστορία της καπιταλιστικής ανάπτυξης, της υποταγής του Τρίτου Κόσμου, τους γεωπολιτικούς ελέγχους που μας αφορούν άμεσα (Κύ-

προς - Αιγαίο - Θράκη - Βαλκάνια κ.λπ.), τη χρησιμοποίηση των φυσικών πόρων με κέντρο το πετρέλαιο από έναν ελάχιστο αριθμό χωρών και μεγάλων πολυεθνικών εταιρειών, την καταστροφή των κοινωνικών δεσμών μέσα από την τεράστια οξυνση της αντίθεσης πλούσιων και φτωχών.

7. Όλο και περισσότερο γινόμαστε δέκτες μηνυμάτων ότι θα πρέπει να ληφθούν μέτρα για την αντίστροφή εξέλιξη, τη στιγμή που συνειδητοποιούμε έντρομοι την επέκταση των καυσώνων, το λιωσίμο των πάγων, την αύξηση της στάθμης της θάλασσας, τα ακραία καιρικά φαινόμενα, την εξαφάνιση των ειδών και την αποσθεροποίηση της βιο-ποικιλότητας. Η ζήτηση φυσικών πόρων σε τοπική κλίμακα για την κάλυψη των ανθρώπινων αναγκών έχει υπερβεί τη φέρουσα ικανότητα των οικοσυστημάτων στην ανθρώπινη ιστορία. Για πρώτη φορά όμως το φαινόμενο της αναντιστοιχίας αυτής λαμβάνει πλανητικές διαστάσεις.

8. Στα 2002 μια ομάδα επιστημόνων με επικεφαλής τον Mathis Wackernagel, μέλος του Δικτύου για το Παγκόσμιο Ίχνος, υπολόγισαν ότι η συλλογική ζήτηση της ανθρωπότητας έχει ξεπεράσει τη δυνατότητα φυσικής αναπαραγωγής για πρώτη φορά το 1980. Η μελέτη αυτή προέβλεπε πως το 1999 η παγκόσμια ζήτηση θα υπερβαίνει τη γήινη φέρουσα ικανότητα κατά 20%.

9. Η διετής έκθεση της οργάνωσης «Ζωντανός Πλανήτης 2006» για την κατάσταση των οικοσυστημάτων του πλανήτη καταδεικνύει ότι με βάση τους σημερινούς ρυθμούς κατανάλωσης, η ανθρωπότητα θα χρησιμοποιεί φυσικούς πόρους που θα αντιστοιχούν σε δύο πλανήτες έως το 2050, αν φυσικά αυτοί οι πόροι δεν έχουν εξαντληθεί έως τότε.

Τί συμβαίνει στη χώρα μας;

10. Η Ελλάδα κατέχει στη συνολική κατάταξη τη 17η συμμετοχή θέση ανάμεσα στις 147 χώρες, με το κατά κεφαλήν οικολογικό αποτύπωμα μας να έχει αυξηθεί κατά 101% το διάστημα 1975-2003. Η δυσμενής αυτική θέση της χώρας μας οφείλεται κυρίως στην κατανάλωση ενέργειας και κατ' επέκταση στις εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα στην ατμόσφαιρα. Σύμφωνα με τα τελευταία στοιχεία του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Περιβάλλοντος (έκθεση 2006), η συνολική κατανάλωση ενέργειας στην Ελλάδα παρουσιάζει κατά μέσο όρο μια ετήσια αύξηση της τάξης του 2,7% (1990-2003), μια από τις υψηλότερες ανάμεσα στις χώρες της Ε.Ε.

11. Το βασικότερο οικολογικό ζήτημα στη χώρα μας είναι αυτό του αθηναϊκού υδροκεφαλισμού που συνδυάζει τις κυρίαρχες επιλογές του μεταπολεμικού μοντέλου ανάπτυξης σε συνδυασμό με τις πολιτικές εξάρτησης της χώρας από τις δυτικές υπερδυνάμεις. Το μεγαλύτερο οικολογικό πλήγμα για τη χώρα μας τα τελευταία χρόνια ήταν η τέλεση των Ολυμπιακών Αγώνων στην πόλη των Αθηνών. Σε μια πόλη, δηλαδή, που ζει σχεδόν ο μισός πληθυσμός της χώρας, που καταναλώνει πενταπλάσιες ποσότητες εμπορευμάτων απ' όσες παράγει, ενώ ο παρασιτισμός της οδηγεί σε υπανάπτυξη τις υπόλοιπες περιφέρειες της χώρας μας.

12. Επιπλέον η Ελλάδα έχει να επιδείξει μόνο αρνητικές επιδόσεις στους τομείς:

α. Μικροσωματίδια. Είναι πρωταθλήτρια στην Ε.Ε. στα αιωρούμενα μικροσωματίδια

Συνέχεια στη σελ. Γ



Συνέχεια από σελ. Β

δια, με συγκεντρώσεις πολύ πάνω από τα όρια (προκαλούν 5.000 θανάτους στην Αθήνα).

β. Ι.Χ. οχήματα

Το 1990 υπήρχαν στην Ελλάδα 170 Ι.Χ. αυτοκίνητα ανά 1.000 κατοίκους. Δεκαπέντε χρόνια αργότερα, η Ελλάδα έφτασε στα 350 αυτοκίνητα ανά 1.000 κατοίκους. Ο αριθμός των Ι.Χ. υπερδιπλασιάστηκε μόλις σε δεκαπέντε χρόνια.

γ. Απορρίμματα.

Διαθέτει 2.200 ανεξέλεγκτες χωματερές, 10.000 σκουπιδότοπους σε ρεματιές και αρκετούς ΧΥΤΑ στα όρια ασφυξίας. Χωματερές και διαλυμένοι ΧΥΤΑ εκπέμπουν αέρια του θερμοκηπίου.

δ. Ανάπτυξη.

Έχει ρυπογόνα ανάπτυξη. Μέσα σε μια δεκαετία οι εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα αυξήθηκαν κατά 26% και τα κατά κεφαλήν σκουπίδια 40%.

ε. Υδάτινα αποθέματα.

Το 35% των εδαφών της παρουσιάζει σημάδια ερημοποίησης, ενώ ο υδροφόρος ορίζοντας σε πολλές περιοχές έχει κατεβεί επικίνδυνα.

στ. Μόλυνση υδάτων.

Τα υπόγεια ύδατα στην Αττική είναι δηλητηριασμένα από βαρέα μέταλλα και τοξικά, αποτέλεσμα της ανεξέλεγκτης βιομηχανικής δραστηριότητας. Στις αγροτικές περιοχές από νιτρικά, λόγω των φυτοφαρμάκων.

ζ. Καύσιμα.

Καταγράφει ποσοστά λαθρεμπορίας στα καύσιμα μέχρι και 30%. Το πετρέλαιο ναυσιπλοΐας έχει 1.000 φορές περισσότερο θείο από το πετρέλαιο κίνησης.

η. Πράσινη ενέργεια.

Η Ελλάδα έχει επιβάλλει στις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας ΦΠΑ 19%, όταν σε πολλές ευρωπαϊκές χώρες έχουν 9%.

θ. Δάση.

Δεν διαθέτει δασικούς χάρτες και κτηματολόγιο, με αποτέλεσμα αθρόες ιδιωτικές καταπατήσεις των δασικών μας πνευμόνων. Και μάλιστα, προωθεί και τη συνταγματική αναθεώρηση του Άρθρου 24 για την ιδιωτικοποίηση των δασικών εκτάσεων.

ι. Κτίρια.

Δεν έχει θεσμοθετήσει την ενεργειακή ταυτότητα των κτιρίων.

Μελλοντικές εξελίξεις

13. Πετρέλαιο - Τρόφιμα αλληλεπίδραση.

Παρ' ότι τα γήινα οικοσυστήματα βρίσκονται σε διαδικασία κατάρρευσης, συνεχίζουμε την άντληση πετρελαίου χωρίς περιορισμούς (ανώτατο όριο χρήσης αποθεμάτων). Αυτό θα σημάνει την όλο και μεγαλύτερη αύξηση της τιμής του μαύρου χρυσού, δεδομένης και της αυξημένης ζήτησής του παγκοσμίως.

14. Σε αυτήν την πραγματικότητα έλλειψης των ορυκτών αποθεμάτων, η τιμή του πετρελαίου θα επηρεάζει όλο και πιο πολύ την αντίστοιχη των τροφίμων. Αυτό συμβαίνει όχι μόνο γιατί οι εισροές στην παραγωγή αγροτικών προϊόντων εξαρτώνται από το πετρέλαιο, αλλά, επιπλέον, διότι ό,τι αποτελεί την τροφή μας μπορεί να μετασχηματιστεί σε καύσι-



Από την προσπάθεια της EXON να κατεβάσει κοινό ψηφοδέλτιο με τους Οικολόγους στο Δήμο της Αθήνας, για τις δημοτικές εκλογές του 1986, με το όνομα «Επείγουσα Λύση». Από αριστερά, οι EXONίτες Κ. Νικολόπουλος, Ν. Πέτσιος, Σ. Παπασταματέλος και η Ε. Βουλγαράκη μαζί με τον Ν. Ψύχα από τους Οικολόγους Εναλλακτικούς

μο για το αυτοκίνητο μας. Για παράδειγμα το σιτάρι μπορεί να γίνει, όπως ξέρουμε, ψωμί ή αιθανόλη. Η σόγια μπορεί ν' αποτελέσει πρώτη ύλη για ζωτροφή, να καταναλωθεί σαν τρόφιμο ή να μετατραπεί σε νίτζελ.

15. Αντιμέτωποι λοιπόν με τη συνεχή επέκταση των ενεργειακών αναγκών, οι αγρότες θα προσανατολιστούν όλο και περισσότερο στην καταστροφή των εναπομεινάντων δασικών εκτάσεων, προκειμένου να εξασφαλίσουν μεγαλύτερες ποσότητες παραγωγής ενεργειακών φυτών, εντείνοντας έτσι τις αρνητικές συνέπειες για το φαινόμενο του θερμοκηπίου.

16. Από την άλλη, η αλλαγή του ενεργειακού προτύπου θα επηρεάσει το μοντέλο της οικονομικής ανάπτυξης και των γεωπολιτικών σχέσεων. Μια οικονομία βασισμένη στο πετρέλαιο ήταν μια οικονομία που προκάλεσε την παγκοσμιοποίηση με κυρίαρχο τον στρατιωτικό ρόλο των ΗΠΑ, αφού, για να λειτουργήσει αυτή, θα έπρεπε να γενικευτεί η εξάρτηση και εν τέλει η υποταγή των ενεργειακών αποθεμάτων στη Μέση Ανατολή και στην Κεντρική Ασία. Αντιθέτως, η στροφή στις ανανεώσιμες πηγές οδηγεί όλο και περισσότερο στην περιφερειοποίηση και στην τοπικοποίηση της οικονομικής συσσώρευσης. Αυτό, επίσης, θα οδηγήσει στην αντιστροφή των διεθνών τάσεων της οικονομίας των τροφίμων, αφού η συνεχής αύξηση του ενεργειακού κόστους μεταφοράς των τροφίμων σε παγκόσμια κλίμακα, στη βάση του συγκριτικού πλεονεκτήματος, θα οδηγήσει σε μια πιο εδαφικοποιημένη παραγωγή τροφής, εστιασμένη στους τοπικούς πόρους, στους παραδοσιακούς σπόρους, στις βιολογικές και φυσικές μεθόδους ανάπτυξης και προστασίας της φυτικής και ζωικής παραγωγής.

17. Η εξάντληση των αποθεμάτων ορυκτών καυσίμων και η συνεχής αύξηση των τιμών εξόρυξής τους θα οδηγήσει σε έντονο γεωπολιτικό ανταγωνισμό, αφού χώρες όπως η Κίνα και η Ινδία, θα ενδιαφερθούν όχι μόνο για τα ε-

νεργειακά αποθέματα στη Μέση Ανατολή και στην Κεντρική Ασία, αλλά επιπλέον και για την παραγωγή αιθανόλης στη Βραζιλία και σιτηρών στη Βόρεια Αμερική. Οι πιέσεις στους φυσικούς πόρους, όπως π.χ. στα εδάφη και στα αποθέματα νερού, θα αυξηθούν όσο η ζήτηση βιοκαυσίμων ανεβαίνει.

Μαθαίνοντας από την Κίνα

8. Για πολλά χρόνια οι Οικολόγοι θεωρούσαν πως οι ΗΠΑ διαμόρφωσαν ένα μοντέλο ανάπτυξης απόλυτα αντι-οικολογικό, αφού το 5% του παγκόσμιου πληθυσμού φτάνει να καταναλώνει το 1/3 των φυσικών πόρων του πλανήτη. Στην οικολογική προβλεπτική, επίσης, εντασσόταν η αίρεση περί της δυνατότητας καθολικοποίησης αυτού του μοντέλου ανάπτυξης και κατανάλωσης, αφού η επέκτασή του σε χώρες με πολύ μεγαλύτερα πληθυσμιακά μεγέθη, όπως η Κίνα και η Ινδία, θα οδηγούσε στην πλήρη κατάρρευση του γήινου οικοσυστήματος.

19. Μιας τέτοιας διαδικασίας μάρτυρες γινόμαστε τα τελευταία χρόνια. Στις πέντε βασικές κατηγορίες: τρόφιμα, ενέργεια, βιομηχανικά αγαθά — σιτηρά και κρέας, πετρέλαιο και κάρβουνο, χάλυβας — η Κίνα έχει ξεπεράσει σε κατανάλωση τις ΗΠΑ. Το 2005 η κατανάλωση σιτηρών στην Κίνα ξεπέρασε τους 380 εκ. τόνους έναντι 260 εκ. τόνους στις ΗΠΑ, υπερτερώντας ιδιαίτερα στο σιτάρι και στο ρύζι, έναντι των ΗΠΑ στο καλαμπόκι.

20. Η κατανάλωση κρέατος στην Κίνα ξεπέρασε την ίδια χρονιά τους 67 εκ. τόνους έναντι 38 εκ. τόνους, τις ΗΠΑ με απόλυτη κυριαρχία στην κατανάλωση χοιρινού.

21. Οι ΗΠΑ συνεχίζουν να υπερτερούν στην κατανάλωση πετρελαίου, αφού καταναλώνουν τριπλάσια ποσότητα από τους Κινέζους 20,4 εκ. βαρέλια την μέρα έναντι 6,5 εκ. βαρελίων στην Κίνα. Όμως η επέκταση της κατανάλωσης πετρελαίου στις ΗΠΑ αυξήθηκε μόλις 15% μεταξύ

1994 και 2004, εν αντιθέσει με την Κίνα που στο ίδιο διάστημα διπλασιάστηκε. Την ίδια στιγμή, ο ενεργειακός τομέας στην Κίνα καλύπτεται στα 2/3 του από το κάρβουνο, οδηγώντας σε καύση 960 εκ. τόνους κάθε χρόνο, έναντι 560 εκ. τόνων στις ΗΠΑ. Συνυπολογίζοντας την κατανάλωση φυσικού αερίου, καταλαβαίνουμε πως είναι ζήτημα πολύ λίγου χρόνου που η Κίνα θα ξεπεράσει τις ΗΠΑ στις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου και έτσι ο πλανήτης θα έχει δύο βασικές χώρες που οδηγούν στις κλιματικές αλλαγές.

22. Η κατανάλωση χάλυβα, ως δείκτης βιομηχανικής παραγωγής στην Κίνα, υπερβαίνει κατά 2,5 φορές αυτή στις ΗΠΑ, 258 εκ. τόνους έναντι 104 εκ. τόνους στα 2003.

23. Σχετικά με καταναλωτικά αγαθά, η Κίνα προηγείται στην κατανάλωση κινητών τηλεφώνων, τηλεοράσεων, ψυγείων κ.ο.κ. Οι ΗΠΑ συνεχίζουν να προηγούνται στην κατανάλωση Η/Υ, όχι όμως για πολύ ακόμα.

24. Τι θα συμβεί αν η Κίνα φτάσει στο ίδιο επίπεδο κατά κεφαλήν κατανάλωσης με αυτό στις ΗΠΑ; Αν η Κίνα συνεχίσει ν' αναπτύσσεται με ρυθμό 8% στο ΑΕΠ, το 2031 θα έχει το ίδιο κατά κεφαλήν επίπεδο κατανάλωσης που είχαν οι ΗΠΑ το 2004, μόνο που αυτό θα συμβαίνει σε μια χώρα με περίπου 1,45 δις ανθρώπους!

25. Στο επίπεδο των τροφίμων για παράδειγμα, αυτό σημαίνει πως η κατανάλωση σιτηρών το 2031 θα είναι τα 2/3 της τρέχουσας παγκόσμιας παραγωγής. Η κατανάλωση χαρτίου θα φτάσει στους 305 εκ. τόνους, διπλάσια από τη σημερινή παραγωγή, που φτάνει τους 161 τόνους. Αυτό θα σήμαινε συνολική χρήση των δασικών εκτάσεων. Με βάση την ίδια εκτίμηση, το 2031 η Κίνα θα καταναλώνει 99 εκ. βαρέλια πετρελαίου την ημέρα, ενώ σήμερα η παγκόσμια παραγωγή φτάνει τα 84 εκ. βαρέλια την ημέρα και ίσως να είναι το υψηλότερο σημείο που μπορεί ν' αντέξει ο πλανήτης μας.

26. Όλα αυτά, πολύ απλά, ση-

μαίνουν πως το δυτικό οικονομικό μοντέλο — βασισμένο στο πετρέλαιο, στο Ι.Χ. όχημα, και στα αγαθά μιας χρήσης — δεν μπορεί να λειτουργήσει για τους 1,45 δις ανθρώπους στην Κίνα το 2031. Αν αυτό δεν μπορεί να συμβεί για την Κίνα, δεν μπορεί να συμβεί ούτε για την Ινδία, η οποία το 2031 προβλέπεται να έχει περισσότερο πληθυσμό από την Κίνα. Και βεβαίως, η διατήρηση αυτού του προτύπου θα δημιουργεί τεράστιους ανταγωνισμούς και εντάσεις με τις χώρες του Βορρά, που πιθανόν να μην είναι σε θέση να αντέξουν (μεταναστεύσεις - πολεμικές συγκρούσεις - τρομοκρατικά χτυπήματα κ.λπ.).

Οι πολιτικές της σπανιότητας

27. Η πρώτη μεγάλη δοκιμασία για τη διάγνωση των δυνατοτήτων διαχείρισης της σπανιότητας των φυσικών πόρων από τη διεθνή κοινότητα θα συμβεί είτε με το πετρέλαιο, είτε με την τροφή.

28. Για παράδειγμα, ένα κρίσιμο σημείο θα είναι όταν η Κίνα οδηγηθεί στη διεθνή αγορά για μαζική εισαγωγή σιτηρών, που θα κυμαίνονται από 30 έως 100 εκ. τόνους. Σε αυτήν την περίπτωση, ο προσανατολισμός της Κίνας θα είναι προς τις ΗΠΑ, οι οποίες σήμερα ελέγχουν το 40% των εξαγωγών σιτηρών που ανέρχονται στα 200 εκ. τόνους. Το δεδομένο αυτό θα ανέτρεπε τη σημερινή αρνητική εικόνα του εμπορικού ελλείμματος των ΗΠΑ έναντι της Κίνας, που ξεπερνά τα 160 δις \$, ενώ θα οδηγήσει σε εκτόξευση τις τιμές των τροφίμων. Βεβαίως, μια τέτοια εκτόξευση τιμών θα ασκήσει νέες πιέσεις στις φτωχές χώρες του πλανήτη, οδηγώντας σε ακόμη μεγαλύτερη αντίθεση του αναπτυγμένου Βορρά από το φτωχό Νότο. Οι παρενέργειες της πολιτικής ανισοροπίας σ' ένα τέτοιο σενάριο θα αποδειχθούν τεράστιες.

Τι μας περιμένει;

29. Ένα από τα σημαντικότερα προβλήματα που θα αντιμετωπίσει η χώρα μας στο άμεσο μέλλον είναι αυτό των κλιματικών αλλαγών. Σύμφωνα με τη μελέτη του WWF, αν η μέση θερμοκρασία της γης αυξηθεί κατά +2° C, το κλίμα στην περιοχή της Μεσογείου θα γίνει πιο ζεστό, ξηρότερο και ευμετάβλητο. Η ετήσια μέση θερμοκρασία στην περιοχή θα αυξηθεί κατά +1-2° C πάνω από τα σημερινά επίπεδα, αλλά στις ηπειρωτικές περιοχές, μακριά από τη θάλασσα, οι μεγάλες θερμοκρασίες μπορεί να αυξηθούν έως και +5° C. Οι καύσωνες και οι πολύ ζεστές μέρες αναμένεται, επίσης, να αυξηθούν ειδικά στις ηπειρωτικές περιοχές. Όμως και στα ελληνικά νησιά του βορείου Αιγαίου — με την καταπραϊντική θαλάσσια αύρα — θα αυξηθούν οι μέρες με καύσωνα.

30. Ταυτόχρονα, η μείωση των καλοκαιρινών βροχοπτώσεων στη βόρεια Μεσόγειο θα ξεπεράσει το 30%. Οι περίοδοι ξηρασίας αναμένεται να μεταβληθούν ως προς το χρόνο και να επεκταθεί η διάρκειά τους. Η περιοχή της ανατολικής Ελλάδας θα αντιμετωπίσει ξηρασίες μεγαλύτερες σε διάρκεια, μέχρι και 2 εβδομάδες. Τη δυτική Ελλάδα αναμένεται να πλήξουν περισσότερες πιο έντονες βροχοπτώσεις, ακόμη και αν αυξηθούν συνολικά οι μέρες ξηρασίας.

Συνέχεια στη σελ. Δ



Συνέχεια από τη σελ. Γ

31. Επίσης, ολόκληρο το νότιο τμήμα της Μεσογείου κινδυνεύει από δασικές πυρκαγιές σε όλη τη διάρκεια του έτους. Σε διάφορα μέρη της περιοχής, το χρονικό διάστημα όπου υπάρχει κίνδυνος εκδήλωσης πυρκαγιάς αυξάνεται να αυξηθεί μέχρι και έξι εβδομάδες.

32. Το ζεστότερο και ξηρότερο κλίμα είναι πιθανόν να οδηγήσει στη μείωση της αγροτικής σοδειάς, ιδιαίτερα στις θερινές καλλιέργειες που δεν αρδεύονται. Τα φασόλια, η σόγια και οι φακές είναι οι καλλιέργειες που θα πληγούν περισσότερο στην περιοχή και οι σοδειές είναι πιθανόν να μειωθούν μέχρι και 40% ανάλογα με την τοποθεσία. Η μείωση της σοδειάς θα πλήξει περισσότερο τη νότια από τη βόρεια Μεσόγειο.

33. Οι πιο συχνόι καύσωνες και οι πυρκαγιές των δασών θα αποθαρρύνουν τις καλοκαιρινές διακοπές στην περιοχή της Μεσογείου και άρα και στη χώρα μας.

Το ξηρότερο κλίμα, σε συνδυασμό με τη μείωση της διαθεσιμότητας των επιφανειακών υδάτων, καθώς και η αυξανόμενη ζήτηση από το γεωργικό τομέα, θα οξύνουν σημαντικά το ήδη μεγάλο πρόβλημα νερού στην περιοχή.

34. Οι πιο πρόσφατες μελέτες δείχνουν ότι η αύξηση της θερμοκρασίας της γης πάνω από +2° C θα επιφέρει απώλεια των φυτικών ειδών στην περιοχή της βόρειας Μεσογείου σε ποσοστό μεγαλύτερο του 50%.

35. Η Ελλάδα, η οποία ως χώρα της Μεσογείου θα υποστεί αυτές τις σοβαρές συνέπειες της κλιματικής αλλαγής, θα έπρεπε να κατανοεί την ανάγκη λήψης άμεσων μέτρων για την καταπολέμηση αυτού του προβλήματος. Δυστυχώς, όμως, η αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής στην Ελλάδα δεν θεωρείται προτεραιότητα και αυτό αποτυπώνεται εύγλωττα στην κατάσταση που επικρατεί στην Ελλάδα σε σχέση με την κλιματική αλλαγή.

Μελλοντικά σενάρια σχετικά με την οικολογική κρίση

36. Τα οικολογικά όρια της ανάπτυξης εμφανίζονται σήμερα με απόλυτο τρόπο. Η μεγάλη στιγμή του ιστορικού αδιεξόδου ενός πολιτισμού — του δυτικού — προβάλλει, όταν τα κοινωνικά και οικονομικά του αδιεξόδα μεταβληθούν σε οικολογικά.

Τρία είναι τα πιθανά σενάρια για το μέλλον:

α. Είτε ο ανθρώπινος πολιτισμός θα οδηγηθεί σε καταστροφές και αδιεξόδα μεγάλης κλίμακας και το είδος «Άνθρωπος» θα εξαφανιστεί, όπως έγινε παλαιότερα με τους δεινοσαύρους και τα μαμούθ.

β. Είτε ο ίδιος ο καπιταλισμός θα ελέγξει την οικολογική κρίση και θα μετασχηματιστεί σε υπερβιομηχανισμό.

γ. Είτε θα συντελεστεί ένας μεγάλος κλίμακας **κοινωνικός μετασχηματισμός** που σε άλλες περιοχές θα είναι βίαιος και σε άλλες πιο ομαλός, που θα βάλει τέλος στη συνεχή επέκταση και θα οδηγήσει σε μια κοινωνία της κοινωνικής αυτορρύθμισης μέσα στα οικολογικά όρια του πλανήτη.

37. Μιλώντας για το δεύτερο σενάριο, θα λέγαμε πως αυτό ο-

δηγεί στο βιοτεχνολογικό έλεγχο του ανθρώπου και της Φύσης, σημάδια του οποίου παρατηρούμε έντονα με τη διεύρυνση της παραγωγής και κατανάλωσης γενετικά τροποποιημένων προϊόντων.

38. Στο ίδιο σενάριο εντάσσεται η επέκταση των άυλων εμπορευμάτων, η μεταστροφή από την ενεργοβόρα επέκταση των μετακινήσεων στη virtual reality του επικοινωνιακού κόσμου. Για παράδειγμα, η τηλεόραση μας έχει εισαγάγει σε αυτό τον κόσμο, στο βαθμό που μειώνει την ανάγκη για άμεση επικοινωνία των ανθρώπων, ενώ βέβαια η πληροφορική, οι τηλεπικοινωνίες, οι τηλεαγορές ανοίγουν το δρόμο για τη μελλοντική κοινωνία της τηλεεπαφής και του τηλεέρωτα.

39. Η αδυναμία περαιτέρω παραγωγής βιομηχανικών προϊόντων θα σπρώχνει όλο και περισσότερο στην ένταση της εμπορευματοποίησης των σχέσεων, στη βιομηχανική χημική και βιοτεχνολογική παραγωγή τροφίμων και τέλος στη μετάλλαξη του ίδιου του ανθρώπινου είδους, προκειμένου να προσαρμοστεί στο νέο θαυμαστό κόσμο του.

40. Αντικείμενο αυτής της πορείας θα είναι ο ανθρώπινος ψυχισμός και το ίδιο το ανθρώπινο σώμα (μεταμόσχευση — γενετική παρέμβαση — κατασκευή τεχνητών οργάνων κ.λπ.) με όριο τη φανταστική αθανασία του ανθρώπου-θεού. Η εμπορευματοποίηση του ανθρώπινου σώματος στο πλαίσιο των σύγχρονων πολιτικών υγείας είναι δεδομένη, ενώ το ίδιο επιχειρείται με την εμπορευματοποίηση του ανθρώπινου φαντασιακού (επέκταση ναρκωτικών, virtual reality, συμμετοχή του κόσμου όλο και πιο πολύ στην τηλεόραση με υποκατάσταση του πραγματικού κόσμου και των σχέσεων των ανθρώπων).

Οικοδόμηση νέας κοινωνίας και οικονομίας

41. Στο τρίτο σενάριο, το σχέδιο για την οικοδόμηση μιας κοινωνίας που θα στηρίζεται στην **αυτονομία** και στην εξοικονόμηση γίνεται τραγικά επίκαιρο, παρά το γεγονός ότι οι οπαδοί του είναι στρατευμένοι κάτω από διαφορετικές σημαίες: της αποανάπτυξης, της εναντίωσης στον παραγωγισμό, του κινήματος για τον αναπροσδιορισμό της ανάπτυξης, ακόμη και της βιώσιμης ανάπτυξης, των θρησκευτικών κινήματων κ.ο.κ. Για παράδειγμα, το σύνθημα της εναντίωσης στον παραγωγισμό που ανέπτυξαν οι Πράσινοι αντιστοιχεί στην αποανάπτυξη, στην έννοια που ανέπτυξε το «Δίκτυο των αρνητών της οικονομικής μεγέθυνσης για τη μετα-αναπτυξιακή εποχή» (ROCAD).

42. Ο ενάρτεος κύκλος θα δρομολογηθεί μέσα από την προώθηση **οκτώ αλληλεξαρτώμενων στόχων**: επαναξιολόγηση, διαμόρφωση νέων εννοιών, αναδιάρθρωση, επιστροφή της παραγωγής στον τόπο που είχε εγκαταλείψει, όταν αναζητούσε φτηνά εργατικά χέρια στο εξωτερικό, αναδιανομή, περιορισμός, επαναχρησιμοποίηση, ανακύκλωση. Μάλιστα, η συμφωνία πάνω στις αξίες που απαιτούνται, για να επιτευχθεί η αναγκαία «επαναξιολόγηση», υπερβαίνει σε μεγάλο βαθμό το επίπεδο των οπαδών της αποανάπτυξης, καθώς αρκετοί οπαδοί της βιώσιμης ή της εναλλακτικής

ανάπτυξης κάνουν αντίστοιχες προτάσεις.

43. Προκειμένου η οικονομική πρόοδος να γίνει βιώσιμη, θα πρέπει να αντικαταστήσουμε την οικονομία των ορυκτών καυσίμων, της επέκτασης του ιδιωτικού αυτοκινήτου, της παραγωγής λυμάτων σκουπιδιών και άχρηστων — εν πολλοίς — εμπορευμάτων μ' ένα **νέο οικονομικό μοντέλο**.

44. Αντί της μονοσήμαντης εξάρτησης από το πετρέλαιο, η νέα οικονομία θα στηρίζεται σε **Ανανεώσιμες Πηγές**, όπως ο άνεμος, ο ήλιος, η γεωθερμία, τα μικρά υδροηλεκτρικά και τα βιοκαύσιμα.

Αντί της μονοσήμαντης εξάρτησης από το Ι.Χ. αυτοκίνητο, στη νέα οικονομία οι μεταφορές θα έχουν πολύ μεγαλύτερη ποικιλία, αφού θα γίνονται με μικρά τρένα, λεωφορεία, ποδήλατα και κάποιες — πολύ λιγότερες — αυτοκίνητα. Ο στόχος εδώ θα είναι ν' αυξηθεί η μετακίνηση και όχι η κατοχή μεταφορικών μέσων.

45. Η οικονομία της σπατάλης, των εμπορευμάτων μιας χρήσης και των σκουπιδιών, που συνεχώς επεκτείνονται, θα πρέπει να αντικατασταθεί με μια οικονομία της επαναχρησιμοποίησης και της ανακύκλωσης.

Επιπλέον, για μια ολόκληρη σειρά αγαθών (φωτοτυπικά μηχανήματα, ψυγεία, αυτοκίνητα κ.λπ.), η ιδιοκτησία θα μπορούσε να αντικατασταθεί με την ενοικίαση.

46. Δείγματα αυτού του νέου οικονομικού μοντέλου αρχίζουν να εμφανίζονται στον σημερινό κόσμο μας. Σήμερα έχουμε την κατάλληλη τεχνολογία για να χτίσουμε ένα τέτοιο οικονομικό μοντέλο, όπως, π.χ., τα υβριδικά αυτοκίνητα που χρησιμοποιούν φυσικό αέριο και ηλεκτρισμό, οι αναβαθμισμένες ανεμογεννήτριες, τα πιο αποτελεσματικά ψυγεία, τα νέα αρδευτικά συστήματα με εξοικονόμηση του νερού κ.λπ. Ξέρουμε, επίσης, πως η νέα οικονομία θα χτιστεί προοδευτικά μέσα από αντιφάσεις και αναγνώσεις με το κυρίαρχο μοντέλο συσσώρευσης. Κάθε φορά που θα εγκαινιάζουμε ένα καινούριο αιολικό πάρκο, που θα λαμβάνουμε μέρος σ' ένα πρόγραμμα αναδάσωσης, θα βρισκόμαστε όλο και πιο κοντά σε αυτό το νέο οικονομικό πρότυπο.

47. Εάν συνεχίσουμε όμως να λειτουργούμε όπως σήμερα, το ερώτημα που θα τίθεται δεν είναι εάν θα οδηγηθούμε στην οικολογική κατάρρευση αλλά τότε αυτό θα συμβεί με πιο καθολικές διαστάσεις. Αυτό που επίσης πρέπει να ξέρουμε, είναι πως καμιά οικονομία, όσο αναπτυγμένη κι αν είναι, δεν μπορεί να επιβιώσει, όταν καταρρεύσουν τα φυσικά οικοσυστήματα που την υποστηρίζουν.

Τί σημαίνει λοιπόν ν' αντιδράσουμε σε μία γενικευμένη οικολογική ανισορροπία και πολιτισμική κρίση όπως ή σημερινή;

48. Για όλους τους παραπάνω λόγους, δεν μπορούμε να διανοηθούμε την κοινωνία της αποανάπτυξης χωρίς να ξεφύγουμε από τον καπιταλισμό, με επίκεντρο τη συνεχή αύξηση του κέρδους. Όμως, αυτή η βολική φραστική διατύπωση συνεπάγεται μια ιστορική εξέλιξη, η οποία κάθε άλλο παρά απλή είναι... Η εξουδετέρωση των καπιταλιστών,

η απαγόρευση της «ιδιωτικής» ιδιοκτησίας των μέσων παραγωγής, η κατάργηση της μισθωτής εργασίας ή του νομίσματος θα βύθιζαν την κοινωνία στο χάος, με τίμημα τη μαζική τρομοκρατία, η οποία, ωστόσο, δεν θα αποδεικνυόταν αρκετή για την καταστροφή του φαντασιακού που είναι διαποτισμένο από την εμπορευματοποίηση. Συνεπώς, το να ξεφύγουμε από την ανάπτυξη, την οικονομία ή την οικονομική μεγέθυνση δεν προϋποθέτει ότι θα πρέπει να απαρνηθούμε όλους τους κοινωνικούς θεσμούς που η οικονομία σφετερίστηκε (νόμισμα, αγορές, ακόμα και μισθωτή εργασία). Αντίθετα, θα πρέπει να τους επανεντάξουμε σε μια νέα, διαφορετική λογική.

Εναλλακτικό πρόγραμμα

49. Τα συμπεράσματα από την προηγούμενη διάγνωση μάς οδηγούν σ' ένα **μεταβατικό μεταρρυθμιστικό πρόγραμμα**, το οποίο στηρίζεται στην «απλή κοινή λογική» και θα μπορούσε να συνοψιστεί σε συγκεκριμένα σημεία.

α. Επιστροφή σ' ένα οικολογικό αποτύπωμα ίσο ή κατώτερο από την επιφάνεια του πλανήτη, δηλαδή σε μια υλική παραγωγή του επιπέδου των δεκαετιών 1960 και 1970.

β. Δασμολογικές πολιτικές, πράσινη φορολογία, νέα προστατευτικά μέτρα, συμμετοχικό προϋπολογισμός για την υποστήριξη της τοπικής και περιφερειακής οικολογικής παραγωγής.

γ. Ενσωμάτωση στις τιμές του πραγματικού κόστους των μεταφορών, το οποίο έως σήμερα δεν προσμετράται.

δ. Επιστροφή των παραγωγικών δραστηριοτήτων κοντά στον τόπο κατανάλωσης του προϊόντος.

ε. Επιστροφή στη βιολογική γεωργία και κτηνοτροφία, που είναι επικεντρωμένη στον αγρότη και στη βιοποικιλότητα και στους τοπικούς πόρους.

στ. Τόνωση της «παραγωγής» αγαθών που συμβάλλουν στην ανάπτυξη των ανθρώπινων και κοινωνικών σχέσεων.

ζ. Περιορισμός της κατασπατάλησης ενέργειας, με περιορισμό της ενεργειακής κατανάλωσης στο 1/4 με παράλληλη χρήση ανανεώσιμων πηγών.

η. Πάγωμα της τεχνολογικής καινοτομίας, πραγματοποίηση ενός σοβαρού απολογισμού σε αυτόν τον τομέα και αναπροσανατολισμός της επιστημονικής και τεχνικής έρευνας στην κατεύθυνση της εναλλακτικής και προσαρμωσμένης τεχνολογίας.

50. Το σημερινό οικονομικό μοντέλο με τις τιμές των προϊόντων στην αγορά **δεν συνυπολογίζει το οικολογικό και κοινωνικό κόστος στην παραγωγή προϊόντων**.

51. Για παράδειγμα, ας δούμε τη βενζίνη. Στις ΗΠΑ η τιμή της βενζίνης ήταν 2 \$ ανά γαλόνι στα μέσα του 2005. Η τιμή αυτή περιλαμβάνει το κόστος άντλησης του πετρελαίου, τη διύλιση και τη μεταφορά στους σταθμούς εμπορίας καυσίμων.

Δεν περιλαμβάνει τις έμμεσες φορολογικές επιδοτήσεις στη βιομηχανία πετρελαίου, όπως τις άδειες εξόρυξης, την εξόρυξη, το στρατιωτικό κόστος ελέγχου και χρήσης των πετρελαιοπηγών, το κόστος υγείας των εργαζόμενων στις εταιρείες αυτές των πολιτών στις μολυσμένες πόλεις που πάσχουν από άσθμα

και άλλες ασθένειες του αναπνευστικού συστήματος λόγω των αερίων ρύπων και πολύ πιο ουσιαστικό το κόστος της κλιματικής αλλαγής που προκαλούν τα αέρια του θερμοκηπίου. Αν συμπεριλαμβάνονταν τα επιπλέον κόστη, που σύμφωνα με το Διεθνές Κέντρο Αξιολόγησης Τεχνολογίας ανέρχονται σε περίπου 9 \$ ανά γαλόνι, το συνολικό κόστος θα έφτανε στα 11 \$ ανά γαλόνι. Το στοιχείο λοιπόν των κυβερνήσεων θα ήταν να εισαγάγουν έναν περιβαλλοντικό φόρο που θα βαρύνει τον υπεύθυνο της ρύπανσης και των κοινωνικών παρενεργειών που προκαλεί η πώληση ενός προϊόντος στην αγορά, για να σταματήσει αυτό το κόστος να μετακυλιέται στους καταναλωτές και στους πολίτες.

52. Επιπλέον, στη σημερινή φάση της τεχνολογικής ανάπτυξης υπάρχουν επιτεύγματα που, αν χρησιμοποιούνταν σωστά, θα συνέβαλαν στην εξέλιξη αυτή. Για παράδειγμα, στον ενεργειακό τομέα μια ενισχυμένη ανεμογεννήτρια θα μπορούσε να παράγει τόση ενέργεια, όσο ένα βαρέλι πετρέλαιο. Τα υβριδικά αυτοκίνητα που χρησιμοποιούν φυσικό αέριο και ηλεκτρισμό διανύουν 55 μίλια ανά γαλόνι και άρα είναι δύο φορές πιο αποδοτικά από τα συμβατικά αυτοκίνητα που χρησιμοποιούν βενζίνη.

53. Κάτι ανάλογο θα συμβεί και με τα υβριδικά αυτοκίνητα φυσικού αερίου - ηλεκτρισμού με δεύτερη μπαταρία αποθήκευσης και με δυνατότητα σύνδεσης σε πρίζα (ρευματοδότη), σε συνδυασμό με ιδιωτικές εγκαταστάσεις ανεμογεννητριών.

54. Σε πολλές χώρες εφαρμόζονται οικολογικές πολιτικές που οδηγούν σ' ένα νέο μοντέλο βιώσιμης ανάπτυξης, όπως για παράδειγμα η Δανία, όπου το 20% της ηλεκτρικής ενέργειας προέρχεται από τον άνεμο, ενώ ο εθνικός στόχος είναι το ποσοστό να ανέλθει στα 50% μέχρι το 2030.

Η Βραζιλία, επίσης, βρίσκεται σε μια πορεία αυτόνομης κάλυψης των ενεργειακών αναγκών της για μεταφορές με πρώτη ύλη το ζαχαροκάλαμο, που καλύπτει το 40% των ενεργειακών της αναγκών, ενώ ο εθνικός στόχος είναι η πλήρης απεξάρτηση από το πετρέλαιο.

55. Στη Γερμανία δοκιμάστηκαν με επιτυχία συστήματα επιδότησης κτιρίων, τα οποία στηρίζονται στην ενεργειακή αποτελεσματικότητά τους.

56. Η Ινδία στην παραγωγή τροφής, βασίζομενη ως επί το πλείστον στη μικρή κλίμακα παραγωγής και στην ήπια χρήση τοπικών πόρων, πολλαπλασίασε τη γαλακτοπαραγωγή της.

57. Στην Κίνα η ιχθυοκαλλιέργεια, εστιαζόμενη στη χρήση της πολυκαλλιέργειας κυπρίνων με οικολογικό τρόπο, την οδήγησε στο να υπερβεί το ρυθμό παραγωγής ψαριών ακόμη και από το εντατικό ψάρεμα στον ανοιχτό ωκεανό.

58. Στη Νότια Κορέα — μια χώρα σχεδόν γυμνή από δένδρα — ένα πρόγραμμα αναδάσωσης την οδήγησε σ' ένα ποσοστό δασικής κάλυψης άνω του 65% με άμεση επίπτωση στην ανάσχεση των πλημμυρών.

59. Σε αστικό επίπεδο, στο Άμστερνταμ, αναπτύχθηκε ένα πολυδιάστατο σύστημα αστικών μεταφορών, όπου το 35% των μεταφορών στην πόλη γίνεται πια με ποδήλατο.